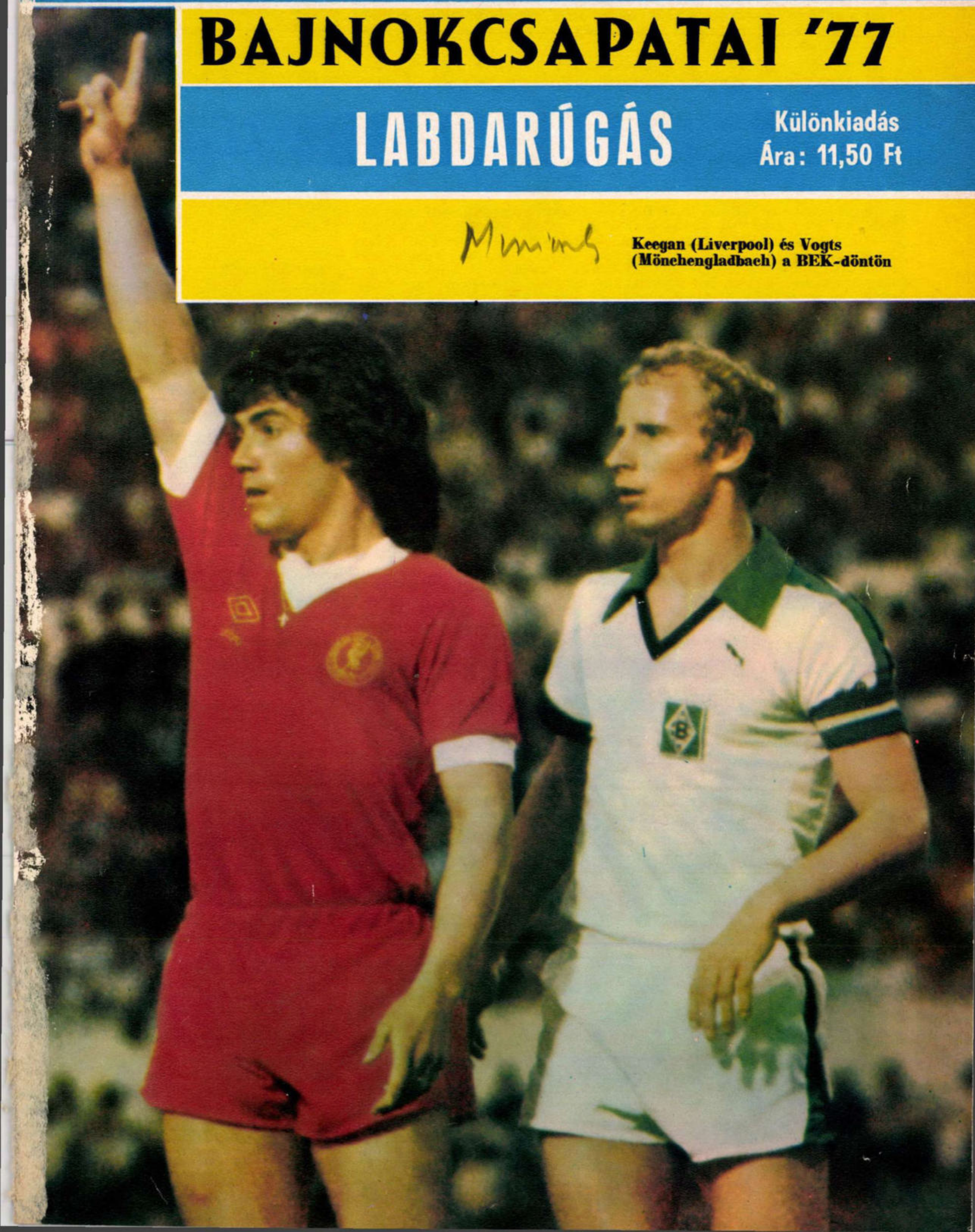
EURÓPA BAJNOKCSAPATAI '77

LABDARÚGÁS

Különkiadás
Ára: 11,50 Ft

Keegan (Liverpool) és Vogts (Mönchengladbach) a BEK-döntőn

Aranydiplomások

Az a néhány ember, aki a múlt században Angliában kiírta az első labdarúgó bajnokságot, bizonyára nem gondolt arra, hogy mivé fejlődik a következő évtizedek során az ötlet.

Attól fogva ugyanis, hogy megkezdődött a pontokért folyó küzdelem a futballpályákon a modern labdarúgásban — persze elsősorban Európában, ahol egyre több országban igyekeztek valóra váltani a kezdeményezők álmait — minden sportok közül ez a küzdelemsorozat váltotta ki a legnagyobb érdeklődést. Ez a kollektív játék, amelyben egy közösség egyet akaró lelkesedése csúcsosodott ki, hihetetlen gyorsasággal népszerűsödött.

A bajnoki cím, a győzelem dicsősége, s az ezzel együttjáró aranyérem a legnagyobb boldogság, amiben egyesületnek, játékosnak, szakembernek, s az egyesületi színek iránt lelkesedőknek része lehet.

Nagyon helyesen fejtette ki erről a véleményét a sportág egyik nagy barátja, aki soha nem volt ugyan játékos, de nélküle szinte nem is lehetett elkezdeni a mérkőzést. Ezt mondta: „A bajnokság az első vonalban a labdarúgás egyeteme. Naponta szünet nélkül folyik a tanulás, a felkészülés a vizsgákra. Minden forduló ugyanis egy-egy kegyetlenül nehéz vizsga a nagy nyilvánosság előtt, tele izgalmakkal, hibátlan feleletekkel vagy dadogással. Az aranydiplomát azonban csak egy csapat kaphatja meg: az, amely az évközi vizsgákon a legfolyékonyabban felelt."

Valahogy így van, s a Labdarúgás szerkesztősége most itt arra a feladatra vállalkozik, hogy bemutassa azt a 21 csapatot, amely hazája labdarúgóegyetemén aranydiplomát nyert.

S ha arra gondolunk most, a két bajnoki év közötti rövid szünetben, hogy mennyi munka, mennyi önfegyelem, mennyi akaraterő, mennyi tehetség és tudás, mennyi kollektív együttműködés kellett ahhoz egy éven keresztül, hogy az aranydiplomára rákerüljön a pecsét, hogy egy-egy csapat — a Vasas, a Borussia, a Torpedo, a Liverpool, a Celtic és a többiek — neve, fotográfiája bekerüljön a Labdarúgás e különszámának hasábjaira — akkor mélyen meg kell hajtani az elismerés zászlaját a játékosok előtt, akiknek a mellét az aranyérem jogosan díszíti.

Úgy gondoljuk, a kedves Olvasó szívesen ismerkedik azokkal a csapatokkal, amelyek rövidesen nemes küzdelembe szállnak napjaink legértékesebb trófeája, a Bajnokcsapatok Európa Kupája elnyeréséért.

Kellemes ismerkedést kívánunk.

A szerkesztőség

A BEK új serlege és kicsinyített mása

Tartalomjegyzék

A Magyar Labdarúgó Szövetség lapja. Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Felelős szerkesztő: **Tabák Endre.** Szerkesztőség: 1061 Budapest VI., Népköztársaság útja 47. Telefon: 425-103

Különszámunk írói:

Boskovics Jenő
Gulyás László
Hoffer József
Mattanovich Béla
Márkus Gyula
Niszkács László
Szűcs László
Tabák Endre
Vámos Imre
Vándor Kálmán

Kiadja: Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Dr. Petrus György igazgató
Terjeszti a Magyar Posta

Készült az Egyetemi Nyomda fennállásának 400. évében

77.1731 Egyetemi Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

A BEK történetéből a 23. év előtt

Ha már évek szerepelnek a címben, akkor kezdjük itt is azzal, de sokkal régebbivel. Immár több mint félszáz éve annak, hogy 1927 elején Velencében összeültek Közép-Európa labdarúgósportjának vezetői. Soraikban ott volt az oszták Wundermannschaft — csodacsapat — alapítója, Hugo Meisl, a magyar, a tornatanárból lett futballvezér dr. Fodor Henrik és még sokan mások. Két kupaküzdelem kiírását határozták el. A klubcsapatok részére a Közép-Európa Kupát, az oly népszerűvé vált KK-t és a válogatott csapatok részére az Európa Kupát. Úttörők voltak... A KK-ért 1927-ben, majd 1928-ban magyar, osztrák, csehszlovák és jugoszláv együttesek küzdöttek. A díj folyton népesebb lett, a jugoszlávok helyére jöttek az olaszok, majd a jugoszlávok visszatértek, s svájci és román csapatok is beléptek a küzdők sorába.

Magyar részről az első évben az Újpest és a Hungária (MTK) küzdött, a második évben ott volt a Ferencváros is, s rögtön meg is nyerte. Egy évvel később, 1929-ben az Újpest lett az első, s ez a siker talán még nagyobb volt, hiszen a Juventus és a Genoa csapatával már olaszok is indultak. Az EK-ban pedig kezdettől Magyarország, Ausztria, Olaszország Csehszlovákia és Svájc válogatottja küzdött, majd az ötvenes években Jugoszláviával egészült ki a mezőny.

Különösen a KK-nak volt sikere. Nyaranta egész Közép-Európa labdarúgó-szurkolói ezért izgultak. Az átütő siker újabb díj kiírására ösztönzött. 1930-ban, Genfben a Servette Genf megrendezte a Bajnokok Tornáját, amelyen először viaskodtek egymással az év bajnokai. Soraikban ott volt a spanyol, az olasz, a német, a holland, a belga, a francia, a svájci, a csehszlovák, az osztrák és magyar bajnok. Európa akkori legjobb csapatai. Bajnokunk, az Újpest az első mérkőzésén 3-1-re nyert a spanyol Irun ellen, majd a holland Go Ahead együttesét 7-0 arányban ütötte ki, s a Servette ellen aratott 3-0-ás győzelmével került a döntőbe, ahol a prágai Slavia volt az ellenfele. Középcsatár nélkül készülődött, s Langfelder Ferenc, az újpestiek vezetője úgy döntött, hogy Köves-Kvasz Jánost viszik előre a fedezetsorból. Nos, ez a húzás nagyszerűnek bizonyult. Köves három góljával 3-0-ra nyertek a lila-fehérek s a bajnokok bajnoka lettek.

A Magyar Rádió történetében ez volt az első, külföldről közvetített labdarúgó-torna. A riporter Dr. Mamusich Mihály újságíró, az MLSZ elnökségének tagja volt. Nem sokkal előtte Pluhár István, a rádió riportere, az Üllői útról közvetítette 0-5-ös, magyar—olasz mérkőzést.

Európa felfigyelt a genfi tornára, az újpestiek sikerére, de... A Servette ráfizetett. Sporttelepe csak 20 ezres volt, a sok csapat sok pénzt emésztett fel... Utána Európa szinte elfelejtette a Bajnokok Tornáját. Franciaországban nem felejtették. Jó ötletnek tartották, csak más formában kellene megrendezni — így vélekedett a France Football szerkesztőségen Gabriel Hanot, a neves francia újságíró. Javaslatára született meg a Bajnokok Tornájának utóda, a Bajnokcsapatok Európa Kupája, méghozzá nemzetközi szövetség, az UEFA égisze alatt. A rajtnál azonban még sok bajnok hiányzott... A spanyol, a portugál, a jugoszláv, a magyar (Bp. Vörös Lobogó, azaz MTK), a belga, a svájci (a Servette, a Bajnokok Tornájának első rendezője), a skót, a nyugatnémet, a dán, a francia (természetesen...), az osztrák, a holland, a svéd, a lengyel, az olasz bajnok azonban ott volt az „alapítók" között és — az akkor még önálló Saarbrücken bajnoka is... A siker azonban így is hatalmas, elsöprőnek bizonyult, olyannyira, hogy a következő évben már az angol bajnok is nevezett, s hamarosan Európa valamennyi bajnoka a küzdők sorába került.

A siker első számú előidézője a Real Madrid volt. A spanyol bajnok hatalmas játékművészetével szinte egy csapásra meghódította a labdarúgás szurkolóit — a spanyol határokon túl is.

Di Stefano és társai

A BEK első öt éve a madridiak mindent elsöprő diadalát hozta. Öt elsőség egymás után. Ezt talán sohasem ismétli meg más együttes. Világklasszisok szerepeltek ekkor a spanyol bajnokban. Ilyenek és enynyien együtt talán soha többé... Első helyen az Argentínában született Di Stefanót kell említeni. A labdának olyan művésze, a játéknak olyan karmestere volt, hogy a BEK első éveiben nem egyszer egymaga vitte sikerre a „királyi" színeket.

Majd jött Puskás. Meghívza került a spanyol fővárosba, de nem kegyelmezett önmagának az edzéseken, a pótedzéseken, s 30 évesen elérte másodvirágzását. Di Stefano először nem is figyel fel rá. Puskás ugyan német, spanyol szavakkal kevert magyar nyelven már az első edzések egyikén magyarázta Di Stefanónak az öltözőben, valahogy így:

— Te, Stefan, ha én kiabálni, akkor te csak szaladni a kapu felé...

Két jó barát: Di Stefano és Puskás

Azután, játék közben egyszer csak felharsant a Steeefááán, de Di Stefanónál nem esett le rögtön a tantusz... Csak pillanatokkal később állapította meg, hogy nevének felhangzása után Puskástól milyen remek labda szállt az ellenfél kapuja felé. Csak rá kelle ttvolna szaladnia.

Puskás azonban nem adta fel... Amikor másodszor hangzott fel a Steeefááán, akkor Di Stefano már egyből rohant a kapu felé, s a Puskástól kapott labdát remek góllá értékesítette. Hamarosan pompásan értették egymást — Steeefááán nélkül is.

A „visszavágó"

Az ötödik elsőséget 1960-ban érte el a Real Madrid a BEK-ben, de ekkor már nem Di Stefanóé volt az első számú szerep, hanem Puskásé. A madridiak ekkor tették fel a koronát a szerelésükre. Azóta sem volt annyi néző BEK-döntőn, s főleg nem annyi gól. 1960. május 18-án Glasgow-ban, 135 ezer néző előtt a spanyol bajnok 7-3 arányban verte a nyugatnémet bajnokot, az Eintracht Frankfurt csapatát. A 10. percben Kress a frankfurtiaknak szerezte meg a vezetést, a 27. percben Di Stefano egyenlített, majd egy újabb Puskás átadás után a 30. percben a vezetést is megszerezte, s nem sokkal később Puskás sziporkázó percei következtek. A 45., az 56., a 60. és a 71. percben négy Puskás-gól egymás után. A gólparádé Di Stefano egy és a nyugatnémet Stein két eredményes lövésével fejeződött be.

Évekkel később beszélgettünk Puskással Spanyolországban, s akkor mondta:

— *Azon a skóciai döntőn „egyedül" igyekeztem visszavágni a nyugatnémeteknek az 1954. évi berni VB-döntőért. Hat év alatt sem felejtettem el Bernt, s sohasem felejtem... Glasgowban valamit törlesztettem.*

E sorok írója a harmincas években a Kispest „referense" volt az akkori sportlapnál. Kötelessége volt a Kispest heti két edzésén megjelenni, s arról tudósítást adni. Purczeld Ferenc, a MÁVAG és a Kispest volt játékosa edzősködött akkoriban a kispestieknél. Puskás Öcsi édesapja. A kölyök Öcsi az egyik edzésen — mint a legtöbb edzésen — ott rugdosta a labdát néhány, iskolába még alig járó társával az egyik kapu mögött, s egyszer Purczeld papa odament a fiához, s csak ennyit mondott:

— *Öcsi, ha ma délután még egyszer belerúgsz a labdába bal lábbal, akkor mehetsz is haza.*

— *Igen* — mondta Zaragozában jó néhány évvel ezelőtt Puskás Ferenc —, *ezzel a sztorival kerültem először a sajtóba.*

Mindez azért jutott most eszünkbe, mert néhány hete az NSZK-ban megjelenő Kicker Sportmagazinban, a BEK múltjával kapcsolatban ezt olvastuk Puskásról:

„Minden idők legjobb ballábasa . ."

Valóban az volt, de a papája már akkor sejthetett valamit, amikor el akarta tiltani a bal láb használatától...

Helytelen lenne, ha a Real Madrid kezdeti BEK-sikereit csak Di Stefanónak és Puskásnak tulajdonítanók, hiszen voltak a spanyol csapatban még más világklasszisok is. Mint például a nagyszerű francia cselező Kopa, aki tulajdonképpen lengyel származású, amit a neve — Kopaewski — is bizonyít. Először a Reims, majd háromszor a Real Madrid színeiben játszott BEK-döntőn. A nyílsebes, örökifjú Gento, aki „igazi" spanyol volt... Gento azért kapta az örökifjú jelzőt, mert nemcsak 1956 és 60 között volt csapatának tagja, hanem még 1966-ban is, amikor a Real Madrid hatodszor szerezte meg a legrangosabb európai kupát. Hatszor BEK-győztes csapatban — ezt a csúcsot egészen biztos, hogy senki sem javítja meg sohasem.

Az — utódok

Mint minden bajnok, a bajnokok bajnoka is legyőzőre talált. A BEK hatodik győztese a lisszaboni Benfica lett. S milyen érdekes, hogy továbbra is sok magyar vonatkozású adatot találunk. A magyar származású Guttmann Béla vezette a siker útján a portugál együttest, s a döntőben azt a Barcelonát győzték le, amelyben három volt magyar játékos is szerepelt: Kocsis, Kubala, Czibor... A Benfica 3-2-re nyert, s a spanyolok két gólját Kocsis és Czibor érte el.

A hetedik kiírás... Újabb Benfica-siker, ismét Guttmann vezetésével, s most már Guttmann felfedezettjével, Eusebióval. A döntőre még megmaradt valami Puskás oroszlánkörmeiből, hiszen az Amszterdamban játszott 5-3-as Benfica—Real Madrid mérkőzésen a Real mindhárom gólját Puskás érte el.

Utána három olasz siker... 1963-ban, a Milan, majd kétszer az Internazionale bizonyul a legjobbnak...

De talán ne részletezzük tovább, hiszen sok adatot sorolunk fel a következőkben, s azok szinte maguktól beszélnek. Meg kell azonban említeni egy tragikus eseményt. 1958-ban repülőgép-szerencsétlenség érte a hazatérő Manchester United csapatát, s többen életüket vesztették. Közöttük volt a magyar származású Miklós Béla Pál, egy londoni utazási iroda vezetője, aki éveken át küldte sporttudósításait Angliából Budapestre.

A BEK döntői

1956. Párizs, május 23: *Real Madrid—Reims 4-3 (2-2).* Real: Alonso — Atienza, Marquitos, Lesmes — Munoz, Zarraga — Joseito, Marchal, Di Stefano, Rial, Gento. Reims: Jacquet — Zimny, Jonquet, Giraudo — Leblond, Siatka — Hidalgo, Glovacki, Kopa, Bliard, Templin. Góllövő: Di Stefano, Rial (2), Marquitos, ill. Leblond, Templin, Hidalgo.

1957. Madrid, május 30: *Real Madrid—Fiorentina 2-0 (0-0).* Real: Alonso — Torres, Marquitos, Lesmes — Munos, Zarraga — Kopa, Mateos, Di Stefano, Rial, Gento. Fiorentina: Sarti — Magnini, Orzan, Cervato — Scaramucci, Segato — Julinho, Gratton, Virgili, Montuori, Bizzarri. Góllövő: Di Stefano 11-esből, Gento. 125 ezer néző!

1958. Brüsszel, május 28.: *Real Madrid—Milan 3-2,* hosszabbítás után. Real: Alonso — Atienza, Santamaria, Lesmes — Santisteban, Zarraga — Kopa, Joseito, Di Stefano, Rial, Gento. Milan: Soldan — Fontana, Maldini, Beraldo — Bergamaschi, Radice — Danova, Liedholm, Schiaffino, Grillo, Cucchiaroni. Góllövő: Di Stefano, Rial, Gento, ill. Schiaffino, Grillo.

1959. Stuttgart, június 3. *Real Madrid—Reims 2-0 (1-0).* Real: Dominguez — Marquitos, Santamaria, Zarraga — Santisteban, Ruiz — Kopa, Mateos, Di Stefano, Rial, Gento. Reims: Colonna — Rodzik, Jonquet, Giraudo — Penverne, Leblond — Lamartine, Bliard, Fontaine, Piantoni, Vincent. Góllövő: Mateos, Di Stefano.

1960. Glasgow, május 18.: *Real Madrid—Eintracht Frankfurt 7-3 (3-1).* Real: Dominguez — Marquitos, Santamaria, Pachin — Zarraga, Vidal — Canario, Del Sol, Di Stefano Puskás, Gento. Frankfurt: Loy — Lutz, Eigenbrodt, Höfer — Weilbächer, Stinka — Kress, Lindner, Stein, Pfaff, Meier. Góllövő: Puskás (4), Di Stefano (3), ill. Stein (2), Kress.

1961. Bern, május 31.: *Benfica—Barcelona 3-2 (2-1).* Benfica: Costa Pereira — Joao, Germano, Angelo — Neto, Cruz — Augusto, Santana, Aguas, Coluna, Cavem. Barcelona: Ramallets — Foncho, Gensana, Gracia — Verges, Garay — Kubala, Kocsis, Evaristo, Suarez, Czibor. Góllövő: Augas, Ramallets, Coluna, ill. Kocsis, Czibor.

1962. Amszterdam, május 2.: *Benfica—Real Madrid 5-3 (2-3).* Benfica: Costa Pereira — Joao, Germano, Angelo — Cavem, Cruz — Augusto, Eusebio, Aguas, Coluna, Simoes. Real Madrid: Araquistain — Cassado, Santamaria, Miera — Felo, Pachin — Tejada, Del Sol, Di Stefano, Puskás, Gento. Góllövő: Euse-

Az Internazionale egyik csapata az aranykorszakból. Álló sor balról: Jair, Facchetti, Mazzola, Guarneri, Burgnich, Picchi, Guggol: Petroni, Tagnin, Bugatti, Suarez, Corso

bio (2), Aguas, Cavem, Coluna, ill. Puskás (3).

1963. London, Wembley, május 22.: *Milan—Benfica 2-1 (0-1).* Milan: Ghezzi — David, Maldini, Trebbi — Benitez, Trappatoni — Pivatelli, Sani, Altafini, Rivera, Mora. Benfica: Costa Pereira — Cavem, Humberto, Raul, Cruz — Santana, Coluna — Augusto, Torres, Eusebio, Simoes. Góllövő: Altafini (2), ill. Eusebio.

1964. Bécs, május 27: *Internazionale—Real Madrid 3-1 (1-0).* Internazionale: Sarti — Burgnich, Guarneri, Facchetti — Tagnin, Picchi — Jair, Mazzola, Milani, Suarez, Corso. Real Madrid: Vicente — Isidro, Santamaria, Pachin — Zoco, Muller — Amancio, Felo, Di Stefano, Puskás, Gento. Góllövő: Mazzola (2), Milani, ill. Felo.

1965. Milano, május 27.: *Internazionale—Benfica 1-0 (1-0).* Internazionale: Sarti — Burgnich, Guarneri, Facchetti — Bedin, Picchi — Jair, Mazzola, Peiro, Suarez, Corso. Benfica: Costa Pereira — Cavem, Germano, Raul, Cruz — Neto, Coluna — Augusto, Torres, Eusebio, Simoes. Góllövő: Jair.

1966. Brüsszel, május 11.: *Real Madrid—Partizán Belgrád 2-1 (0-0).* Real Madrid: Araquistain — Pachin, De Felipe, Zoco, Sanchis — Pirri, Velasquez — Serena, Amancio, Grosso, Gento. Partizán: Soskics — Juszufi, Raszovics, Vaszovics, Mihajlovics — Kovacsevics, Besejac — Bajics, Haszanagics, Galics, Pirmajer. Góllövő: Amancio, Serena, ill. Vaszovics.

1967. Lisszabon, május 23.: *Celtic Glasgow—Internazionale 2-1 (0-1).* Celtic: Simpson — Craig, McNeil, Gemmel — Murdoch, Clark — Johnstone, Wallace, Chalmers, Auid, Lennox. Internazionale: Sarti — Burgnich, Guarneri, Facchetti — Bedin, Picchi — Domenghini, Mazzola, Cappellini, Bicicli, Corso. Góllövő: Gemmel, Chalmers, ill. Mazzola 11-esből.

1968. London, Wembley, május 29.: *Manchester United—Benfica 4-1 hosszabbítás után.* Manchester United: Stepney — Brennan, Stiles, Foulkes, Dunne — Crerand, Charlton, Stadler — Kidd, Aston, Best. Benfica: Jose Henriquie — Adolfo, Jacinto, Humberto, Cruz — Augusto, Coluna, Graca — Torres, Eusebio, Simoes. Góllövő: Charlton (53. és 99. perc), Best (93. perc), Kidd (94. perc), ill. Graca (75. perc). 100 000 néző.

1969. Madrid, május 28: *Milan—Ajax 4-1 (2-0).* Milan: Cudicini — Malatrasi — Anquilletti, Rosato, Trapattoni, Schnellinger — Lodetti, Rivera — Hamrin, Sormani, Prati. Ajax: Bals — Suurbier (46. perctől Muller) — Huishof, Vaszovics, Van Duivenbode — Pronk, Groot (a 46. pertől Nuninga) — Swart, Danielsson, Cruyff, Keizer. Góllövő: Prati (3), Sormani, ill. Vaszovics.

1970. Milano, május 6.: *Feyenoord—Celtic 2-1 hosszabbítás után.* Feyenoord: P. Graafland — Romeijns, Laseroms, Israel, Van Duivenbode — Hasinl Jensen — Wery, Kindvall, Van Hanegem, Mouljin. Celtic: Williams — Hay, Brogan, McNeil, Gemmel — Murdoch, Auld — Johnstone, Wallace, Lennox, Hughes. Góllövő: Israel, Kindvall, ill. Gemmel.

1971. London, Wembley, május 2.: *Ajax—Panathinaikosz 2-0 (1-0).* Ajax: Stuy — Neeskens, Vaszovics, Hulshoff, Suurbier — Muhren, Rindjders (a 46. pertől Blankenburg) — Swart (a 46. perctől Haan), Van Dijk, Cruyff, Keizer. Panathinaikosz: Economopoulosz—Tomarasz, Kapszisz, Szourpisz, Vlahosz — Kamarasz, Eleftherakisz — Grammosz, Antoniadisz, Domázosz, Filakourisz. Góllövő: Van Dijk, Vlahosz (öngól). 101 000 néző.

1972. Rotterdam, május 31.: *Ajax—Internazionale 2-0 (0-0).* Ajax: Stuy — Suurbier, Hulshoff, Blankenburg, Krol — Haan, Neeskens, Muhren — Swart, Cruyff, Keizer. Internazionale: Bordon — Burgnich — Bellugi, Oriali, Facchetti — Giubertoni (a 12. perctől Bertini), Bedin, Frustalupi — Jair (az 56. perctől Pellizarro), Mazzola, Boninsegna. Góllövő: Cruyff (2).

1973. Belgrád, május 30.: *Ajax—Juventus 1-0 (1-0).* Ajax: Stuy — Suurbier, Blankenburg, Hulshoff,

Kroll — Haan, Neeskens, Muhren — Rep, Cruyff, Keizer. Juventus: Zoff — Marchetti, Morini, Salvadore, Longobucco — Causio, Capello, Furino — Altafini, Anastasi, Bettega (a 62. perctől Haller). Góllövő: Rep.

1974. Brüsszel, május 15.: *Atletico Madrid—Bayern München 1-1 hosszabbítás után.* A. Madrid: Reina — Melo, Heredia, Eusebio, Capon, Luis, Adelardo, Irureta, Salcedo, Ufarte, Garate. Bayern: Maier — Zobel, Beckenbauer, Schwarzenbeck, Hansen — Roth, Breitner, Kapelmann — Hoeness, G. Müller, Torstensson. Csere: Ufarte helyett Becerra a 69. percben, Torstensson helyett Dürnberger a 76. percben, Salcedo helyett Alberto a 89. percben. Góllövő: Luis (113. perc), ill. Schwarzenbeck (116. perc). A megismételt döntő: Brüsszel, május 17: *Bayern München—Atletico Madrid 4-0 (1-0).* Bayern: Maier — Hansen, Beckenbauer, Schwarzenbeck, Breitner — Roth, Zobel, Kapellmann — Hoeness, G. Müller, Torstensson. A. Madrid: Reina — Melo, Hereida, Eusebio, Capon — Luis, Adelardo, Alberto, Salcedo — Garate, Becerra. Csere: Adelardo helyett Benegas a 61. percben, Alberto helyett Ufarte a 65. percben. Góllövő: Hoeness (2), Müller (2).

Suurbier (Ajax) négyszer szerepelt döntőn

1975. Párizs, május 28.: *Bayern München—Leeds United 2-0 (0-0).* Bayern: Maier — Beckenbauer — Zobel, Schwarzenbeck, Dürnberger — Roth, Hoeness, Andersson, Torstensson — Kapellmann, Müller. Leeds: Stewart — Renney, Madeley, Hunter, F. Gray — Bremmer, Giles, Yorath — Lorimer, Jordan, Clarke. Csere: Andersson helyett az 5. percben Weiss, Hoeness helyett a 42. percben Wunder, Yorath helyett a 78. percben E. Gray. Góllövő: Roth, Müller.

1976. Glasgow, május 12.: *Bayern München—St. Etienne 1-0 (0-0).* Vezette: Palotai. Bayern: Maier — Hansen, Schwarzenbeck, Beckenbauer, Horsmann — Roth, Dürnberger, Kapellmann — Hoeness, Müller, Rummenigge. St. Etienne: Csurkovics — Janvion, Piazza, Lopez, Repellini — Bathenay, Larque, Santini — P. Revelli, H. Revelli, Saramagna. Csere: Saramagna helyett Rocheteau a 82. percben. Góllövő: Roth.

1977. Róma, május 25.: *Liverpool — Borussia Mönchengladbach 3-1 (1-0).* Liverpool: Clemence — Neal, Smith, Hughes — Jones, Case, Callaghan, Kennedy — Haigway, Keegan, McDermott. Mönchengladbach: Kneib — Vogts, Witkamp, Bonhof, Klinghammer — Schäffer, Stielike, Wimmer, Wohlers — Simonssen, Heynckes. Csere: Wimmer helyett Kulik a 25. percben, Wohlers helyett Hannes a 77. percben. Góllövő: McDermott, Smith, Neal 11-esből, ill. Simonssen.

Csapataink a BEK-ben

A magyar csapatok eddig vajmi kevés sikerrel szerepeltek. *1955—56.* Az I. fordulóban: *Bp. Vörös Lobogó* (MTK)—Anderlecht 6-3 és 4-1. A legjobb nyolc között: Reims—Bp. Vörös Lobogó 4-2 és 4-4.

1956—57. Az I. fordulóban: Bilbao—*Bp. Honvéd* 3-2 és 3-3. Az utóbbi eredmény az ellenforradalom miatt Brüsszelben, semleges pályán született.

1957—58. Az I. fordulóban: *Vasas*—CDNA Szófia 1-2 és 6-1. A II. fordulóban: *Vasas*—Young Boys Bern 1-1 és 2-1. A III. fordulóban: Vasas—Ajax 2-2 és 4-0. Az elődöntőben: Real Madrid—Vasas 4-0 és 0-2.

1958—59. Az I. fordulóban: *MTK*—Polonia Bytom 3-0 és 3-0. A II. fordulóban: Young Boys—MTK 2-1 és 4-1.

1959—60. Fenerbahce—*Csepel* 1-1 és 3-2.
1960—61. *Újpesti Dózsa*—Crvena Zvezda Belgrád 2-1 és 3-0. A II. fordulóban: Benfica—Újpesti Dózsa 6-2 és 1-2.

1961—62. Az I. fordulóban: Real Madrid—*Vasas* 2-0. és 3-1.

1962—63. Az I. fordulóban: Fredrikstad—*Vasas* 1-4 és 0-7. A II. fordulóban: Vasas—Feyenoord 2-2, 1-1, harmadszor Antwerpenben 0-1.

1963—64. Galatsaray—*Ferencváros* 4-0 és 0-2.

1964—65. Az I. fordulóban: Chemie Leipzig—*Győri ETO* 0-2 és 2-4. A II. fordulóban: Győri ETO—Lokomotiv Szófia 5-3 és 3-4. A III. fordulóban: DWS Amsterdam—Győri ETO 1-1 és 0-1. Az elődöntőben: Győri ETO—Benfica 0-1 és 0-4.

1965—66. Az I. fordulóban: *Ferencváros*—Keflavik 4-1 és 9-1. A II. fordulóban: Ferencváros—Panathinaikosz 0-0 és 3-1. A III. fordulóban: Ferencváros—Internazionale 0-4 és 1-1.

1966—67. Az I. fordulóban: *Vasas*—Sporting Lisszabon 5-0 és 2-0. A II. fordulóban: Vasas—Internazionale 1-2 és 0-2.

1967—68. Az I. fordulóban: Dundalk—*Vasas* 0-1 és 1-8. A II. fordulóban: Vasas—Reykjavik 6-0 és 5-1. A III. fordulóban: Vasas—Benfica 0-0 és 0-3.

1968—69. A *Ferencváros* az eredeti sorsolás megváltoztatásából keletkezett méltánytalanság miatt visszalépett.

1969—70. CSZKA Szófia—*Ferencváros* 1-2 és 1-4. A II. fordulóban: Leeds United—Ferencváros 3-0 és 3-0.

1970—71. Az I. fordulóban: *Újpesti Dózsa*—Crvena Zvezda Belgrád 2-0 és 0-4.

1971—72. Az I. fordulóban: *Újpesti Dózsa*—Malmö 4-0 és 0-1. A II. fordulóban: Újpesti Dózsa—Valencia 1-0 és 2-1. A III. fordulóban: Újpesti Dózsa—Celtic 1-1 és 1-2.

1972—73. Az I. fordulóban: *Újpesti Dózsa*—Basel 2-0 és 2-3. A II. fordulóban: Újpesti Dózsa—Celtic 3-0 és 1-2. A III. fordulóban: Újpesti Dózsa—Juventus 2-2 és 0-0. Az idegenben elért két góllal a Juventus jutott tovább.

1973—74. Az I. fordulóban: Waterford—*Újpesti Dózsa* 2-3 és 0-3. A II. fordulóban: Benfica—Újpesti Dózsa 1-1 és 0-2. A III. fordulóban: Spartak Trnava—Újpesti Dózsa 1-1 és 1-1, hosszabbítás után. A magyar bajnok 11-es rúgásokkal jutott tovább. Az elődöntőben: Újpesti Dózsa—Bayern München 1-1 és 0-3.

1974—75. Az I. fordulóban: Levszki-Szpartak Szófia—*Újpesti Dózsa* 0-3 és 1-4. A II. fordulóban: Újpesti Dózsa—Leeds United 1-2 és 0-3.

1975—76. Az I. fordulóban: *Újpesti Dózsa*—FC Zürich 4-0 és 1-5. A II. fordulóban: Benfica—Újpesti Dózsa 5-2 és 1-3.

1976—77. Az I. fordulóban: *Ferencváros*—Jeunesse Esch 5-1 és 6-2. A II. fordulóban: Ferencváros—Dynamo Dresden 1-0 és 0-4.

A BEK gólkirályai

1955—56: *Milutinovics* (Partizán Belgrád) 7
1956—57: *Violett* (Manchester United) 9
1957—58: *Di Stefano* (Real Madrid) 10
1958—59: *Fontaine* (Reims) 10
1959—60: *Puskás* (Real Madrid) 12
1960—61: *Aguas* (Benfica) 10
1961—62: *Di Stefano, Puskás, Tejada* (Real Madrid) 7
1962—63: *Altafini* (Milan) 14
1963—64: *Mazzola* (Internazionale) 7
1964—65: *Eusebio, Torres* (Benfica) 9
1965—66: *Albert* (Ferencváros), *Eusebio* (Benfica) 7
1966—67: *Van Himst* (Anderlecht) 6
1967—68: *Eusebio* 6
1968—69: *Law* (Manchester United) 9
1969—70: *Jones* (Leeds United) 8
1970—71: *Antoniadisz* (Panathinaikosz) 10
1971—72: *Cruyff* (Ajax), *Macari* (Celtic), *Takács* (Újvidékről került a Standard Liegehez) 5
1972—73: *G. Müller* (Bayern München) 11
1973—74: *G. Müller* 9
1974—75: *Almqvist* (Atvidaberg), *Markarov* (Jerevan), *Zumgul* (Hajduk), *G. Müller*, *Kreuz* (Feyenoord) 5
1975—76: *Heynckes* (Mönchengladbach), *Santillana* (Real Madrid) 6
1976—77: *Keegan* (Liverpool) 6

Magyar-ország

Vasas

A főváros szervezett vasmunkásainak egyesülete 1911-ben jelentkezett felvételre a magyar sportegyesületek sorába, abban az időben, amikor a sportélet hazánkban erősen fejlődő szakaszában volt, s abban az időben, amikor már kezdtek mutatkozni a közelgő háború jelei.

A múlt

Az egyesület tábora rohamosan nőtt, s amikor a munkásegyesület első csapata először jelentkezett a legelső vonalban, az 1916/17-es bajnokságban, a piros-kék színeket már szinte az egész ország szervezett munkássága egy kicsit a magáénak érezte, persze a budapestiek elsősorban. Ezrek és ezrek tapsoltak az első ízben kivívott 6. helyezésnek. Később, 1917/18-ban, a 4., 1918/19-ben az 5., a Tanácsköztársaság leverése utáni esztendőben, az 1919/20. bajnoki évben a 6., 1920/21-ben a 11., 1921/22-ben a 7., 1922/23-ban már ismét a 4., 1923/24-ben a 9., de 1924/25-ben, fennállása óta első ízben kerül fel a bajnoki dobogó 3. lépcsőfokára, mert csak az MTK és az FTC tudja megelőzni. Ezt a helyet megtartja az 1925/26-os utolsó amatőr bajnokságban is.

A profi korszakot, amely az 1926/27-es bajnoksággal veszi kezdetét, a 7. helyen kezdi, 1927/28-ban a 10., 1928/29-ben a 11., s ezzel kiesik; 1930/31-ben ismét a legjobbak között szerepel, s a 8. helyen végez, de 1931/32-ben ismét a 11., s megint csak kiesik. Ezzel hosszú időre vége szakad élvonalbeli szereplésének. Csupán 1941/42-ben sikerül megnyernie — a fasiszta sportvezetés mindenfajta mesterkedése ellenére is — az NB II bajnoki címét, s ezzel biztosítania helyét a Nemzeti Bajnokság első osztályában, amelyben már kezdettől, az 1935/36-os bajnoki évtől kezdve — akárcsak azt megelőzőleg a profi ligában — a főváros és a vidék legjobb együttesei vesznek részt. A rajtkor, az 1942/43-as évben a Vasas a 16-os mezőnyben az előkelőnek számító 6. helyen végez, de 1943/44-ben csak a 13.

A *felszabaduláskor* kezdődött korszakban így alakul helyezése a legjobbak között: 1945. tavasz: *ötödik*, 1945/46-ban *második*, 1946/47-ben *harmadik*, 1947/48-ban *második*, 1948/49-ben *hetedik*, 1949/50-ben *hatodik*, 1950 őszén *hatodik*, 1951-ben *negyedik*, 1952-ben *negyedik*, 1953-ban *harmadik*, 1954-ben *negyedik*, 1955-ben *negyedik*.

Első ízben 1957 őszén nyer *bajnoki címet*, megelőzve az MTK-t és az Újpesti Dózsát. 1957/58-ban az *ötödik*, 1958/59-ben a *negyedik*, 1959/60-ban a *harmadik*, 1960/61-ben azonban *másodszor is bajnok*. A *harmadik aranyérmét* az 1961/62-es bajnokságban nyeri, 1962/63-ban, az új együttes alakításának évében csak a kilencedik, 1963. őszi egyfordulós bajnokságban az *ötödik*, 1964-ben a *hatodik*, 1965-ben *negyedszer* is bajnok, 1966-ban pedig az *ötödik* bajnoki címet nyeri el. A következő évben, 1967-ben, majd 1968-ban, amikor az *FTC* nyer kétszer egymás után aranyat, a Vasas a *negyedik*, illetve a *harmadik* helyet éri el. S mikor kezdetét veszi az *Újpesti Dózsa* nagy korszaka, egymás után nyert 7 bajnoki címével, a piros-kékek ezekkel a helyezésekkel kénytelenek beérni: 1969: *negyedik*, 1970. tavasz, egy-

A magyar bajnok Vasas. Álló sor, balról: Mészáros, Török, Gass, Hegedűs, Földházi, Komjáti, Tamás. Guggol: Kovács, Müller, Izsó, Zombori, Váradi (Almási László felvétele)

Kántor (Záhonyi István felv.)

idényes: *ötödik*, 1970/71: *harmadik*, 1971/72: *hatodik*, 1972/73: *harmadik*, 1973/74: *nyolcadik*, 1974/75: *hatodik*, 1975/76-ban az FTC bajnoksága alkalmával a Vasas az *ötödik*.

Rajt az ötödik helyről

Az ötödik helyről rajtoló piros-kék együttesnek kezdetben igen sok híve akadt, hiszen a csapat, amely az 1975/76-os bajnokság őszi idényében a *tizenegyedik (!)* helyen végzett, tavaszra már megbízható együttessé kovácsolódott Illovszky Rudolf keze alatt. A csapat kialakítása persze nem volt könnyű feladat, hiszen az ifjúsági *Izsó*, az újonnan érkezett *Zombori*, *Kovács I.* és *Kanász* beilleszkedése nem történhetett meg néhány hét alatt.

Az új bajnoki évben a piros-kékek a várakozásnak megfelelően rajtoltak, de egy-két váratlan eredmény, különösen pedig a három rangadó elvesztése alaposan lelohasztotta a reményeket.

Ezek az eredmények ismertek, kár volna őket megismételni. A lényeg az, hogy az őszi zárásra elért 3. helyezés komoly előrelépésnek számított az előző bajnokság végeredményéhez képest.

A vezető Újpesti Dózsától 4, az FTC-től 3 pontra voltak lemaradva Illovszky mester fiai, s ezt a lemaradást általában soknak tartották. Nem a mester, aki ismerve játékosait, végtelen bizalommal volt irántuk. Azt fejtegette több ízben is, hogy fiaiban egyenként is megvan a képesség ahhoz, hogy állják a versenyt a legjobbakkal, ám ő nemcsak ebben látta a siker zálogát. Hanem másban is.

Ő volt az a szakember, aki évek óta meggyőződéssel vallotta, hogy csakis a legkeményebb edzésmunkával lehet olyan fizikai állapotba hozni, s abban megtartani huzamosabb időn keresztül — tehát az egész bajnoki éven át — a játékosokat, amely egyenletes teljesítményekre teszi alkalmassá őket.

Nem kis nehézséget okozott neki ezt mindenkivel megértetnie, hiszen akadtak az első csapat keretében olyanok is, akik hajlamosak voltak a lazításra, akiknek más felfogásuk volt az edzés és a játék összefüggéseiről.

— *Nagy szerencse, hogy ezeket is sikerült meggyőznöm, helyesebben a felkészülés, az edzések, de főleg a mérkőzések folyamán ezek is rájöttek arra, hogy a verejtékes munka nem szükséges rossz, hanem a tehetség érvényre jutásának nélkülözhetetlen tényezője!*

Most, mikor a Vasas hatodik aranyérmének ünneplésén már túl vannak az egyesület szurkolói és szakértői, érdekesnek tartjuk idézni Illovszky Rudolf nyilatkozatának egy részét, amelyet a Labdarúgás munkatársának adott tavaly júniusban egy körkérdésünkre:

— *A bajnokság végére már kialakult stabil együttesünk, amely olykor bizony még bukdácsolt, de összességében igazolta, érdemes volt fáradnunk, sokat dolgoznunk, az előző évekénél is többet edzenünk. Az 1975/76-os bajnoki évet tehát feltétlenül pozitívan értékelem saját szempontunkból, annak megemlítésével, hogy korántsem a mostani helyezésünk jelenti a csapat képességeinek felső határát!*

Így igaz.

Mert az 1976/77-es bajnoki év első felében már a *harmadik* helyre futott fel a gárda. S jól rajtolt tavasszal is. Mikor azután a Videotontól elszenvedett 1-3 arányú vereség után sokan elvesztették bizalmukat, *Müller* — aki 28 éves korára futott fel csúcsformájára, s akinek Illovszky mester találta meg az *igazi* posztját a csapatban — ezt mondta e sorok írójának: „Nincs semmi vész, mindössze az történt, hogy néhány percre két-három játékosunk rövidzárlatot kapott. De higgye el, ennek nincs jelentősége, ugyanez előfordul majd a legveszélyesebb vetélytársak valamelyik mérkőzésén is."

Müller (Almási László felvétele)

Kilengés nélkül

Müller Sanyinak igaza lett. A Vasas játékában nem voltak kilengések a tavaszi idényben. Két-három esetet leszámítva azt nyújtották

egyenként és együttes munkában is, mint amennyi szükséges volt a megfelelő eredmények eléréséhez. Ebben minden más NB I-es együttest megelőztek.

De nem voltak kilengések sem a felkészülésben, sem az edzéseken, sem pedig — s ez döntő! — a magánéletben, a szabad idő sportszerű kihasználásában sem.

Ezek a játékosok igazán okosan és sportszerűen éltek, pedig akad közöttük egy-kettő, aki még a közelmúltban is hajlamos volt az ellenkezőjére. Nos, ebben az esztendőben már nem volt szükség fegyelmezésre, pedig Illovszky Rudolf azelőtt bőven osztogatta a büntetéseket, ha arra szükség volt. Erre jegyezte meg a mester: „Nem én változtam meg, hanem a játékosok. Megérte nekik: övék lett az arany s minden egyéb elismerés, ami a bajnoki címmel jár..."

A mester elbúcsúzott, s erről enynyit mondott:

— Sok örömet okozott nekem ez az esztendő, bár igaz, rengeteget dolgoztunk a fiúkkal. Kívánom, hogy utódom is legalább annyit örvendezzen, mint amennyi nekem kijutott ebből az érzésből. Tudom, a következő bajnoki évben nagyon megerősödik a két-három legveszélyesebb vetélytárs, de az is igaz, hogy a mieinkből is többet lehet kihozni. Erre biztosíték Kovács Ferenc nagy szakértelme, tapasztaltsága.

Mészárostól — Váradiig

Mészáros Ferenc, a csapat elsőszámú kapuvédője (adatai: 1950. április 11., 183 cm magas, versenysúly 70 kg) erre az esztendőre lehiggadt, s a tőle várt megbízható helytállással — az év egészét tekintve — most már nem maradt adós. Sőt egy sor bravúrjával fenyegető veszélyeket hárított el, menthetetlennek tűnt helyzetekben is. Tulajdonképpen egyetlen rövidzárlata akadt: a Videoton ellen, de ebből semmi nem terjedt át a további mérkőzésekre. Most már minden tekintetben megérdemelte, hogy újra bekerüljön a válogatott keretbe. Bizonyos hogy a kapusgondok még hosszú évekre elkerülik a Vasast, hiszen a kapuvédők beérési ideje hoszszabb, mint a többi poszton játszóké.

Török Péter jobbhátvéd (1951. április 18., 177 cm, 71 kg), a válogatott keret állandó tagja, nemcsak klubcsapatában, hanem a nemzeti 11-ben is csillogtatja képességeit. Őt az emeli a hasonló posztokon játszó társai fölé, hogy nem csak a védőmunkában jeleskedik, hanem arra is képes, hogy a partvonal mellett felfusson, s vérbeli szélső módjára, az alapvonal közeléből ívelje be a labdát a berobbanó csatárok fejére. Sőt, amikor erre lehetőség kínálkozik, bombalövéseket is szívesen zúdít a kapura. Három gólt is szerzett így. Mivel eredetileg szélsőként került a csapatba, sokan úgy vélik, hogy még gyakrabban kellene felfutnia, hiszen gyorsasága, munkabírása erre alkalmassá teszi őt.

Gass (középen) (Almási László felvétele)

A középhátvéd posztját ősszel *Kanász József* (1954. március 15., 184 cm, 78 kg.), tavasszal pedig a még ifjúsági *Hegedüs Béla* (1958. április 12., 183 cm, 74 kg) töltötte be. A katonai szolgálatot teljesítő Kanásznak nehéz szerepe volt, hiszen egy olyan csapat védelmének tengelyében kellett helytállnia, ahol néhány évvel ezelőtt még *Mészöly*-nek tapsoltak. És bizony az emberek elég gyakran hasonlították össze. Több esetben szerepelt a középhátvéd kielégítően, hibákat akkor követett el, amikor kitámadgatott, vagy amikor nem jól számította ki a befelé szálló labda ívét. Hegedüs Béla a jövő nagy reménysége, aki nyugodt természetű, nem retten meg semmilyen feladattól, nagyszerűen helyezkedik, átlagon felül jól szerel, s a labdát soha „nem adja el". Beállósként kapott kezdetben szerepet, de amikor Kanász helyére került, az új szerepkört egyből megszokta. A tizenkilenc éves fiú — Mészöly óta egészen ritka dolog ilyen fiatal ember ezen a poszton — egy idény alatt a csapat biztos tagja, s a szurkolók kedvence lett. Akadnak persze akik vitatják képességét, de mi bizonyosra vesszük, hogy kellemes csalódás éri őket.

Komjáti András (1953. november 20., 177 cm, 70 kg) attól fogva, hogy ifi válogatottként került a piros-kékekhez, egy időben megállt a fejlődésben. Még mielőtt elvesztette volna a bizalmat, magára talált, s már ebben az esztendőben a csapat kiemelkedő játékosává fejlődött. Az élvonalbeli magyar labdarúgás egyik legjobb, leghasznosabb beállósa. Különös képességei vannak ahhoz, hogy a megfelelő pillanatban indítson, ha szükséges, felzárkózzék és veszélyeztesse az ellenfél kapuját is. Játéka nemcsak hasznos, hanem esztétikus is, anélkül, hogy a magamutogatás hibájába esnék. Komjáti 4 remek góllal vette ki részét az aranyérmes sikerből.

Kántor Mihály balhátvéd(1952. március 27., 181 cm, 75 kg) gyorsaságával, keménységével és hallatlan lendületével tört be a magyar élvonalba, s hamar a válogatottba került. Korábbi teljesítményeihez képest kissé visszaesett. Mivel magyarázható ez? Azzal, hogy porcsérülése miatt óvatosabbá vált, gyorsaságát, lendületét visszafogja, s ez a játékmodor egyéniségének nemigen felel meg. Teljes felépülése után ismét a régi lehet.

Gass István jobb oldali középpályás (1952. február 22., 180 cm, 72 kg) egyidejűleg játszott Komjátival az ifi válogatottban, még diósgyőri korában. Sok vita és meditáció volt akörül, hogy melyik poszton játsszék, hiszen ő középcsatár szeretne lenni, de ez a vágya Kovácsnak is, és ott van Izsó, aki csak ezen a poszton képes igazi képességeit érvényesíteni. A csapat érdekében vállalta a jobb oldali középpályás szerepét — ősszel ötször középcsatár poszton szerepelt a formájában viszszaesett Izsó helyett, tegyük hozzá, igen eredményesen. A Vasas játékstílusába jól beleilleszkedett — elmondhatjuk, e játékstílus kialakításához szükség is volt és van Gassra — játékintelligenciája, feje ara-

Török (Almási László felv.)

nyat ér! Abból a tizenhat gólból, amivel jelentékenyen hozzájárult a csapat gólképességéhez, hatot *fejjel* ért el.

Müller Sándor középpályás (1948. szeptember 21, 181 cm, 63 kg), aki sok évvel ezelőtt még egészen fiatalon úgy került a Vasashoz, mint nagy ígéret, a maga teljességében ebben az évben bontakozott ki. Egy hosszú pályafutás minden tapasztalatát, tanári módon bocsátotta a csapat rendelkezésére. Megszokta a munkát, már nem sok neki a 90 perc, a labdával azt csinál, amit akar, mert kitűnő cselező, nagyszerű lövő, tudja, hova érdemes adni a labdát. Ő az, aki megmutatta, hogy egy vérbeli labdarúgó fejlődésének nincsenek életkori határai, amíg bírja fizikai képességekkel. Müller Sanyi játéka volt ebben az esztendőben talán a legérdekesebb színfoltja élvonalbeli labdarúgásunknak. Népszerűsége még soha nem nőtt ily magasra, mint 28 éves korára. Nyolc esetben juttatta a labdát az ellenfél kapujába.

Zombori Sándor bal oldali középpályás (1951. október 31., 174 cm, 70 kg) nagy nyeresége a Vasasnak. Bemutatkozását visszaesés követte, de Illovszky tisztában volt képességeivel, tudta, hogy beilleszkedik az együttesbe. Hallatlan munkabírása, vállakozó kedve, keménysége, lelkesedése segítette hozzá, hogy nemcsak a Vasasnak, hanem a válogatott csapatnak is megbecsült, magasra értékelt játékosa lett. Különösen Váradival való összeszokottsága — tudja, hogyan lehet és kell a veszélyes balszélsőt indítani, lendületbe hozni — jelentett sokat, valamint lövőkészsége is elég munkát adott a kapusoknak, úgyannyira, hogy 7 esetben hiába vetődtek a labda után.

Kovács István jobbszélső (1953. április 21., 183 cm, 74 kg) sok mérkőzés kihagyás után került fel a fővárosba, s bizony nem könnyen ment a beilleszkedése. Végül a jobbszélsőposzton kötött ki. Ellenállhatatlan cselező — egyes esetekben túlzásba is viszi, ahelyett, hogy leadná a labdát — s ha magasan szálló labda esetén a kapu elé kerül, jól helyezett, kemény fejeseivel nem tudnak mit kezdeni a kapusok. Gyorsasága révén jól érvényesülhet a szélen, hiszen fiatal játékos, még sokat fejlődhet, s ha higgadtabbá válik, gólképessége is megnövekszik. Szép sikerrel szerepelt a válogatott csapatban is a VB-selejtezőkön.

Izsó Ignác a Vasas nevelése (1956. február 22., 179 cm, 70 kg) vérbeli középcsatár-tehetség. Négy évvel ezelőtt, a SZOT nemzetközi tornáján a szovjet csapat edzője ezt mondta róla: „Egy sok karátos gyémánt..." Azóta már az első csapat biztos pontja, bár fejlődésének még csupán a kezdeti szakaszában van. De ördöngős cselező, s mint egykor Garrincha, mindkét oldalra egyformán cselez futás közben. Ha a labdát sikerül átvennie, nehéz leszerelni, mert a labdával hihetetlenül fel is gyorsul a sokszor lomhának tűnő fiú. Félelmet nem ismer, de hibája, hogy a gólhelyzetekben — amelyeket maga hoz legtöbbször létre, nem elég higgadt, s emiatt sok helyzetet elad. Viszont társai számára is sok helyzetet teremt. Ebben a fiúban rengeteg van, érdemes rá figyelni.

Váradi Béla balszélső (1953. április 12., 184 cm, 80 kg), ennek a bajnoki évnek legsikeresebb játékosa, a válogatott csapat immár állandó tagja. Ezt megelőzően inkább csak bombaerős szabadrúgásai miatt rettegtek tőle a kapusok, most már azonban a népszerű „Béla" szélső a szó igazi értelmében. Gyorsasága fokozódott, pompásan rajtol, s mivel cselei is rendre bejönnek, nagyon sokszor állítja megoldhatatlan feladatok elé a hátvédeket. Beadásai most már pontosak, keresztlabdái értékesek, lövéseinek többsége a bombát juttatja az ember eszébe. Most már folyamatosan tud részt venni az összjátékban is. Ő az idei gólkirály 36 góllal.

Ők alkották túlnyomórészt a kezdőcsapatot, de szerepe volt még az év folyamán *Tamás* Gyulának, *Fábián* Istvánnak, *Szőke* Istvánnak, *Becsei* Péternek és különösen a jövő nagy ígéretének, *Földházi* Istvánnak, aki a bal oldalon hátvédnek és középpályásnak egyaránt nagyon tehetséges.

Német SZK

Mönchengladbach

Amikor a nyugatnémet sportsajtó a bajnokság végén az „év tizenegyét" összeállította, talán meglepetést kelthetett, hogy mindössze hárman szerepelnek benne a bajnokcsapatból. *Vogts*, *Bonhof* és *Simonsen*. Íme az a tizenegy, amely a legtöbbször került be a „hét válogatottjába": Nigbur (Hertha BSC); Vogts (Bor. Möchengladbach), Beckenbauer (Bayern München), Kaltz (Hamburger SV), Zimmermann (1. FC Köln), Bonhof (Bor. Mönchengladbach), Flohe (1. FC Köln), Beer (Hertha BSC), Simonsen (Bor. Mönchengladbach), Hölzenbein (Eintracht Frankfurt), Popivoda (Eintracht Braunschweig).

Ez az összeállítás több szempontból érdekes. Két külföldi, úgynevezett idegenlégiós szerepel benne (a dán Simonsen és a jugoszláv Popivoda). A többiek közül csupán hatan az NSZK világbajnokságra készülő 22-es keretének a tagjai. Beckenbauer, mint ismeretes, a New York-i Cosmosnak adta el magát. De a hat közül is talán csak Vogts, Bonhof és Hölzenbein helye biztos, a többieknek még bizonyítaniuk kell, hiszen sok a velük egyenértékű várományos. Ez volna tehát az elmúlt idény legjobb tizenegye?

Az átlagteljesítmények alapján nincs okunk kételkedni benne. De miért csak hárman szerepelnek a bajnokcsapatból?

A kérdés bizonyos értelemben magyarázat is. A Borussia Mönchengladbach évek óta az NSZK profiligájának a legkiegyensúlyozottabb csapata. E tekintetben még a nálánál sikeresebb (ami volt korábban) Bayern Münchent is felülmúlja. A bajorok négyszer nyertek bajnokságot (1969, 1972, 1973, 1974), a gladbachiak pedig most ötödször (1970, 1971, 1975, 1976, 1977). Kétszer voltak kupagyőztesek (1960, 1973), s 1975-ben övéké lett az UEFA Kupa. Ezzel szemben igaz viszont, hogy a Bayern München háromszoros kupagyőztes, és nemcsak a KEK-et nyerte el 1967-ben, hanem az Ajax Amsterdam nyomdokaiba lépve, egymás után háromszor vitte haza a legrangosabb trófeát, a Bajnokcsapatok Európa Kupáját (1974, 1975, 1976). Persze a Real Madrid sorozatát még egyetlen csapatnak sem sikerült elérnie: öt győzelem egymást követően, s újabb BEK-diadal 1966-ban. Aligha akad csapat, amely a Madridnak ezt a fénykorát a közel- vagy a távolabbi jövőben felülmúlhatja.

A csapatszellem

A Borussia Mönchengladbach, mint említettük, kiegyensúlyozott játékának köszönheti újabb, immár ötödik bajnokságát az NSZK-ban. Legalábbis részben. Mert nem mindig volt zavartalan a csapatjáték. Ennek fő oka a gyakori sérülésekkel magyarázható. Hetekig, sőt hónapokig nélkülöznie kellett legjobb játékosait. Olyan játékosai szerepeltek hetekig, sőt hónapokig a sérültek listáján mint Berti *Vogts*, Jupp *Heynckes* és *Wimmer* — mindhárman többszörös válogatottak — s noha volt olyan időszak, amikor már öt ponttal vezettek a bajnokságban, csak az utolsó mérkőzésen dőlt el,

Áll balról: Danner, Kulik, Wohlers, Surau, Jensen, Schäffer, Bonhof, Wittkamp, Stielike, Lattek vezetőedző. Ül: Del' Haye, Simonsen, Vogts, Kleff, Klinkhammer, Wimmer, Köppel

Heynckes

éppen a Bayern München ellen az elsőség sorsa. A Mönchengladbachnak egy pontra mindenképpen szüksége volt, hogy a Schalke 04 együttesét megelőzze. És sikerült. A Mönchengladbach 2-2-re végzett az olimpiai stadionban. Ha veszít, a Schalke a bajnok. Pedig a müncheneknek is fontos volt ez a mérkőzés, amelyen Beckenbauer utoljára játszott. No nem azért, vagy legalábbis elsődlegesen nem, hanem kellett volna nekik legalább a 6. hely. A 7. helyen végeztek. És csak annak köszönhetik az idényben részvételüket legalább az UEFA Kupában, hogy az ötödik helyen végzett 1. FC Köln nyerte a kupát, a tizedik helyen végzett Hertha BSC ellen, a müncheniek kizárólag ezért maradhatnak benne, illetve vehetnek részt az új idényben is az európai labdarúgó üzletben.

Az NSZK bajnokcsapata a következő 19 játékost szerepeltette az elmúlt idényben (zárójelben, hogy ki hányszor játszott): Kneib (34), Simonsen (34), Bonhof (33), Wimmer (30), Wittkamp (33), Klinkhammer (29), Vogts (27), Schäfer (27), Stielike (25), Wohlers (25), Köppel (22), Hannes (21), Heynckes (20), Heidenreich (19), Kulik (18), Ringels (6), Del Haye (5), Danner (4) és Nielsen (1).

Ebből láthatjuk, hogy csupán ketten, Kneib a kapus, és a dán Simonsen szerepelt valamennyi mérkőzésen az NSZK profiligájának 18-as mezőnyében. Különösen megérezte a csapat a középhátvéd Danner hiányát, akit sokáig az egyik legnagyobb ígéretként tartottak számon. És persze Heynckes is hiányzott, aki az 1974 és 1975-ös esztendő gólrekordere volt az NSZK-ban. Ezt a kimutatást azért ismertettük, hogy kimutassuk: a Borussia Mönchengladbach sztárok, sőt világsztárok nélkül is kiegyensúlyozott csapat. Sőt, ez sikerének is elsődleges titka. És ilyesféle szellemben kovácsolódik az argentínai világbajnokságra készülő NSZK válogatottja is. (A latin-amerikai előkészítő mérkőzéssorozat sikere mindenesetre ezt tanúsítja.) Mindenki egyért, s egy mindenkiért — közhelyszerűen, de a valóságnak megfelelően — így jellemezhetnénk a Mönchengladbach csapatszellemét. Talán éppen ez a jövő labdarúgásának a titka. A legutóbbi tapasztalatok szerint mi is erre az útra léptünk. Reméljük, hasonló sikerrel.

Akik egyenlőbbek az egyenlőknél

Természetesen a kollektív csapatmunka sem nélkülözheti az irányítókat. Nem arra a szerepre gondolunk, amit Beckenbauer töltött be a Bayernnál vagy Cruyff Amszterdamban, majd a Barcelonában, s még csak a brazil Pelére sem, akiben pedig a legtöbb hajlam mutatkozott, hogy alárendelje magát a Santos és a válogatott érdekeinek. De minden csapatban nélkülözhetetlenek az olyan játékosok, akik intelligenciájukkal, munkabírásukkal, helyzetfelismerésükkel meghatározzák csapatuk stílusát, anélkül, hogy ki akarnának emelkedni a mezőnyből. A Mönchengladbach is rendelkezik ilyen játékosokkal. Kikre gondolunk? Wolfgang Kneib, a kapus kapta a legkevesebb gólt az elmúlt idényben (24); de ezzel nem dicsekedhetne, ha nincsenek olyan védőjátékosok előtte, mint Vogts, Klinkhammer, Wittkamp és a védő-középpályás-támadó Bonhof. Közülük is elsődlegesen Vogts csapatkapitányt, a legkisebbet kell kiemelnünk. (Beckenbauer távozása után övé a szó az NSZK válogatottjában is.)

Hans-Hubert (Berti) Vogts szinte az egész pályát bejátssza. A világ egyik legkeményebb védőjátékosa, mindig kiválóan helyezkedik, alacsony termete ellenére jól fejel, s ő a legtöbb támadás előkészítője. Rendkívül gyors, erőszakos, még a kijevi Blohinnak is meggyűlt vele a baja, pedig őnála szélsebessebb és technikásabb szélsőcsatár aligha akad ma a világon. A fénykorát most éli, noha túl van már a harmincon. Ő talán a Mönchengladbach — és az NSZK válogatottjának — az egyik legnagyobb erőssége.

Előtte játszik a középpályás Rainer Bonhof. Páratlan a munkabírása. E tekintetben talán a mi Pintérünkhöz hasonlíthatnánk. Szabadrúgásai Váradi Béla bombáihoz mérhetők, partdobásai vetekszenek Pusztai bedobásaival. Ő a Mönchengladbach legjobban fizetett játékosa (évi 340 000 márka!), s biztos helye van a válogatottban. De csak a világbajnokságig. Előzetes szerződése van már ugyanis az FC Valenciával, 1978 után ott játszik majd, még több pénzért. A 25 éves középpályás mindenesetre évi százezerrel többet keres már most, mint a csapatkapitány Vogts.

És ugyancsak távozott a 22 éves Uli Stielike — ő a Real Madridhoz szerződött nem kevesebb pénzért mint Bonhof, s a pesetamilliókért hajlandó a válogatottságról is lemondani. Pedig ő ugyancsak a nyugatnémet labdarúgás egyik legfiatalabb és legnagyobb ígérete. (A nyugatnémet sztároknak, olyan klasszisoknak mint például Netzer és Breitner, nem volt sikerük spanyolhonban. Stielike reméli, hogy rájukcáfol. Ha nem, még mindig visszatérhet az NSZK-ba, bizonyos, hogy bármelyik profiklub szívesen fogadja vissza a „tékozló fiút".)

A csatársor két kiemelkedő játékosa Simonsen és Heynckes. A két szélsőcsatár a két gólgyáros. Gyorsak, szemfülesek, erőszakosak, min-

den helyzetben feltalálják magukat, szóval igazi profik. A kis termetű dán Simonsen bármely ország válogatottjában megtalálná a helyét (hazai vendégjátékain mindig ő lövi a dán válogatott góljait is), s ugyanez vonatkozik Heynckesre, a világ egyik legjobb balszélsőjére, akit csak gyakori sérülése akadályozott eddig abban, hogy ne vívja ki állandó helyét az NSZK válogatottjában. Talán őket említhetjük az NSZK bajnokcsapatában mint olyanokat, akik egyenlőbbek az egyenlőknél.

Simonsen (fehér mezben) kapura húz

A támadójáték

Ez a csapat 1965-ben került fel a profiligába, s majdnem olyan sikert könyvelhet el, mint a kezdettől résztvevő Bayern München. (Olyan sztárok nélkül mint Maier, Beckenbauer és Gerd Müller, nem is említvén Hoenesst, Schwarzenbecket vagy a fiatal Rummenigget.) Ráadásul megfelelő anyagi háttérel sem rendelkezik. Nincs megfelelő stadionja. Átlagos nézőszáma az elmúlt idényben 24 403 volt, s ezt is csak annak köszönheti, hogy fontosabb mérkőzéseit a düsseldorfi pályán játszotta. A szomszédos „idegenben" került sor BEK „otthoni" mérkőzéseire is. A nézőszám tekintetében csupán a kilencedik helyen áll. (A Borussia Dortmund vezet, noha csak a 8. helyen végzett, 43 176 átlagos nézőszámmal, s az olimpiai stadion bérlő Bayern is csak a hatodik.) Talán azért sem volt szerencséje az európai — különféle — kupamérkőzésein. Ellentétben a Bayernnal. 1970—71-ben tizenegyes lövésekkel veszítettek az Everton ellenében. Az 1971—72-es idény után hiába győzött 7-1-re a milánói Internazionale ellen, egy végzetes söröskonzerv bedobása miatt megsemmisítették az eredményt, s a megismételt mérkőzésen a semleges Nyugat-Berlinben alulmaradtak. 1973—74-ben az AC Milan verte ki őket a KEK elődöntőjében. Tavaly a Real Madrid ellen veszítettek a BEK elődöntőjében, mert a holland játékvezető nem adta meg két szabályos góljukat. És ez évben a Liverpoollal szemben maradtak alul Rómában — ez esetben igazságosan — a Bajnokcsapatok Európa Kupájának döntőjében.

Mindezek ellenére a Borussia Mönchengladbach ha talán nem is a legnépszerűbb csapat, de egyike azoknak, akik a legszebb futballt játsszák Európában. Legnagyobb erényük a csapatjáték és a támadó szellem. Még akkor is a góllövésre törekednek, ha védekezésre kényszerülnek. Valamennyien képzett labdarúgók. Egy-két húzással vagy indítással máris veszélyeztetik az ellenfél kapuját. Úgynevezett tempófutballt játszanak. Erre Hennes Weisweiler tanította őket, aki később a Barcelonához szerződött, majd tavaly az 1. FC Köln együttesét hozta fel az 5. helyre, s megnyerette velük a nyugatnémet kupát. Az ő módszerét tökéletesítette Udo Lattek, a müncheniek korábbi edzője. Tulajdonképpen kifinomította Weisweiler elképzeléseit.

Korábban ugyanis majdhogynem kizárólag a támadó játékra helyezte a Mönchengladbach a fő hangsúlyt. E fiatal gárda — annak idején — kapott ugyan egy négyest, de ugyanakkor rúgott hat gólt. Lattek kénytelen volt e módszeren változtatni. Hiszen a kulcsjátékosok — Vogts, Wittkamp, Wimmer, Heynckes — elérték, sőt túlléptek harmincadik életévükön. Előtérbe került a biztonsági játék, s a gyors támadások szövése a védekezésből. A támadójátékról ugyanis most sem mondtak le. Előfordult, hogy — Heynckes sérülése idején — mindössze Simonsen töltötte be a támadó ék szerepét, no meg a segítségére siető középpályások és szélsőhátvédek, s nem is sikertelenül. Ez az új stílus ugyancsak magyarázata annak, hogy a csapat ismét megnyerte a bajnokságot.

A Möchengladbachot éppen e gyors támadó játéka miatt az NSZK „labdarúgó szívének" tekintik az NSZK-ban. Azt a futballt játssza, amelyet a válogatott is átvett. Nem biztos, hogy az új idényben megvédi bajnokságát, hiszen nagy vérveszteség érte, s a vetélytársak erősítettek, mindenesetre talán ez a csapat villantott fel új színt az európai labdarúgásban azáltal, hogy megteremtette a sztárok nélküli futballt, a kollektív labdarúgást, a világ legnépszerűbb sportágának a jövőjét.

Hollandia

Ajax Amsterdam

Amikor Hollandiában megkezdődött az 1976–77. évi bajnokság, sok szakember megállapította:

– A PSV Eindhoven aligha tudja megvédeni tavalyelőtti és múlt évi bajnokságát. A bajnoki cím alighanem a Feyenoord és az Ajax között dől majd el.

Jóslatukat arra alapozták, hogy a jelek szerint az Eindhoven meggyengült, az Ajax és a Feyenoord viszont némileg megerősödött.

A szakemberek eme csoportjának jóslata általában valóra vált, hiszen a Philips gyár csapata tényleg nem tudta újból – sorrendben harmadszor is – megnyerni a bajnokságot, az Ajax viszont (több éves szünet után) megnyerte. Abban tévedtek csak a szakértők, hogy a Feyenoord – a várakozással ellentétben – nem tudott beleszólni az első helyért folyó küzdelembe. Az őszi idény kétharmada után pedig nem úgy festett, hogy a rotterdamiak a végén nyolc ponttal maradnak el nagy riválisuk mögött és csak a szerény, negyedik helyet tudják kiharcolni. A Feyenoord a 9–10. forduló után általában 4–5 ponttal vezetett, az őszi hajrára azonban meglepetésszerűen elfáradt. Tavasszal megint beleerősített, az utolsó meccseken azonban sorra vesztette a pontokat.

Az Ajax, az amszterdamiak népszerű, piros-fehérben játszó legénysége rosszul kezdte az őszi idényt. Hosszú heteken át az 5–6. helyen tanyázott a gárda, az új edző, a jugoszláv Ivics azonban aránylag rövid idő alatt ránevelszedte a társaságot. A Hajduk Szplit egykori játékosa, majd edzője minden játékosnak megtalálta a legmegfelelőbb posztot, ezzel stílust adott a csapatnak.

Hamarosan olyan együttest sikerült összekovácsolnia, amelynek játékosai értettek az egészpályás letámadáshoz és a ritmusváltáshoz csakúgy, mint például az ellenfelek legveszélyesebb játékosainak kikapcsolásához. Az összeállítás megváltoztatásában az egyik meglepetés az volt, hogy Krolt a balhátvéd helyéről sepregetőnek állította. Ezzel alaposan megszilárdította a védelmet, biztonságossá tette. Krolról nyugodtan elmondhatjuk, hogy világklasszis, mégis zokszó nélkül vállalta a feladatot. NSZK-beli (pontosabban: egykori NSZK-beli) pályatársához, Beckenbauerhez hasonlóan ő sem csak a kapujuk előterét biztosította, hanem gyakran tört előre, részt vett a támadásokban.

Ivics másik húzása az volt, hogy megfiatalította a gárdát. Így lett hamarosan egy már-már szétesett együttesből újra nagycsapat. A fiatalok beéréshez persze idő kell, talán éppen ezért is volt kissé hullámzó az amszterdamiak teljesítménye. Jobban mondva: nem is hullámzó hanem lassú fejlődésű. Tavasszal mindenesetre nagyon feljöttek és a legfontosabb mérkőzéseken is jó eredményeket értek el.

Két kiváló kapussal rendelkezik az Ajax. *Schrijvers* sokszoros válogatott. Amikor egészséges volt, ő védett. *Tervoort*, a tartalékkapus ugyancsak kiváló játékos, szinte ötödik hátvédként játszik olykor, de az alapvonalon is biztos kézzel hárítja a magas és a lapos lövéseket. A *Suurbier, Krol, Dusbaba, Van Dord* összetételű hátvédnégyes játszott Schrijvers előtt. Hogy milyen jól, azt mutatja: az Ajax kapta a legkevesebb gólt (26-ot), s ez, számítva a 34 bajnoki találkozót, valóban kitűnő teljesítmény. A kevés kapott gól persze a hátvédeken kívül a két kapust is dicséri. S nem szabad itt elfeledkeznünk a középpályásokról, akik nemcsak a támadást segítették, hanem – szükség esetén – a védelmet is. Az *Erkens, Schönaker, Zuidema* összetételű sor tagjaiban egyesül a nagy tapasztalat, az irányító készség, a munkabírás. A csatársor a legtöbbször ebben az összetételben játszott: *Ling, Geels, Lerby*. A dán Lerby helyett többször szóhoz jutott a bal szélen *Arnesen* és egy-két alkalommal *Notten*. A csatársorban, illetve a középpályán pedig a rutinos *Hulshoff* és a Surinamból származó, alig 19 éves *Takamata*.

Nagy érdeme még Ivics edzőnek, hogy taktikailag is nagyon felhozta az Ajaxot. A ritmusváltás mellett a támadások súlypontáthelyezése, továbbá a rövid és hosszú átadások váratlan váltakozása gyakran meglepte és olykor sakk-mattá tette még a rutinosabb ellenfeleket is.

A bajnokság egyik kellemes meglepetését Alkmar csapata, az AZ '67 szolgáltatta. Alig egy ponttal maradt el a PSV Eindhoven mögött, csatárai a legtöbb gólt lőtték (75-öt), védelme az Ajax után a legkevesebbet kapta (29-et). A tengerparti város csapata a PSV mellett kiharcolta az UEFA Kupában való részvétel jogát. Hosszú idő óta először történik meg, hogy a Feyenoord ez idén nem játszik majd semmiféle nem-

Geels, az Ajax, s egyben Hollandia gólkirálya

Az Ajax Amsterdam csapata

zetközi kupáért, hiszen a Holland Kupát a *Twente* együttese nyerte. Hans Kray edzőnek persze olyan kitűnő játékosok álltak rendelkezésére az AZ '67-ben, mint például a jugoszláv Meskovics a kapuban, a mezőnyben pedig a már 32 éves Van Hanegem (akinek nagy része van a második hely kivívásában), a dán Nygaard, továbbá Kist és Hovenkamp. E két utóbbi a fiatal holland utánpótlás legtehetségesebb tagjaihoz tartozik. Akadnak persze más csapatokban is tehetségek. Ebben a bajnokságban futott be véglegesen Jansen (Feyenoord), Peters (NAC), Oranen (Twente), Stout (Telstar).

A gólkirályi címet Geels, az Ajax sokszoros válogatott csatára szerezte meg.

A nagycsapatok mérkőzésein 15—20 ezer az átlagos nézőszám, a rangadókon természetesen jóval többen vannak. A legtöbb szurkolóval az Ajax és a Feyenoord rendelkezik. Minden első osztályú csapat pályáján kitűnő világítás van, így szinte valamennyi mérkőzést este játszanak le. A legjobb a világítás a PSV stadionjában, ami érthető. A stadionban csak ülőhelyek vannak, amelyeknek nagy részén elektromos fűtés biztosítja a téli hónapokban a nézők jó közérzetét.

Amszterdamban, a világhírű olimpiai stadion nem minden mérkőzésnapon foglalt, mert csak az FC Amsterdam játssza itt a bajnoki meccseit. Az Ajax, tudjuk, a saját pályáját használja, a nemzetközi kupamérkőzéseken azonban igénybe veszi a nagyobb befogadó képességű olimpiai stadiont.

A holland együttesek általában saját autóbuszukon utaznak el a bajnoki mérkőzéseikre. A rejtekhely még a nagycsapatoknál, rangadók előtt is majdnem ismeretlen fogalom. Legfeljebb arról lehet szó, hogy a rangadókra nem a mérkőzés reggelén ülnek be a légkondicionált, minden kényelemmel berendezett (fekvőhelyes, zuhanyozós) buszokba, hanem egy nappal előbb, s a mérkőzés színhelyén is tartanak egy edzést. A rangadók otthon játszó csapatai pedig a mérkőzés előtti éjszakát ugyancsak együtt töltik, megszokott szállodájukban.

Krol, az Ajax játékosai közül egyedül került az év csapatába Hollandiában

Olasz-ország

Juventus

A torinói „zebra" teli marokkal jár. Az egyik kezében nagy 17-es számot, a másikban fényesen csillogó serleget szorongat. A fekete-fehér csíkos — innen a zebra név — szurkolók ugyanis az olasz labdarúgó bajnokságok történetében a tizenhetedik győzelmet, az UEFA Kupa valamivel rövidebb életében pedig az első diadalt ünneplik. Jogosan!

Az elmúlt hat év alatt ez a negyedik Juventus-bajnokság az olasz labdarúgásban. Két ízben ugyanis a Lazio, illetve a Torino vitte el a pálmát. S most is, a legutolsó fordulóig éles párharcot vívott a két torinói nagyegyesület. „A torinói csapatok külön égitestre tartoznak!" jelentette ki Franco Costa, a neves olasz sportújságíró. „Csak önmagukat győzhetik le, mások nem bírnak velük!"

A nagy szavak mögött sok az igazság. Amióta elmúlt a milánói csapatok, a Milan és az Inter hegemóniája, azóta a Juventus és a Torino küzd felváltva a bajnoki címért, s csak egyszer történt meg velük, hogy kettőjük között a nevető harmadik, a római Lazio vitte el az elsőséget. Az 1976/77. évi bajnokságban is ez a két csapat folytatott késhegyre menő harcot, s ez adta meg az olasz „campionato" savát-borsát.

A Juventus az előző bajnoki címét 1975-ben szerezte, s akkor még Anastasi és Altafini fémjelezte a csapatot. Illetve róluk beszéltek a legtöbbet, mert hiszen ők rúgták a gólokat. De a csapat igazi oszlopai hátul voltak: Zoff, a szuperkapus, Furino, az oroszlánszívű csapatkapitány, no meg Morini és Cuccureddu, akiket mi is jól ismerünk az Újpesti Dózsa elleni kupamérkőzésekről...

A most befejezett bajnokság elején a fekete-fehér csíkos zebrák csatársorának tengelyében az Inter volt csatára, a sokszoros válogatott Boninsegna állt. Nagy rutinja sokat segített, de nem lehet szó nélkül hagyni Bettega szerepét sem, hiszen ő volt az elmúlt év „legtöbbet fényképezett" labdarúgója Olaszországban. Róla mondotta Valcareggi, a volt olasz szövetségi kapitány, hogy „Egy lábbal többet ér Rivánál!" Ez már el is árulja a „titkát": abszolút kétlábas és rendkívül gólveszélyes csatár, aki ráadásul foggal-körömmel harcol minden labdáért és olyan erőszakos, hogy a játékvezetőkkel is állandóan meggyűlik a baja. Hiába, szeret focizni!

Valaki most azt mondhatná: dehogy focizni szeret, a pénz kell neki! Ez is igaz, de nem ez az igazi hajtóerő. A Juventus ebből a szemszögből kivételt képez az olasz klubcsapatok életében. Az együttes, ez köztudott, a FIAT Művek csapata, de nem tévedünk akkor sem, ha azt állítjuk, hogy az Agnelli fivérek „játékszere". De annyira szeretik, hogy hihetetlen nagy anyagi és erkölcsi becsben tartják. Mindig azt vallották, hogy csak olyan játékos lehet az egyesület tagja, aki él-hal a Juventusért. Szóval: a Juventusban rúgni a labdát az megtiszteltetést is jelentett egyben. Aki ehhez az egyesülethez került, annak nem kellett mindennapos apró-cseprő gondokkal küzdenie, mert az egyesület (ha félhivatalosan is), de törődik a játékosok anyagi befektetéseivel és irányítja őket ebben a vonatkozásban is.

●

A fenti kitérő talán erőltetett érdekességnek tűnhet egyesek szemében, de akik mélyebben ismerik az egyesületek életét, azok nagyon jól tudják, mi forog nap mint nap a profi labdarúgók fejében: vajon jól forgatom-e az öreg napjaimra szerzett pénzt vagy mire abbahagyom, mindenem elúszik? Erre a válaszra keresnek feleletet és ez befolyásolja teljesítményeiket is. A Juventus ezzel tisztában van és ezért fő célja a teljes harmónia megteremtése, az egy mindenkiért, mindenki egyért elv érvényesítése.

Amikor Giovanni Trapattoni edző tavaly átvette a Juventus csapatát, dr. Gianni Agnelli félretette milliárdjait, és leült ezzel a fiatal edzővel beszélgetni. S ez annál is jobban sikerült, mert Trapattonit a Milantól valósággal elküldték, még akkor is, ha ő mondott fel. S a benne buzgó visszavágási és „majd én megmutatom" vágyat a torinói „vezérek". példás intelligenciával aknázták ki'

Egyébként is, a Juventusra jellemző, hogy minden vonalon a szakmailag és pedagógiailag legérettebb embereket gyűjtik az egyesületbe, s ezt azzal kezdték, hogy a klub egykori 33-szoros válogatott csatárát, Bonipertit visszavonulása után, rövid szakmai átképzés után, megtették az egyesület elnökévé, s az Agnelli fivérek így a háttérből irányíthatták a klubot. S Bonipertiben, aki 30. esztendejét tölti immár a zebrák körében, megtalálták a megfelelő vezető embert. Az élvonalban játszott 444 bajnoki mérkőzése és 178 gólja biztos garanciát nyújtott a szakmai és emberi problémák helyes megítélésében.

Így történt ez az 1976/77. évi bajnokság esetében is. Giampiero Boniperti, akinek 1946-ban Novarából indult el fényes pályafutása, még mindig „érzi" a labdát. Most is ő javasolta Trapattonit, s vállalta a kockázatot az öregnek kikiáltott Boninsegna esetében. Nem tévedett! De jól választott a fiatalokkal is, mert Tardelli például ma már Furino szerepkörét tölti be nem kevésbé jól, s ha eljön az idő, átveheti a csapatkapitány szerepét, ha nem is karszalaggal, de a csapat irányításával. Az öregek-fiatalok problémát is mindig nagyon okosan kezelte, s így soha nem éleződött ki ez az egyébként kényes viszony. A Juventusban ezúttal a fiatalok „húzták", s az idősebbek tartották kezükben a gyeplőt. Így előzte meg a Juventus a Torinót, bár az utolsó bajnoki mérkőzésen még mindent elveszíthetett volna...

●

Az olasz bajnokság úgy indult, hogy a Juventus egymás után hét mérkőzést megnyert. A Torino szorosan a nyomában... A harmadik forduló után már csak a két torinói csapat volt veretlen. A hatodik forduló aztán megtörte a Torino ellenállását. A Juventus, miután győzött a San Siro stadionban a Milan ellen, megőrizte veretlenségét, de a Torino megtorpant. Perugiában. S eljött a nyolcadik forduló és megfordult a kocka. A két torinói csapat egymással szemben lépett pályára és a Torino 2-0 arányban győzött a „házi

A Juventus. Balról áll: Benetti, Cuccureddu, Morini, Zoff, Scirea, Bettega. Guggol: Causio, Gentile, Tardelli, Boninsegna, Furino

Dino Zoff

Roberto Bettega

rangadón". Ez egyben azt is jelentette, hogy 1 pont előnnyel a Torino került a bajnoki táblázat élére. Aztán jött a firenzei mérkőzés, amely gól nélkül végződött, s tovább nőtt a Torino előnye. De jöttek nehéz pillanatok a „gránátosok" — így nevezik a Torino csapatát — számára is. Pontot veszítettek Veronában, s már csak 1 pont választotta el a Juventust az első helytől. A harmadik helyezett, az Inter 5 pontra volt leszakadva a „zebráktól", 6 pontra az éllovastól. S a 13. forduló után a Juventus visszatért az élre: a Torino kikapott a San-Siro-ban a Milantól...

Így ment ez a harc fej-fej mellett, amíg a 28. fordulóban a Juventusnak ismét a San Siro stadionban kellett pályára lépnie, ezúttal az Inter ellen. A Torinótól csak 1 pont választja el a zebrákat, s ez nyomja a játékosok vállát, miközben az Inter fénynapjaira emlékeztetően játszik. De Zoff mindent véd! S a végén Gori és Tardelli, tehát két középjátékos góljaival 2-0 arányban nyer! Most már hisznek a bajnokságban! De még hátravan az utolsó forduló. A Juventus saját otthonában a Sampdoria ellen, a Torino idegenben a Foggia ellen. Mindkét ellenfél a kiesés ellen harcol, minden pontra szüksége van, nem engedhet. Küzdeni kell minden labdáért, Torinóban csakúgy, mint Foggiában. De nincs kegyelem! Győz a Juventus és a Torino is! Bajnok a Juventus, ezüstérmes a Torino!

Pont a fordítottja az előző évi bajnoki sorrendnek. A Juventus visszavágott és ez megkétszerezte a boldogságot, amelybe már az UEFA Kupa elnyerése is jócskán belejátszott. A bajnokcsapat standard összeállítása így festett: Zoff, Gentile, Cuccureddu, Furino, Morini, Scirea, Causio, Tardelli, Boninsegna, Benetti, Bettega. S ehhez a tizenegyhez fűződik a kupasiker is...

●

„A Juventus Európa futballkirálynője" — így írtak az olasz lapok az Atletico Bilbao feletti győzelem után. Mert annyi tárgyilagosság volt bennük, hogy a királyi címet a BEK-döntő győztesének tartották fenn. Az örömet azonban semmi nem csökkentette. A Juventus igen okos taktikával vágott neki a kupaküzdelmeknek. Odahaza 4-3-3-as hadrendben, idegenben 4-4-2-es felállásban vette fel a küzdelmet az ellenfelekkel. S már az első ellenfél igen kemény diónak bizonyult. A Manchester City csapatát kísérte az esély, miután 1-0-ás győzelem birtokában érkezett Torinóba. A Juventus azonban az első perctől kezdve támadott és 2-0 arányban nem csak győzött, hanem a továbbjutást is kiharcolta.

S mintha a végzet játszana a zebrákkal, a második fordulóban megint angol, és megint manchesteri csapatot, az United-et kapták. Most azonban már biztosabban játszottak és összesítésben 3-1-re verték a nagynevű csapatot. A torinói mérkőzés sokáig felejthetetlen marad a nézők számára — a Juventus 90 percig egy kapura játszott, s a közönség egy percnyi hangszünetet nem kapott. Simán ment a Sahtyor Donyeck ellen is (3-1), majd meglepően könnyen győztek a Magdeburg csapatával szemben (4-1), s még jobban az AEK Athén (5-1) ellenében. Így jutottak el a döntőig, ahol az Atletico Bilbao volt az ellenfél.

Újabb izgalmak következtek és Gianni Brera, az olasz újságírás legszínesebb és legmerészebb tollú „bajnoka" azt írta:

A Juventus az infarktusok csapata lett!

A bajnoki és kupaküzdelmek során hárman haltak meg mérkőzés közben a nézőtéren. A Bilbao elleni mérkőzésen a minimális 1-0-ás eredménnyel hagyta el a pályát a Juventus, s ekkor enyhe borúlátás lett úrrá a szurkolókon. S itt következett Boniperti zsenije, aki egyszemélyes lelki hadjárattal megnyerte minden játékosát, elhitette velük, hogy Bilbaóban a Juventus nem kap ki. Nem kaphat ki! S bár 2-1-re verték, az idegenben és elsőként lőtt góljával mégis megnyerte az UEFA Kupát! Ez volt az első eset, hogy a Juventus európai kupaküzdelmet végérvényesen megnyert!

●

Megtehette volna 1965-ben is. Az akkori UEFA Kupa döntője egy mérkőzésen dőlt el, mert a Ferencváros a New York-i szereplése miatt időzavarban szenvedett. Ez az egy mérkőzés éppen Torinóban volt, de a Ferencváros 1-0-ra nyert, s megnyerte az UEFA Kupát, amelynek akkor még VVK volt a neve...

S ha most egymás mellé tesszük a bajnoki és a kupaeredményeket akkor azt látjuk, hogy olasz bajnokságot ennyi ponttal, ennyi győzelemmel és hétfordulós veretlenséggel még nem nyertek. S ez nem véletlen: komoly vezetés, a szakmai felkészültség, a kitűnő játékosanyag töretlen lelkiismeretességgel és klubszeretettel párosult. S csak ez vezethet igazi sikerre!

Anglia

FC Liverpool

800 000 lakosa van Liverpoolnak. Több mint tíz évvel ezelőtt mondták: — *Liverpool? Igen, a Beatles-fiúk városa.*

Ma már inkább így mondják — a jó focisták városa. Különösen, hogy a labdarúgók a BEK 1976—77. évi védői lettek.

Azt mondják, hogy 13 éve vártak erre. Igen, 13 évvel ezelőtt küzdött az FC Liverpool először a BEK-ért. Bejutott az elődöntőbe, a legjobb négy közé, de ott az Inter ellenében elvérzett.

Most futott neki negyedszer, most sikerült. Sikerült megvédeni a bajnoki címet is, sikerült bejutni az Angol Kupa döntőjébe is, csak ott.. Szóval a hármas siker elmaradt. Ettől az a Manchester United ütötte el, amelynek, a régi Manchester Unitednek méltó utódaképpen a Liverpool... Sok angol szurkoló mondja így.

A BEK-diadalban nem bízott mindenki. Tulajdonképpen sok könnyű ellenfele volt az angol együttesnek. Előbb észak-ír, azután török, majd svájci együttes, s csak az elődöntőben került össze a francia St. Etienne csapatával, a tavalyi finalistával.

Otthon szinte verhetetlen volt a Liverpool, bajnoki mérkőzést nem is vesztett, de idegenben... A 20 idegenben játszott mékőzésen mindössze ötször győzött, s ezeken csupán 14 gólt szerzett.

Ezért volt az, hogy egyesek nem mertek fogadni a Liverpool BEK-diadalára.

●

1892-ben alakult meg az FC Liverpool. Rögtön profi csapatot szerveztek. Az első bajnoki címre nem is kellett túl sokáig várni: 1900—1901-ben született meg. A második 1905—1906-ban, 21—22-ben a harmadik, amit 22—23-ban megvédtek. Utána nagy szünet. Újabb bajnoki címek: 46—47-ben, 63—64-ben, 65—66-ban, 72—73-ban, 1975—76-ban és most 76—77-ben. Összesen tíz. Ennyiszer más angol csapat nem volt bajnok. Több mint tíz éve nem akadt példa arra, hogy Angliában megvédte volna bajnoki címét a — bajnok. A Liverpool most ezzel is dicsekedhet. Kupagyőztes 65-ben és 74-ben volt a Liverpool, az UEFA Kupát 72-ben és 76-ban vitte haza. A legtöbb siker a legutóbbi években. E sikerek alapját Bill Shankley teremtette meg...

●

Bill 1959 decemberében került a Liverpoolhoz, az együttes élére. Olyan sikereket ért el, hogy a „*Kop*" — ez a neve a Liverpool vérbeli szurkolói állóhelyének, egyenlő azzal, ami régebben nálunk a Fradi B-közép volt — állandó tagjai még ma is rá esküsznek. Bill Shankley akkor úgy nézett ki, mintha csak rendőrségi razziáról érkezett volna... Rövidre vágott haj, aszkéta alak... De büszke mint egy spanyol lovag és — skót volt... Játszott valamikor a skót válogatottban, de ami a legfontosabb: hamarosan bebizonyította, hogy az egész labdarúgás a kisujjában van... Fiait gyorsan az I. ligába vezette, sőt azokból szinte futballhősöket faragott. Nemcsak oktató, szakoktató volt, hanem nagyszerű embernevelő.

Küzdőszellem kialakításával kezdte, azután szisztematikusan fiatalított — igazi futballtehetségekkel. De skót is maradt... Nem fizetett milliókat befutott csillagokért. Lassan, fokozatosan ő csinált fiatalokból — csillagokat. Alacsony osztályú csapatokban kutatta fel őket. A többi között az ismeretlenség homályából került elő Clemence, a kapus, Lloyd, Keegan és a többiek...

Minden percét a labdarúgásnak szentelte... Egyszer eszébe jutott, hogy feleségével meg kellene ünnepelni a házassági évfordulót... El is indultak az egyik szórakozóhely felé, de útközben megálltak egy kis pálya előtt, s Shankley az asszonynak csak ennyit mondott:

— *Beugrunk ide egy pár percre, hallottam, hogy itt egy Keegan nevű ügyes gyerek van...*

No, természetesen vettek is játékosokat. Nagy összegekért is. Már ahogyan az Angliában szokásos. Így került hozzájuk 1970-ben a wellsi Toshack 100 ezer fontért, majd két évvel később ugyanennyiért a neves skót válogatott McCormack, majd 1974-ben az Arsenal kapitánya Kennedy 180 ezer fontért jött el Londonból Liverpoolba.

●

Nemcsak focizni tanultak Liverpoolban... Az életre is készültek. Elsőnek Heighway szerezte meg az érettségi bizonyítványt.

Shankley teremtette meg a Liverpool aranycsapatát. Azután akadt valami nézeteltérése a vezetőkkel, Shankley közben már 62 éves lett, s abbahagyta. De a szeme még mindig a fiúkon van... Rómába is elment a BEK-döntőre. Utóda a Liverpool volt játékosa, Shankley segítőtársa, Bob Paisley lett. Ő termé-

Keegan kapura tör

A híres Kop — este

szetesen már kész csapatot kapott, hiszen a legtöbb játékos még Shankley idejében elérte a válogatottságot, de most már kezdenek kiöregedni.

Utódokat kell keresni, elsősorban a már eltávozott Keegan helyére.

●

Kik is vitték sikerre a Liverpool színeit a legutóbbi időkben?

Ray Clemence a kapus. Az angol újságírók kinevezték a világ legjobb kapusának. A kapus mostanában

David Johnson (jobbról)

sokat ír. A könyvét. A címe: Clemence a kapuban.

A csapatkapitány: Emlyn Hughes. Apja a vörösök — vörös ing, vörös nadrág — leghűségesebb szurkolója. Valamikor rögbijátékos volt. Emlyn nagy tudású hátvéd. Egy másik hátvéd: Phil Thompson. A legnagyobb tehetségek egyike. Még csak 22 éves. Az angol utánpótlás tagja. Kirkbyben, Liverpool elővárosában született.

Hátvédek tekintetében különösen gazdag az egyesület... Paisley néha nem is tudja, hogy kit lenne jobb játszatni. Phil Neal, Tommy Smith, Brian Kettle... Az utóbbi még csak 21 éves, nagyon tehetséges, s a fején is a klubszíneket viseli: vörös hajú... Alec Lindsay, aki csak nemrég gyógyult meg súlyos térdműtét után és a wellsi Joe Jones szintén hátvéd... Jones már gyermekkorában kedvelte a Liverpool csapatát, s sokszor sok-sok kilométert utazott társaival, csak hogy láthassa a csapatot — idegenben is.

A középpályások főnöke Ian Callaghan, aki 1960 és 1975 között 541 alkalommal játszott az első csapatban. 1960-ban, április 16-án, tizennégy nappal a 18. születésnapja után kezdte el a sorozatot...

Az Arsenalból jött Ray Kennedy és Jimmy Case is középpályás, s sokszor kell helyet szorítani a mind jobban feltörő Terry McDermottnak.

A csatársorban hemzsegtek az ászok. Steve Heighway, John Toshack — fejeseitől minden angol kapus reszket —, Kevin Keegan — sokszor szerzett gólt teljesen egyéni akcióból —, s Paisley egyik felfedezettje, a 19 éves David Fairclough... Most még többnyire csak tartalék volt, de ha bekerült a csapatba, akkor tombolt a — Kop. Honnan kapta a törzsszurkolóknak ez a helye a nevét? Dél-Afrikában van egy Kop nevű domb, amelyen a búr háború egyik csatája tombolt...

David Fairclough is vörös hajú, s tele szeplőkkel.

A legutolsó felfedezés is — David. David Johnson. Különösen a technikai tudásával tűnik állandóan fel.

Az Anfield Road, a Liverpool pályája az angliai stadionok között a 7. helyen áll az 50 ezres befogadó képességével. Igaz, egy alkalommal már 60 ezer nézőt is bepréseltek...

A szurkolók tekintetében azonban 1. helyen áll a Liverpool. 1966 és 1973 között alig szerepelt sikerrel a Liverpool, mégis minden bajnoki évben egymillió felett járt a nézők száma az Anfield Road stadionban.

●

Hamburgba távozása miatt a legutóbbi időkben a lapok a legtöbbet Keeganről írtak. Íme a sok riportból néhány kérdés és a kérdésekre kapott válasz.

— Hogyan kezdődött a karrierje?

— Elég rosszul... Amikor először kerültem a Liverpoolhoz, nem sokkal később visszaküldtek az anyaegyesületemhez azzal, hogy a testi erőm kedvezőtlen. Külön edzéseket tartottam...

Huszonhat éves... Szívvel-lélekkel liverpooli volt, mindent megtett a csapatáért, s most mégis elmegy...

— Így hozta a sors. Nézeteltérések...

— Játszik majd a Liverpool elleni Szuper Kupa döntőn?

— Miért ne játszanék? Új szerződésem Hamburghoz köt, s arra kötelez, hogy játsszam...

— Most majd többször kell játszania Vogts ellen...

— Igen... Évente legalább kétszer.

— Sokszor játszott már ellene?

A Liverpool 1976—77. évi gárdája. Legfelső sor balról: Jones, Toshack, Fairclough, Clemence, Thompson, Neal. Középső sor: Joe Fagan edző, Lindsay, Case, Kennedy, Johnson, Evans segédedző, Moran segédedző. Ül: Heighway, Callaghan, Smith, Paisley vezető-edző, Hughes csapatkapitány, Keegan, McDermott

— Ötször. Kétszer ő volt a jobb, háromszor én. A legfontosabb mérkőzésen, a római döntőn én... Igaz, ekkor nem tudtam gólt rúgni, de a csapatom biztosan nyert.

●

A számok néha nagyon sokat mondanak. Néhány szám a Liverpool történetéből.

A legnagyobb győzelem? 11-0, Strömgodset, BEK, 1974. IX. 17

A legnagyobb vereség? A Birmingham ellen 1-9. 1954-ben, a II. ligában.

R. Hunt 1959 és 1969 között 245 gólt ért el a Liverpool csapatában. 1961—62-ben, a II. ligában 41-et.

Keegan eddig 28 alkalommal szerepelt az angol válogatottban. Vajon lesz-e belőle idegenlégiós? Azaz hazahívják-e esetleg egy válogatott mérkőzésre? Angliában úgy vélik, aligha.

●

Keegan nélkül hogyan tovább Liverpoolban?

Angliában nem nagy ügy, ha egy csillag távozik. Az érte kapott összegért egy sereg fiatalt vehetnek.

A „Kop" egyik szurkolója mondja (többnyire ő kezdi el az éneklést a mérkőzéseken...):

— Clemence megmaradt nekünk... Már több mint 400 mérkőzést játszott a Liverpool színeiben, s ezeknek a felén nem kapott gólt... És még valami... Ha Keegan el is ment, azért Európa legjobb csatársora továbbra is a miénk. Főleg a skót Dolglish-sal, akit rekordösszeggel szerződtettünk.

●

A legeredményesebb szereplést tekintve az Arsenal tartja a csúcsot. 1931-ben az elérhető 88 pont közül 66-ot szerzett meg. A Liverpool most 57 ponttal végzett az 1. helyen.

●

Liverpool városnak már hosszú évek óta két csapata játszik az I. ligában. A másik az Everton.

Görögország

Panathinaikosz

Amikor napvilágot látott az 1978. évi argentínai világbajnokság selejtezőjének sorsolása, a magyar szurkolók figyelme a jól ismert szovjet játékosok mellett az eléggé „félhomályban” futballozó görögök felé is fordult. Számunkra kimondhatatlan nevű játékosokat tanultak meg a drukkerek, s sokan közülük figyelemmel kísérték az attikai félsziget bajnokságát is. Tartott ez addig, amíg a magyar válogatott sikerrel túl nem jutott a szovjet és a görög válogatott elleni akadályon. Ettől kezdve a görög bajnokságot bizony sokan elfelejtették. Pedig a dél-európai ország szakemberei szerint az elmúlt évtized legizgalmasabb versengése volt az 1976—77. évi, a csodálatos szépségű, régmúltat idéző tájakon.

Hosszú és idegfeszítő küzdelem után végül is az „athéni Ferencváros”, az 1923-ban alakult Panathinaikosz zöld-fehér mezes legénysége szerezte meg a bajnoki címet, s mielőtt ez biztossá vált volna, még a kupában is diadalmaskodtak.

— *Öt éve vártam ezekre a csodálatos napokra* — nyilatkozta a bajnokság végén Domazosz, a Panathinaikosz 34 éves, magyarok által is jól ismert kiváló csatára. — *1972-ben nyertünk utoljára bajnokságot, az volt a klub történetében a tizenegyedik. Addig szeretnék játszani, amíg a tizenharmadikat is megszerezzük, s ha minden jól megy, akkor jövőre búcsút mondok a labdarúgásnak.*

A Panathinaikosz 54 ponttal, 70-20-as gólkülönbséggel végzett az élen, megelőzte az Olimpiakoszt (52 p; 70-27), a PAOK-ot (52 p; 63-27) és a negyedik helyen végzett AEK-t (51 p; 63-29).

Harmincnégy forduló után alakult ki a fenti sorrend, s bizony már a BEK-döntőben is szerepelt zöld-fehér klub drukkerei sem számítottak kedvenceik aranyérmére. A csapatnak ugyanis az első nyolc forduló után 4 pont hátránya volt az élen álló Olimpiakosszal szemben, s pontjait a kiscsapatok ellen idegenben vesztette el. Ekkor történt — októberben — a „csoda”. Az addigi edzőt, a brazil Moreirát menesztették, s helyét a világhírű lengyel szakember, K. Gorski foglalta el. Következtek a rangadók, s a Panathinaikosz fölényesen, magabiztosan verte ellenfeleit, sikerült valamit ledolgoznia hátrányából.

— *Elsősorban fegyelmezett játékának, javuló erőnlétének köszönheti a csapat a sikereit* — tartották Athénben a rangadók után.

A bizonyítás azonban végérvényesen tavaszra maradt. Gorski legénysége — alaposan megfiatalítva, több új 18—23 éves játékosokkal felfrissítve — felvette a versenyt az esélyesebb gárdákkal. Újra legyőzte a rangadókon az AEK-t, a PAOK-ot, s az Olimpiakoszt, holtverseny alakult ki az első négy helyen, mindössze a gólkülönbség döntötte el az utolsó öt forduló előtt a sorrendet a négy együttes között. A Panathinaikosz ragyogóan hajrázott; az utolsó három hónapban veretlen maradt, öt győzelem és három döntetlen alkotta mérlegét. A vetélytársak viszont a hajrát már nem bírták. Egy fordulóval a befejezés előtt ugyan azonos pontszámmal állt a Panathinaikosz és az Olimpiakosz, de a PAO-nak sokkal jobb volt a gólkülönbsége, s sokan már ekkor bajnoknak titulálták. Ezeknek a jósoknak lett igazuk! A befejezésben az Olimpiakosz vereséget szenvedett, a lengyel mester csapata viszont biztosan győzött és így két pont előnnyel nyerte a trófeát.

A bajnokcsapatban több, a magyarok elleni két mérkőzésen is számításba vett válogatott is játszik, mellettük pedig a Gorski által „előszedett” fiatalok kaptak főszerepet. (Az 1972-ben, a BEK-döntőben szerepeltek közül már csak Kapszisz és Domazosz tagja a klubnak.) A csapat legtöbbször a következő összeállításban szerepelt: Constantinou — Dimitriu (Goniosz), Kapszisz, Kizasz, Sztefonokisz, Vakalisz, Livafitosz, Domazosz, Janakullasz (Anlanidisz), Alvarez, Papadimitriu.

A zöld-fehérek 38 000-es stadionja a hazai mérkőzéseken tavasszal szinte állandóan tele volt — az utolsó mérkőzésen a 120 drachmás jegyért 500-at is kínáltak „feketén” — még a kiesőjelöltek elleni találkozókra is zsúfolt ház előtt került sor. Nagyon sokan elsősorban Gorski munkájának tulajdonítják a szép sikert, ő azonban „nem vállalja” egyedül.

— *Amikor Athénba jöttem* — mondta —, *az volt a tervük a klub vezetőinek, hogy a csapat az első négy között végezzen. Örülök, hogy a játékosok elvégezték — méghozzá lelkesen — azt a sokszor nem könnyű edzésmunkát, amit megköveteltem tőlük. Igen könnyen tanultak új taktikai elemeket, s elsősorban gyorsaságban múltuk felül a többieket. Igen meghatott voltam, amikor az utolsó bajnoki után, s a kupagyőzelmet követően is, a közönség engem is ünnepelt, vállára vett, dicsőített. Nem volt könnyű év, hiszen legjobb játékosunkat, Domazoszt eltiltás miatt hosszú ideig nélkülöznünk kellett, de a játékosok végig jó formában szerepeltek és így a nehéz heteket is sikerült átvészelni. Természetesen elégedett vagyok a duplázással, de nem elégedhetünk meg a hazai sikerekkel, most, hogy a BEK-ben is szerepet játszunk, erősíteni kell a támadósort, mert csak így állhatunk helyt a legnagyobb európai kupában. Elsősorban két gyors, fiatal szélsőre van szükségünk. A széleken vezetett meglepetésszerű támadásokkal lehet csak a mai labdarúgásban sikerre számítani.*

Hogy Gorski meddig tervezhet az kérdéses, ugyanis már több európai nagycsapat kereste meg mesés edzői fizetésre tett ajánlattal. Őt azonban valószínűleg szerződése még egy évig Görögországhoz köti és utána visszatér hazájába. Állítólag szeretne továbbra is Görögországban maradni, mert mint a lapok írják, „szimpatizál a Panathinaikosszal”...

Régi, szép emlék a Panathinaikosz történetéből: 1971-ben a BEK döntőjébe jutást ünneplik

Portugália

Benfica

A Benfica, az 1976/77. évi portugál bajnokcsapat kétségkívül a legnépszerűbb klub az Ibériai-félsziget nyugati részén, bár sokan esküsznek a Porto-ra is, az ország leggazdagabb csapatára.

A Benfica különösen a 60-as években lopta be magát a labdarúgásért rajongók szívébe, amikor nemcsak hazájában, de a nemzetközi futballéletben is csillogott, és az 1966-os angliai VB-re a portugál válogatott zömét adta. Hogyan is lehetne feledni olyan neveket mint: Costa Pereira, Germano, Humberto, Augusto, Eusebio, Aguas, Torres, Coluna, Cavem, Simoes, tehát szinte az egész csapat felkívánkozik az emlékezéslistára. A nagy gárdából ma már csak Humberto állja igazán a sarat, bár ő közben tett egy kirándulást Franciaországba, a Paris St. Germainhoz és az idén tavasszal szerződött ismét vissza a Benficába.

Persze Eusebióék után is voltak nagy nevek ebben a lisszaboni csapatban, a magyar szurkolók is jól emlékezhetnek rájuk, hiszen jártak Budapesten is: Henrique, Toni, Batista, Jordao, s ma már őket sem lehet felfedezni az összeállításban. Ez pedig arra mutat, hogy valóban „forradalmi" változások történtek a klub játékosállományában, életében, és ez elsősorban az edzőváltozással függ össze, amikor is az angol Hagan helyére honfitársa, de a jóval keményebb kezű Mortimer került.

Mortimer alaposan felfrissítette és megfiatalította a Benficát, ezért is mondta a rajt előtt Coutinho, a klub elnöke:

Nagyon nehéz lesz megvédeni bajnoki címünket. Az új fiúk tapasztalatlanok, a Sporting pedig nagyszerű együttes, amely végre valahára szeretné megtörni 1974-től tartó szép sorozatunkat. Mellesleg a Benfica 23-szoros portugál bajnok, 18-szoros kupagyőztes, miközben hatszor duplázott, azaz a bajnoki és a kupatrófeát is megszerezte. (1942/43, 1954/55, 1956/57, 1963/64, 1968/69, 1971/72.)

Az elnök borúlátó nyilatkozatát igazolni látszott az őszi forduló, mivel a 15 mérkőzésen a Sporting 26, a Benfica pedig csak 23 pontot szerzett. A tavasz viszont a Benfica feléledését hozta meg. A Sporting 16 nyert és 14 vesztett pontjával szemben a Benfica 28:2-vel zárt. És ezzel a végső táblázat így alakult az élen:

1. Benfica	30	23	5	2	67-24	51
2. Sporting	30	17	8	5	59-26	42
3. Porto	30	18	5	7	72-27	41

A Benfica elsősége már három héttel a bajnokság befejezése előtt biztosított volt, de azért még az utolsó 90 percben is győzedelmeskedett idegenben 2:0-ra az Atletico ellen. A csapat legeredményesebb játékosa Nene volt 23 góljával, a góllövő listán azonban ezzel is csak második lett a portói Gomes mögött, aki 26 góllal szerezte meg a gólkirály címet.

A szép bajnoki siker mellett sem tudtak azonban elmenni a klub vezetői amellett, hogy a BEK első fordulójában kiestek a Dynamo Dresdennel szemben. Pedig Mortimer edző új „fényt" adott a csapatnak, amelyből a tavasz folyamán sorra lett válogatott: Bento, Alhinho, Pietra, Vitor Martins, José Luis (18 éves), Nené, Nelinho, Sheu és Chalana. Ez utóbbi névnél egy kicsit meg kell állni és egy régebbi epizódra visszaemlékezni:

A „nagy Eusebio" a nemzetközi fuballéletben először 1962-ben az 1. FC Nürnberg elleni KEK-mérkőzésen hívta fel magára igazán a figyelmet. És íme most 15 év után, a Dynamo Dresden ellen egy „ifjú" Eusebio örvendeztette meg a portugál futballrajongók szívét: az 1959-es születésű Chalana. Azt írják, mondják róla, a technikája virtuóz, karmesterként játszik a pálya közepén, cselezési repertoárja kiismerhetetlen, és a Benfica szurkolói máris előlegezték neki a nagy Eusebio „babérjait".

Pedroto, portugál szövetségi kapitány a Dánia elleni világbajnoki selejtezőn már bedobta a mélyvízbe Chalanát és nem is vallott vele szégyent. Mortimer edzőnek az alábbi a véleménye a nagy tehetségű fiatal játékosról:

— *Chalana máris sok mindent tud, atlétikusan azonban még igen sok képzésre szorul, ezen a téren ugyanis eléggé sebezhető...*

Az idei touloni nemzetközi tornán — *amelyen a magyar csapat is részt vett* — a portugál csapat középcsatára, az idei gólkirály Gomes (Porto) volt, éppen ezért érdekes, hogy ő maga mit mond a nagy ellenlábasról, hiszen Gomes is csak 20 éves.

— *Sokszor játszottam már Chalana ellen és mellette is, így jól tudtam elemezni a játékát. A középpálya az igazi térsége, védekezni elsősorban gyengébb fizikai adottságai miatt nemigen tud, de nem is nagyon szeret, az ő életeleme a játék szervezése, a támadás indítása. Lehet, hogy nem lesz olyan nagy góllövő, mint minden portugál fiatal nagy példaképe, az „öreg" Eusebio, de igen nagy magaslatokra emlekedhet kifinomult játéktudásával, akbrobatikus ügyességével a nemzetközi futballéletben.*

A Benfica háza táján most a figyelem elsősorban az őszi BEK-szereplés felé fordul. Valószínűnek látszik, hogy volt játékosuk, a góllövő Jordao visszatér a spanyol Zaragozából, megelégelte ugyanis már az ottani viszonyokat, vágyik vissza igazi sikerei színhelyére.

A Benfica egyik legállandóbb összeállítása ez volt: Bento — Artur, Alhinho, Bastos Lopes, Eurico — Vitor Martins, Nene, Sheu — José Luis, Chanala, Nelinho.

Áll balról: Eurico, Artur, Barros, Jordao, Baptista, Toni, Guggol: Moinhas, Nene, Martins, Bento, Mesias

Szovjet-unió

Torpedo Moszkva

A Szovjetunió 1976. évi őszi bajnokságának két szenzációja volt: A Torpedo nyerte a bajnokságot, a Szpartak pedig kiesett. Tavaly, mint ismeretes a Szovjetunióban külön tavaszi és külön őszi bajnokságot rendeztek. A tavaszinak nem volt kiesője, s az első helyezett Dinamo Moszkva biztosította részvételét az UEFA Kupában. Mindkét bajnokság kísérleti jellegű volt. Ha összehasonlítjuk a két ciklust, óriási különbségek jelentkeznek. Ez azzal magyarázható, hogy az edzők tavasszal több fiatalnak bizonyítási lehetőséget biztosítottak, különböző taktikai megoldásokkal kísérleteztek. Ősszel idegileg nem bírták a csapatok a küzdelmet, minden pontnak kétszeres értéke volt.

A Dinamo Moszkva, a tavaszi bajnok, ősszel a hatodik helyen végzett, az Ararat Jerevan, a tavaszi második, éppen hogy elkerülte a kiesést.

— *Az őszi bajnokság rajtja előtt nem gondoltunk arra, hogy bajnokságot nyerünk* — mondta *Vlagyimir Jurin* csapatkapitány. — *Abban bíztunk, hogy folytatni tudjuk a jó őszi szereplésünket, mert az előző években a csapat mindig ősszel játszott jobban. Jól rajtoltunk, s ez megadta az alaphangot az idényre. Annak köszönhetjük a bajnoki címet, hogy a két bajnokság között jól használtuk fel a másodszori alapozást. Frissen mozogtunk!*

A Torpedo Moszkva mégis váratlanul jutott a harmadik bajnoki címéhez (először 1960-ban, akkor kupagyőztes is volt, majd 1968-ban). A Valentyin *Ivanov* (a Torpedo és a válogatott volt kitűnő csatára) edző csapata augusztusban és szeptemberben elsősorban középpályásai révén játszott nagyszerűen. A Szaharov, Filatov és Jurin hármas igazi összekötő kapocs volt a védelem és a csatársor között. Nyolc fordulóban Zarapin kapus mindössze egy gólt kapott! Igaz, ezt követően volt egy kis megtorpanás, de a T-betűsök előnye már jelentős volt, a kiesők nagy hajrájukkal sem tudták behozni.

Valentyin Ivanov így értékelte csapata teljesítményét:

— *Legalább ezerszer tették fel nekem a kérdést, kié a legnagyobb érdem a bajnoki cím kivívásában? Pontosan annyiszor válaszoltam, hogy valamennyi játékos érdeme. Ez nem egyszerűen edzői trükk, ez a valóság! Egyesületünkben nincsenek csillagok. Nincs Blohin, Kipiani, Andreszjan vagy Veremejev típusú játékos. Azt lehet mondani, hogy mindenki mindenkiért játszott. Nem ijedtem meg a gyakori cseréktől, nem vettem számításba azt az elvet, hogy győztes csapaton ne változtass. Igen, változtattam, a játék alakulásától függően, s figyelembe vettem a játékosok állapotát. A Torpedo hű maradt támadó stílusához!*

— *A szurkolók már hozzászoktak ahhoz, hogy a Torpedo teljesítménye hullámzó, a bajnokság elején gyengén szerepel, s rendszerint jól hajrázik. Ha a csapatnak nem megy, akkor a szaksajtó azonnal bírál, ha javul a játéka — jönnek a dicséretek. Az idényvégi bírálatokban rendszerint a következőket olvashatjuk: a veszteségek és a balszerencse ellenére a Torpedo megőrizte azokat a vonásokat, amelyek jellemezték az együttest az ötvenes évek végén és a hatvanasak elején, amikor „in floribus" volt. Ezt azzal magyarázzák, hogy a csapat élén régi autógyáriak állnak, akik jól megfogalmazható hagyományokon nőttek fel, s a jelenlegi csapatot azokhoz a jó tradíciókhoz, ízléshez, játékfelfogáshoz igazítják.*

— *Nem tudom, igaz-e vagy sem, de úgy érzem, hogy a sportban az összehasonlítás mindig sántít. A ma labdarúgása különbözik a hatvanas évekétől, más típusúak a mai labdarúgók is. Ha egy papírra felrajzoljuk a labda útját az ellenfél kapujához abból az időből, amikor még jómagam is szerepeltem, s ezt összehasonlítanánk a mai útjával, kiderülne, hogy a mi időnkben rövidebb idő alatt, tervszerűbben jutottunk el odáig. Ma a hosszú, átlós passzok kerültek előtérbe. Leggyakrabban a szögletzászló irányába száll a labda, s onnan küldik be a tizenhatosra. A kapu előtt aztán a támadónak azonnal kell cselekednie, mert a büntetőterületen belül nagyon sokan tömörülnek, nem lehet passzolgatni. Azért se, mert hiányoznak az olyan típusú játékosok mint Sztrelcov, Metreveli vagy a középső vonalban Voronyin, Manosin volt.*

— *Nehéz helyzetben vagyunk a fiatal játékosok kiválasztása terén. A fővárosban, sajnos kevés olyan pálya van, ahol a fiatalok elsajátíthatnák a technikát, hogy egyszer érett labdarúgókká válhassanak. A moszkvai ifjúsági labdarúgó iskola egyre kevesebb jól képett labdarúgót bocsát ki. Hol van az az idő, amikor olyan játékosok kerültek ki onnan, mint Csiszlenko, Susztyikov, Korolenkov, Guszarov és Logofet?*

— *A felkészülés alatt a taktikánk arra alapszik, hogy minél többet birtokoljuk a labdát, mert ezáltal nemcsak megóvjuk kapunkat a góltól, hanem magunk tudjuk bevenni az ellenfél kapuját. Ebből kiindulva, a védelemben ősszel kénytelen voltam a technikás, pozíciós játékban nagyszerű teljesítményekre képes Hugyijevet felváltani Mironovval, aki egy kicsit darabos, de kemény, a szerelésben biztosabb.*

Csapatjátékunkat úgy építjük fel, hogy minden játékos a legtöbb lehetőséget kapja tudásának bemutatására, érvényesítésére. A bajnokság során két alapvető elképzelést használunk: az egyiket a hazai pályán, a másikat idegenben. Két csatárunk azonban mindig előretolva szerepel. Idegenben Gyegtyarjov és Belenkov, itthon pedig Hrabrosztyin és Grisin.

— *Miben különbözik az első kettő a másik pártól? Gyegtyarjov és Belenkov kemények a közelharcokban, jól kezelik a labdát, képesek azt addig tartani, amíg a többiek felzárkóznak. Idegenben nagyobb gondot fordítunk a védekezésre, s ha elöl Gyegtyarjov és Belenkov van, az bizonyos értelemben tehermentesíti a védelmünket: ha hozzájuk kerül a labda, az ellenfél kénytelen visszahúzódni. Ha támadunk, igyekszünk minél több játékost bekapcsolni, s nem félünk attól, hogy középpályásaink nem érnek vissza az ellenfél ellentámadásainál.*

A Torpedo Moszkva, a 39. bajnok. Álló sor (balról): Zolotov vezetőségi tag, Kamenszkij vezetőségi tag, Mironov, Zarapin, Gyegtyarjov, Belouszov, Prigoda, Jelizarov, Iligyijev, Buturlakin, Ivanov vezetőedző, Projajev orvos. Guggol (balról): Grisin, Szucsilin, Jurin, a csapatkapitány, Filatov, Szaharov, Kruglov, Belenkov, Hrabrosztyin, Petrenko

— Otthon, ahol a támadáson van a hangsúly, a szélsők kerülnek előtérbe. Hrabrosztyin igen gyors és jól cselez, Grisin ugyanakkor veszélyesen fejel, ötletesen helyezkedik. Ez a két példa csak egy séma, mert aki jól figyelte játékunkat, láthatta, hogy az „idegenbeli jó csatárok" a hazai pályán is szóhoz jutnak, vagy fordítva. Ennek alkalmazása függ elsősorban az ellenféltől, saját középpályásaink erőnlététől s a pálya állapotától is.

— Mint már említettem, nálunk nincsenek csillagok, bázisunk a tizenhét játékos. Mindenki egyformán járult hozzá a bajnoki cím kivívásához. Mindenkire minden alkalommal számítunk, de ha szükség volt rá, akkor cseréltünk. A csillagok hiányoznak, mi azonban arra törekedtünk, hogy a gyengeségünk is ütőkártyává váljék. Míg más csapatoknál a teher 8—10 játékos vállát nyomja, mi ezt tizenhétfelé osztottuk.

— Gyakran vetik fel a kérdést: először a taktika, s csak azután a játékosok? Vagy fordítva? Annak vagyok a híve, hogy a taktikát a játékosállományra kell építeni. Legyen akármilyen nagyszerű az elképzelés, ha annak végrehajtásához hiányoznak a legfontosabb tényezők — a játékosok. Az edző ne akarjon többet, mint amennyit a labdarúgóiból kihozhat!

*

Vlagyimir Jurin csapatkapitány segítségével igyekszünk bemutatni a Szovjetunió 39. bajnokságának aranyérmes együttesét.

Anatolij *Zarapin*

(30 éves) kapus szerény, hallgatag ember. Az utóbbi részben azzal is magyarázható, hogy sokáig a tartalékok keserű kenyerét ette. Bátor kapuvédő, jól irányítja a védelmet. Gyengéje a kifutás. Zarapin helyettese Alekszandr Jelizarov (26).

Viktor *Kruglov*

(22) jobbhátvéd, szerepelt az Európa-bajnokságot nyert 23 évesek válogatottjában. Jól szerel, s gyakran vesz részt a támadásokban. Technikáját még csiszolnia kell. Kruglov helyén néhányszor Vlagyimir Bjelouszov (30). Jó felépítésű, energikus hátvéd, aki a védelem bármely posztján helyt áll.

Jurij *Mironov*

(29) sokáig a tartalékcsapatban játszott, s Prigodával

Szucsilin (6-os számmal) gyorsabb volt a felugrásban, megelőzte ellenfelét. Kruglov (balra) figyeli a jelenetet

Viktor Kruglov, a védő, tagja volt az Európa-bajnokságot nyert szovjet 23 éves válogatott együttesnek

együttes érdeme, hogy 1975-ben a Torpedo első lett a tartalékbajnokságban. Az első csapatban is Prigoda a társa a védelem tengelyében. Mironov sallangmentesen játszik.

Szergej *Prigoda*

(20) a fiatal korcsoporthoz tartozik, s tulajdonképpen ősszel biztosította magának a helyét az első csapatban. Kemény, bátor védő, megelőző szerelései aranyat érnek. Technikailag még fejlődnie kell, s a támadások indítása sem a kenyere.

Vlagyimir *Buturlakin*

(27)technikája, gyorsasága, a támadásban való részvétele nagy erény. Humorával a csapat jó hangulatáról is gondoskodik.

Nyikolaj *Higyijev*

(28) a T betűsök egyik legtechnikásabb játékosa, de a védelemben ez néha „életveszélyes". Kissé nehézkes.

Vlagyimir *Szucsilin*

(27) technikás, jól építő, de kissé lassú. Erénye, hogy jól lő, gyakran tör be az ellenfél tizenhatosára.

Szergej *Petrenko*

(22) ugyancsak tagja volt a 23 évesek Európa-bajnok együttesének, de ez nem segítette elő fejlődését: a dicsőség kissé a fejébe szállt.

Valerij *Filatov*

(27) gyors, állóképes, technikás labdarúgó.

Vlagyimir *Szaharov*

(29) az egyik irányító, válogatott kerettag, aki gólképességével is kitűnt a Torpedóban.

Anatolij *Gyegtyarjov*

(28) 1967 óta tartozik a T betűsök családjához. Jó gólhelyzetekben ritkán hibázik.

Szergej *Grisin*

(26) jól tud beadni, kitűnő a fejjátéka, de lassú a kezdősebessége, s fizikailag sem elég erős.

Jevgenyij *Hrabrosztyin*

(26) gyors játékos, de ritkán vállakozik egyéni megoldásokra, pedig ezzel többször is segített volna csapatának. Gyakran hibázik gólhelyzetben.

Alekszej *Belenkov*

(20) jó fizikummal rendelkezik, nem kerüli az összecsapásokat, fejjátéka is eredményes.

S mi jellemzi a csapatkapitányt?

Vlagyimir *Jurin*

(30) nagyon megbízható, szorgalmas játékos. A Torpedo iskola neveltje.

A labdarúgó szövetség által évente összeállított listán az év 33 legjobb játékosa között a Torpedo a következő játékosokkal szerepelt: Kruglov, Prigoda, Buturlakin és Szaharov.

A Torpedo 1976. évi őszi mérlege:

Otthon:	7	5	2	–	12-3	12
Idegenben:	8	4	–	4	8-6	8
Össz.:	15	9	2	4	20-9	20

Jugoszlávia

Crvena Zvezda

Két Hajduk és egy Partizán elsőség után az 1976—77-es idényben ismét a legnépszerűbb csapat ért célba Jugoszláviában: a belgrádi Crvena Zvezda.

Az 1945. március 4-én alakult piros-fehér klub négy esztendei szünet után nyert bajnokságot. Sorrendben ez a tizenkettedik elsőségük. Nem akármilyen győzelem ez. Négy esztendő múltán ismét a csúcsra kerülni nem akármilyen dolog. Aranyérmet kiharcolni Miljan Miljanics nélkül méginkább nagy dolog.

A legfrissebb Zvezda-siker kovácsa — akárcsak annak idején kezdő korában Miljanics — fiatalember. Zec a neve, magyarul ez nyulat jelent, de egyáltalán nem volt nyúl a szakmában. Nagyon tehetséges, fiatal edző, akinek már egyetlen húzása is szenzációt keltett, s mint később kiderült, a győzelmek egyik forrása lett:

Bogicsevicset, a jugoszláv labdarúgás zsenijét és egyben fenegyerekét csapatkapitánynak jelölte, s egyszeriben kezesbárányt varázsolt a botrányhősből.

Emlékezetes a Crvena Zvezda idei bajnokságában, hogy bár volt jobb csapata Sekularacok, Dzsajicsok és világhírű társaik idejében, ilyen fölénnyel még nem szakították el a célszalagot. Kilenc ponttal előzték meg a Dinamo Zágrábot, tizeneggyel a bronzérmes Slobodát és a korábbi bajnok Partizánt. A legtöbb győzelmet aratták, a legtöbb gólt lőtték, a legkevesebb vereséget szenvedték el.

Bajnoki bizonyítványuk:

1. 34 20 10 4 67-37 50 pont

Csak úgy emlékeztetőül az 1972—73-as idény, amikor utoljára nyertek bajnokságot:

1. 34 21 10 3 71-28 52 pont

Az akkori és a mostani végeredmény összevetése sejtet valamit: akkor több volt a pont és mégis kisebb az előny. Miért? Jugoszláviában nagyon gyakran vetődött fel a kérdés: a Crvena Zvezda nőtte ki magát álomcsapattá, vagy pedig a vetélytársak váltak szerényebbekké?

A válaszon nem szükséges sokáig gondolkodni. A riválisok ereje csökkent, s sokan előre rettegtek egy igazi nagy nemzetközi próbától. Általános megállapítás nemcsak a szurkolók, hanem szakemberek köréből is, hogy a bajnokság színvonala, a klubcsapatok ereje tükrözik a válogatott gyenge világbajnoki selejtező szereplésében. Nem véletlen, hogy az úgynevezett „profi liga" versenyrendszerének megváltoztatása napirendre került, de mint Milan Lazarevics, az új főtitkár mondotta: módosítás csak az 1978—79-es idénytől lehetséges. Hogy mi lesz ez, arról még korai lenne beszélni.

Annál korábban változtatni kívánnak a csapatok felkészülésén, a klubokon belül uralkodó légkörön az edzők jövés-menésén, a bajnoki küzdelmek tisztaságán (a Zvezda is feltűnő pontokat veszített el kieső jelölteknek, amikor már biztos bajnok volt, s ezzel például a belgrádi OFK-nak segíthetett...) és így tovább.

Ezek a belső ügyek azonban nem tartoznak szorosan a Crvena Zvezda bemutatásához. Zec mester már a rajtnál megmondotta:

— Ezt a bajnokságot csak mi nyerhetjük, oda kell figyelni, küzdeni kell érte.

Megfogadták tanácsait, jó elképzeléseit megvalósíthatta.

A Zvezda mindig híres volt arról, hogy valamilyen labdaművész meghatározza stílusát, erejét. A bajnok-

Belgium

FC Brügge

Áll balról: Van der Eyeken, Decubber, Hinderyckx, Baerth, Leekens. Guggol: Courant, Maes, Cools, Lambert, Lefevre, Bastijns

csapat mostani meghatározó embere a már említett Bogicsevics, a fenegyerek.

A jugoszláv futball sokat vitatott egyéniségei között is külön fejezet. Egy bizonyos: labdarúgózseni, de . . Ha a sok „de" nem lenne, talán a legjobb európai játékosnak járó elismerésekért is komolyan számításba jöhetne. Egy időben a szó szoros értelmében nem fért a bőrébe. El kellett zavarni a válogatott spliti edzőtáborából, mert éjszaka — miután kedve támadt — a csapat társasgépkocsijával zajos ámokfutást rendezett és betegre kacagta magát, amint a késői járókelők halálra rémülten futottak előle. Máskor összeszólalkozott — nem akármilyen hangnemben — vezetőivel, nem ismert udvarias szót, mindenkivel kötekedett.

Zec ezt a játékost nevezte ki csapatkapitánynak — s Bogicsevics az egyik pillanatra felnőtt megbízatásához.

Milyen futballista? Középpályás, szervez, segít a védelemnek, gólokat szerez, megtalálható a pálya minden részében az ötöstől az ötösig. A játék megannyi változata, gondolata raktározódott el a fejében. Irányítja, dirigálja az egész együttest, látványos, váratlan húzásai megoldhatatlan feladatok elé állítják az ellenfelet. Ha jó napja van, ha bejönnek elképzelései, csaknem verhetetlen a Zvezda. Hatos trikóban játszik, csapatának ő az úgynevezett

Sztamenkovics

szabad embere. Nem adhatnak rászabott feladatokat — kár lenne, úgyis elfelejtené a sípszó után. Magával ragadja ugyanis a játék szenvedélye, improvizál szüntelenül. Nem előnye a sok futás, de azért bírja erővel. Ma minden bizonnyal közfelkiáltással választanák meg Jugoszlávia első számú játékosának.

Bogicsevics pionírként a Zvezdában kezdett. Nem sok fantáziát láttak benne (már akkor rásütötték, hogy „eggyel több deszka van a fejében) és kölcsönadták a Maribornak. A szó régi értelmében vett középhátvédet játszott olyan színvonalon, hogy a Zvezda visszahívta egy utolsó próbára. Sikerült. Most 28 éves, még óriási lehetőségeket sejtet klubjában. A válogatottban ugyanis aligha jön egy darabig szóba szertelensége miatt.

A Zvezda 67 adott gólja is mutatja: jó a csatársor. Ott is a két középcsatár, Filipovics és Szavics, akik 37-et lőttek a 67-ből. Filipovics, a fejelés mestere 22 góljával gólkirály. Szavics más típus, erőteljes, verekedő, harcos típus, egyetlen védő sem szeret vele találkozni. A kitűnő szélsők, Petrovics, Seftics, Sztamenkovics lényegében a két középcsatár szolgálatában állnak: remekül cseleznek, jól adnak be, s bemelt labdájukra Filipovics vagy Szavics legtöbbször időben érkezik...

Nagy szerepet játszott a Zvezda bajnokságában Kajganics kapus, a tartalékok tartaléka. Éveket ült a kispadon, aztán betették védeni, hogy az idény végén előnyösebben eladhassák. Kiválóan védett, magasztalták, aztán ő mondott nemet. A Fenerbahcséval tárgyalt, nem tudni, hol köt ki. A Zvezda mindenesetre kapust kereshet.

Most újra kilépnek a BEK porondra, a rajtot vegyes érzésekkel várják. A piros-fehérek sok ezer rajongója is tudja, hogy a mai Zvezda még nem az, amelyik valami nagy célt tűzhet maga elé az európai bajnokok versengésében. Ennek ellenére nem lesz szerencsés az a klub, amelyik velük találkozik...

A túlsó oldalon. Áll balról: Bogicsevics, Kajganics, Jelikics, Muszlin, Jovanovics, Radovics. Guggol: Nikolics, Petrovics, Szavics, Filipovics és Sesztics — Németh Mátyás (újvidéki Magyar Szó) felvétele

1920, 1973, 1976 után negyedszerre is sikerült megszereznie a belga bajnoki címet az FC Brügge (ha úgy tetszik: Bruges) csapatának. Nem volt könnyű az útjuk a legutóbbi három esztendőben. Ekkor vette át a csapatot az osztrák Ernst *Happel*, a hajdani sokszoros válogatott és vaskézzel igyekezett rendet teremteni, illetve a megfelelő együttest kialakítani. Happel első évében már a döntőig jutott a csapat az UEFA Kupában, a bajnoki cím megszerzése azonban nem sikerült. Közben az egyesület súlyos anyagi gondokkal küszködött, több mint 80 millió belga frank adóssága volt s szinte már a tönk szélén állt. Ekkor került a klub élére elnökként *Van Maele* polgármester és hetek alatt 46 milliót „szedett össze" támogatásként. A vezetők közül értékes segítőre talált Deldale, D'Hooge és Van Hove személyében. Rövid idő alatt nyereségessé tették az egyesületet, s 1976-ban már megnyerték a bajnokságot. Happel már az előző évben megfiatalította kissé a csapatot (részben kényszerből adtak el néhány ismert játékost, jó pénzért), s most, az idei bajnokságban Happel legénysége 4 pont előnnyel védte meg bajnoki címét az RSC Anderlecht előtt.

Happel egyik nagy erénye és eredménye volt, hogy meg tudta szüntetni a sztárszellemet. Mindenkinek egyforma kötelességei vannak a játékosok között, egyenlő prémiummal és fizetéssel. Az egyénieskedés manapság már ismeretlen fogalom a csapatban. A Brügge együttese — hasonlóan az I. osztály többi csapatához — a legkorszerűbb edzésmódszerekkel készül. Happel általában naponta kétszer egy-egy órás edzést tart játékosaival. Az edzések erős intenzitásúak, gyors üteműek, a lazsálás, pihenés ismeretlen fogalom. Happel jól tudta, amikor átvette annak idején a csapatot, hogy az első osztály kétharmad részében az erők meglehetősen kiegyensúlyozottak, tehát a technikai és taktikai képzettség mellett döntő lesz az állóképesség, a gyorsaság, a fegyelmezett csapatjáték. Ennek megfelelően folyt a felkészülés az 1976/77. évi bajnokság előtt, s így lesz ez idén is. Tíz-tizenkét napos külföldi út, amelynek során mintegy négy barátságos mérkőzést játszanak. Naponta háromszor tartanak edzést ebben az időszakban. Amikor délután meccs van, akkor délelőtt egyszer edzenek. Nagy nemzetközi torna következik, erős csapatokkal, majd otthon készülnek fel a továbbiakban. A bajnokság idején újabb nagy nemzetközi torna. Nem csodálható, hogy az elmúlt bajnokságban a Brügge minden tekintetben jobbnak bizonyult ellenfeleinél.

Jensen, a csapat 1. sz. kapusa

A játékosokról... A védelem egyik erőssége *Jensen*, a Dániából igazolt 26 éves kapus. Nála kevesebb gólt csak a harmadik helyen végzett Standard Liége kapuvédője kapott. A másik „ász" *Krieger*, a 30 éves sepregető. Rendkívül nagy játékintelligenciával rendelkezik — miként társa, *Bastijns* — belátja az egész pályát, s nemcsak támadásokat indít, hanem olykor ő maga is csatárrá válik. A védelem többi tagja csupa fiatal. A középpályás sor a csapat erőssége. A harmincadik évében járó *Cools* még mindig nagyon gyors, a 28 éves *Courant* kitűnően kamatoztatja tökéletes technikáját, a 24 éves *Van der Eycken* pedig az egész gárda egyik szellemi irányítója. A csatársor egyik legjobbja az angliai Wolverhamptonban 1950-ben született *Davies*. Ő a legeredményesebb csatá-

ruk, csak az volt a baj vele, hogy hat mérkőzésre eltiltották. *Lambert*, a 33 éves csatár sokáig bajlódott sérüléssel, mikor azonban játszott, mindig a csapat erősségei közé tartozott. A 31 éves, dán származású *Lefevre* is azt bizonyította, hogy sportszerű életmóddal és lelkiismeretes edzésmunkával három iksz felett is értékes, hasznos tagja lehet bárki — bajnokcsapatnak is. A fiatalok körül *Verteecke* (20 éves), *Decubber* (23), *Barth* (25) és *Sanders* (22) érdemel említést.

A belga együttesek általában a 4-3-3-at játsszák, a kisebb csapatok pedig — főleg idegenben — a 4-4-2-t. A 4-3-3 persze csak az alapfelállást jelenti. A valóságban legalább négy, olykor öt csatárral is támadnak a képzett együttesek, mint az FC Brügge, az Anderlecht, a St. Liége, a Molenbeek, a Lokeren, a Beerschot az Antwerpen.

A bajnokság iránt az elmúlt években állandóan nőtt az érdeklődés. Az FC Brügge átlagos nézőszáma 18—20 ezer, az Anderlechté 20—25 ezer. A rangadókon persze jóval többen vannak. Minden első osztályú csapat stadionja, illetve pályája korszerű világítóberendezéssel van ellátva, a mérkőzéseket azonban nem mindig este tartják.

Érdektelenek és érdekeltek így vélekednek az 1976/77. évi bajnokságról...

Albert *Roosens*, a belga szövetség főtitkára:

— Színvonalas küzdelmet vívtak a csapatok, s szerintem az FC Brügge megérdemelten védte meg bajnoki címét. A legkiegyensúlyozottabb teljesítményt nyújtotta, idegenben is látványos, eredményes támadójátékott játszott.

Guy *Thys*, a belga szövetségi kapitány:

— Azt tapasztaltam, hogy a csapatok többsége általában jól felkészült. Az egyesületi edzők sokat segítettek a munkámban, valóban igyekeztek a lehető legjobb formában rendelkezésemre bocsátani játékosaikat.

Ernst *Happel*, az FC Brügge edzője:

— Jó szellemű gárda dolgozott a kezem alatt, megfelelő segítőknek bizonyultak az edzőtársaim. Azt talán mondanom sem kell, hogy szakmai tekintetben mindenben én döntöttem, más dolgokban viszont gyakran konzultáltam az egyesület, illetve a szakosztály vezetőivel.

Armand *Schelfaut*, az Anderlecht főtitkára, az Európa-szerte ismert nevű sportvezető:

— Nem sikerült megnyernünk a bajnokságot, pedig nagyon készültünk rá. Az új idénynek természetesen ugyanolyan derűlátással vágunk neki, s meggyőződésem, hogy megszerezzük a bajnoki címet. Ami most sikerült az FC Brüggének — a bajnokság és a Belga Kupa megnyerése — miért ne sikerülhetne jövőre nekünk?

Alois *De Rijke*, az ötödik helyen végzett Lokeren menedzsere:

— Kétségtelen, hogy az FC Brügge volt a legjobb, mögötte pedig az Anderlechtet illette meg a második hely. A Standard Liége, a Molenbeek és mi nagy harcot vívtunk a harmadik helyért.

Béres András, a magyar származású, Belgiumban élő szakember, a belga labdarúgás jó ismerője:

— A belga élcsapatok idei kupaszereplése és a bajnokság színvonala egyaránt bizonyítja az ország futballsportjának fejlődését. Meggyőződésem, hogy ebben az évben újból előbbre lép a belga labdarúgás.

Bulgária

Levszki-Szpartak

Hajdanában külön volt a Levszki és a Szpartak is. A Levszki 1914-ben, a Szpartak hét esztendővel korábban alakult, azután 1969-ben egyesültek. Innen a Levszki-Szpartak elnevezés.

Bulgáriában aligha kellene szavazást rendezni annak eldöntésére, melyik is az ország legnépszerűbb labdarúgó csapata. Mindenki tudja, e tekintetben a szófiai gárdának nincs vetélytársa. Az 1976–77-es idényben 842 000 néző látta a Levszki 30 bajnoki mérkőzését, ez több mint 28 ezres átlagnak felel meg. Ahova elmennek, zsúfolt a nézőtér, szófiai otthonuk pedig még a nagyothallók számára is fülsiketítő.

A Levszki hosszú, szép labdarúgómúltra tekinthet vissza. Már 1933-ban felirakozott a bolgár bajnokok listájára, s azóta mindig a legjobb helyekért küzd. Nem valószínű, hogy allergiásak lennének a tizenhármas számra: az idén duplázásukkal 13. alkalommal nyerték meg a bolgár bajnokságot és 13. alkalommal lettek kupagyőztesek is. Az a tény, hogy a 13 bajnoki elsőség mellett 16 alkalommal végeztek a második helyen, ékesen bizonyítja szerepüket.

Esztendők óta szüntelenül sok játékost adnak a bolgár válogatottba. Most sincs másként. Az idei bolgár bajnokcsapat védelmének Ivkov (csapatkapitány) és Pavlov az erőssége. Középpályán Barzov és Boriszov emelkedik ki. Elöl Panov, a támadások befejezője, a Levszki „ítéletvégrehajtója", a védelmek réme. Húsz góljával a gólkirályi címet is megszerezte. A támadások egyik lendítője még a jobbszélső Cvetkov. Valamennyien válogatottak.

Izgalmas csatában előzték meg örökös vetélytársukat, a CSZKA együttesét. A Levszki számára kedvező volt, hogy a CSZKA a szükséges fiatalítás miatt átalakulóban volt, s nem tudta végig állni a versenyt. Az őszi idény befejezése után még a CSZKA rendelkezett egy pont előnnyel (22–21), tavasszal azonban a Levszki ellenállhatatlan volt: 9 győzelem, 4 döntetlen, 2 vereség, 41 adott és 17 kapott gól, 22 pont, célba érkezését jelentette.

A Levszki előbb csak ragadt a CSZKA-ra, azután állva hagyta. A 25. fordulóban került az élre, a 29. fordulóban az Akademik Szvistov elleni 0-0-lal már megnyerték a bajnokságot. Az utolsó, a 30. fordulóban 5-1-re intézték el az Akademik Szófiát, ugyanakkor a CSZKA újabb pontot adott le a Lokomotiv Szófiának (2-2), s így végül is 4 pont előnnyel, biztosan lettek bajnokok. Végső eredményük:

30 17 9 4 73-34 43 pont.

A Levszki elsöprő tavasza mellett mindenképpen figyelmet érdemel viharos második félidejük is. Íme, egy számsor, amely sok mindent elárul harcosságukról, erőállapotukról:

Az első félidők alapján 35 pontjuk van, 29-13-as gólkülönbséggel;

A második félidők alapján 41 pont, 44-21-es gólkülönbséggel.

A 13. bajnoki címet Vaszil Szpaszov vezérletével harcolták ki, de a bajnokság megvédésének feladata, a jó BEK-szereplés biztosítása már új szakvezető, Vucov dolga. Vucov nem ismeretlen a magyar szurkolók előtt: az 1966. évi angliai világbajnokságon, Manchesterben volt olyan kedves, hogy öngóljával vezetéshez juttatta a magyar válogatottat (végül 3-1 lett). Nagyon készült az edzői hivatásra. Már úgy volt, hogy az 1976–77-es idényre átveszi a Lev

Lengyelország

Slask Wroclaw

Az 580 ezer lakosú Wroclaw, régi magyar nevén Boroszló, a nyugatlengyelországi Dolny Slask (Alsó-Szilézia) központja az utóbbi években mind többet hallat magáról az európai sportvilágban. Kitűnő kerékpárversenyzői után tavaly labdarúgói is kiléptek a nemzetközi porondra: a Slask (ejtsd: Slonszk) Wroclaw együttes képviselte a lengyel színeket a KEK-ben, ahol két forduló — és 4 győzelem — után a Napolival szemben nagy küzdelemben (0-0 és 0-2) alulmaradt.

A rokonszenves katonacsapat mindössze négy esztendeje szerepel az élvonalban, ahol most meglepetésre az 1976–1977-es bajnoki cím védője lett és az ősszel a BEK-ben indul.

Legyünk őszinték: tavaly ősszel még a legvérmesebb wroclawi szurkolók sem számítottak kedvenceik ilyen kitűnő szereplésére. Bajnokságuk értékét az sem csökkenti, hogy az ismert nagycsapatok „leeresztettek": a Legia Varsó csak 8., a Wisla Krakkó a 10., a Ruch Chorzow a 13., a Lech Poznan pedig a 14. helyen végzett! Mindenki sokkal többet várt a sokszoros bajnok Górnik Zabrzetól és a Stal Mielectől is, annak ellenére, hogy a Górnik volt sokszoros válogatott kapus, Kostka edzői keze alatt a tavasszal a 11. helyről végeredményben a 3.-ra tornászta fel magát.

Ha különválasztjuk az őszi és a tavaszi idényt, akkor azt látjuk, hogy a Slask Wroclaw mindkétszer a 2. helyet harcolta ki, s ez összesítésben elég volt a bajnoki aranyérem megszerzéséhez. Ebből egyébként az is megállapítható, hogy a csapat az élvonal 16 együttese közül a legegyenletesebb teljesítményt nyújtotta. Mindössze kétszer „siklott ki": a Wisla Krakkótól 5-0-ás, a Widzew Lództól pedig 4-0-ás vereséget szenvedett, de a társaság már a következő mérkőzéseken újra megbízhatóan játszott.

A Slask — magyarul Szilézia — összesen 41 pontot gyűjtött a bajnokságban, s már az utolsó előtti fordulóban bebiztosította első helyét fő riválisával, a Lódz Widzewvel (38 pont) szemben. Alig hihető, de tény, hogy mindössze 6 góllal lőtt többet, mint amennyit kapott — gólaránya 38:32. Kétségtelen, hogy nem egy lengyel együttes a wroclawiakénál jobb játékosanyaggal rendelkezik, de Wladyslaw Zmuda edző hozzáértő munkája és a nagy lelkesedés meghozta a sikert. A bajnoki küzdelmek során a Slask Wroclaw aratta a legtöbb győzelmet (17-et) és szenvedte a legkevesebb vereséget (6-ot); saját pályáján egyszer sem kapott ki, s idegenből is a legtöbbször (6-szor) tért haza győztesen.

Az együttes összeállítása leggyakrabban a következő volt: Kalinowski — Olesiak, Zmuda, Kowalczyk, Kopycki — Kwiatkowski, Erlich, Faber — Pawlowski, Z. Garlowski, Sybis.

A csapat nem büszkélkedhet azzal, hogy a bajnokságban a legtöbb gólt lőtte vagy a legkevesebbet kapta. Legeredményesebb csatára, Z. Garlowski 12 alkalommal talált az ellenfelek hálójába, de ezzel csak az 5–6. helyet foglalja el a góllövőlistán. Másik „legtermelékenyebb" játékosa, Sybis 10 gólt szerzett, vagyis ők ketten voltak a támadójáték fő mozgatói, annyival is inkább, mert Pawlowski, főként idegenben gyakran védőfeladatot kapott.

A Slask Wroclaw legismertebb játékosa a beállós Zmuda, akit az 1974-es VB előtt fedezett fel a Gwardia Varsó csapatában Górski,

A Levszki-Szpartak Szófia. Áll balról: Szpaszov vezetőedző, Iliev, Ivkov csapatkapitány, Krusztanov, Gajdarszki, Pavlov, Aladjov, Grunesarov, Sztakov, Kosztov edző. Guggol: Nikolcsev, Milanov, Boriszov, Panov, Cvetkov, Vojnov, Jordanov, Tisanszki, Barzov

szkit, de sokan tapasztalatlannak ítélték. Tanulni a Szovjetunióba, az NSZK-ba és Hollandiába küldték. Először bánkódott, hogy nem lehetett már egy éve a Levszki edzője, most azonban igazat ad kiküldőinek. Szüntelenül mondja:

– Nagyon sokat tanultam, örülök, hogy bepillanthattam világhírű csapatok műhelyeibe. A Levszkinél mindent próbálok hasznosítani. Az a vágyam, hogy Bulgária legnépszerűbb labdarúgó-csapatából olyan hírneves együttes váljék, mint amilyeneknél tanulmányutam alatt megfordultam. Tele vagyok munkakedvvel, bizakodással. Alig várom az új idényt...

Jogos kérdés a bolgár szurkolók körében, hogy megér-e két fordulót a Levszki a Bajnokcsapatok Európa Kupájában.

A Slask Wroclaw. Balról guggol: Sybis, Olesiak, Faber, Pawlowski, Erlich, Áll: Kowalczyk, Kwiatkowski, Kalinowski, Garlowski, Kopycki, Zmuda

A Levszki-Szpartak a bajnoki cím kivívása után megnyerte a Szovjet Hadsereg Kupát is. Ivkov csapatkapitány (balról a harmadik) a díjjal

1971-ben még a legjobb 32 közé jutás sem sikerült. Előselejtezőt kellett játszaniok az Ausztriával, 3-1 és 0-3 alapján kiestek. Amikor legutóbb játszhattak a BEK-ben, 1974. szeptember 18-án és október 2-án az Újpesti Dózsa intézte el őket 3-0 és 4-1 arányú fölényes győzelmekkel.

Az 1976—77-es idényben a Kupagyőztesek Európa Kupájában léptek fel. Félelmetesen kezdtek: összesítésben 19-3 a Lahti ellen. A legjobb nyolc közé is bekerültek a portugál Boavista ellenében, 3-3-as összeredmény, de idegenben elért több gól alapján. A következő akadály vétele azonban már nem sikerült: az Atletico Madrid állta az útjukat. Lényegében egy biztos továbbjutást packáztak el. Szófiában már 2-0-ra vezettek az Atletico Madrid ellen, újabb góljaik a levegőben lógtak, de könnyelműsködni kezdtek, Ayala ezt kihasználta, 3-0 vagy 4-0 helyett 2-1 lett. A madridi visszavágón azután Ayala 23 perc alatt lőtt két góljával döntött.

— Az Atletico Madrid ellen sokat tanultunk — mondja még mindig Ivkov, a csapatkapitány. — *A mérkőzés kilencven percig tart, a biztos vezetést nem egyéni csillogásra, hanem újabb gólok elérésére kell felhasználni. A BEK-ben ismét összekerülhetünk az Atletico Madriddal, majd „pótvizsgázunk”...*

Zygmunt Garlowski csapatkapitány

az akkori szövetségi kapitány. Egyszeriben „mélyvízbe dobta”. A fiatal tapasztalatlan fiú egyik legbiztosabb pontja volt a bronzérmet kiharcolt válogatottnak. Minden mérkőzésen szerepelt és csak az NSZK ellen hagyott ki egy pillanatra — igaz, hogy ez Müllernek elég időt adott a gólszerzésre, ami végül a nyugatnémetek 1-0-ás győzelmét jelentette.

Zmuda a müncheni világbajnokság után fél évig nem játszott: klubja, a Gwardia Varsó nem adta ki a wroclawi katonacsapatnak. 1975 tavasza óta nemcsak a Slask, hanem a lengyel válogatott erőssége is. Kitűnő alkatú, kemény, szívós, jól fejelő és rúgó játékos, aki megállás nélkül végighajtja a 90 percet, s az ellenfél csatárai joggal tartanak tőle. Ha nem lennének pillanatnyi kihagyásai, igazi klasszissá fejlődhetne.

Az együttes másik kiválósága Z. Garlowski, nagyszerű kapáslövő és félelmetes szabadrúgás-végrehajtó. Ért az összjátékhoz is, technikailag képzett. Ha jó napja van, akkor egyedül képes a mérkőzés eldöntésére.

Sybis személyében kitűnő partnere akadt. Megértik egymást, és Sybis gyorsasága, cselezőkézsége gyakran állítja megoldhatatlan feladat elé a védőket, akik ilyenkor csak szabálytalanság árán tudják feltartani. Az ítéletvégrehajtó pedig a legtöbbször Z. Garlowski.

A csapat mozgatója Pawlowski, aki örökmozgó, kulturált játékával a győzelmek kovácsa.

Jacek Gmoch, a mostani lengyel szövetségi kapitány a válogatott ez év május—júniusi dél-amerikai túrájára három wroclawi fiút vitt magával: Zmudát, Sybist és Pawlowskit.

Hármójukon kívül szerepelt már a nagyválogatottban Z. Garlowski és Kalinowski is.

Kalinowski rendkívül megbízható kapus, akit főként nagyszerű reflexe és labdafogása emel az átlag fölé. Górski kapitánynál egy időben kemény harcot vívott Tomaszewskivel az A-válogatott 1-es mezéért, az idén azonban nem találkoztunk a nevével a nemzeti 11 összeállításánál.

A Slask Wroclaw sikere mindenesetre új színnel gazdagította a lengyel labdarúgást és egyben jelzi még feltáratlan nagy tartalékait is. Felső-Szilézia a labdarúgás fellegvára, továbbá Krakkó, Lódz, Poznan, Varsó és Mielec után ezúttal először került a bajnoki cím Alsó-Sziléziába.

Csehszlovákia

Dukla Prága

A hatvanas években a Dukla Prága csapata a nemzetközi élvonalhoz tartozott. Otthon sorra nyerte a bajnokságokat és a kupát, nemzetközi sikereket aratott, többek között első lett a New York-i tornán. Amikor Masopusték már a visszavonulás gondolatával foglalkoztak, az együttes csillaga halványult. A szurkolók egyre kevesebb sikert könyvelhettek el, a megfelelő helyettesek eltűntek, s a csapat szürkeségbe hanyatlott. A vezetőség nagy erőfeszítéseket tett, hogy újra jó együttest kovácsoljon össze, de a fogaskerekek változatlanul csikorogtak. S két évvel ezelőtt a marsallbot ismét Jaroslav *Vejvoda* kezébe került. Azért ismét, mert mielőtt Lengyelországban ténykedett volna (a Legia Varsó csapatának edzője volt), a Duklában edzősködött. Pontosabban Vejvoda három szakaszban tizenkét évet töltött a Duklánál, s az ő nevéhez fűződnek a korábbi sikerek.

Vejvoda a SKEP csapatában kezdte pályafutását, hat évig a Sparta Prága színeiben játszott, majd a Vitkovice következett. Versenyzői pályafutását 1953-ban fejezte be, s egy évre rá a volt klubjában, a Vitkovicében kezdte meg edzői tevékenységét. Ezt követően a Banik Ostrava csapatát irányította, s 1960-ban a Duklában mutatkozott be. Hat év kivételével tehát hű maradt a katona együtteshez. Jelentős szerepe van abban, hogy a Dukla tizenegy évi szünet után ismét bajnokságot nyert. (A Dukla eddigi kilenc bajnoksága közül hatot Vejvoda, hármat pedig Karel Kolsky irányításával szerzett meg.) Az 57. életévét taposó Vejvoda mestert úgy ismerik, mint szigorú és igényes szakembert, elvileg szilárd alapon áll, kiegyensúlyozott, okos. Csapata kialakításában abból indult ki, hogy állandó vázat kell létrehoznia, nem szabad azokra számítani, akik például tényleges szolgálatra vonulnak be. Egy-két év jelenthet megoldást, mert amikor a legjobb labdarúgók leszerelnek, helyükön nagy űr marad. Vejvodának így sikerült kialakítani olyan együttest, amely fiatal is, s fejlődőképes.

Hogyan értékelte a mester az idényt?

— Amikor nyilvánosságra került a sorsolás, világossá vált, hogy a jó szerepléshez az őszi idényben minél több pontot kell összegyűjtenünk. A legveszélyesebb vetélytársak ellen pályaválasztók voltunk, s idegenben elméletileg a gyengébbek ellen kellett játszanunk. A rajtnál legyőztük a Slovan csapatát, s ez nagy önbizalmat kölcsönzött a továbbiakban. Szinte végig jó formában játszottunk, mindössze egyszer kaptunk ki — a Spartától. A huszonkét pontos tervet három ponttal sikerült túlteljesítenünk. Az őszi idény végén öt pont előnnyel vezettünk a nagy vetélytárs Slavia előtt. Esélyessé léptünk elő.

— A tavasz nehéz feladat elé állította az együttest egyrészt a sorsolás miatt, másrészt mert nem mindegyik játékos bírta elviselni az esélyesre nehezedő terhet. Idegesen kezdtünk, a játékosok elvesztették önbizalmukat, s így fordult elő, hogy előnyünk egy pontra zsugorodott össze. Amikor azonban Ostravában sikerült megszereznünk az első idegenbeli pontot, ez visszaadta a játékosoknak a nyugalmat. A bajnokság kimenetele szempontjából döntő mérkőzést játszottunk az Edenben, a Slavia ellen. Nyertünk, s négy pontos előny négy fordulóval a befejezés előtt már elegendőnek látszott. Azaz, gyakorlatilag zsebünkben volt a bajnoki cím.

— A siker kivívásában jelentős szerepe volt annak a körülménynek, hogy viszonylag kevés sérültünk volt. A negyedik forduló után le kellett mondanunk a válogatott kapuvédő Viktor játékáról. (Hiányát elsősorban a válogatott érezte meg.) Tavasszal, műtét miatt nem számíthattunk Bendl játékára sem. Netolicka azonban nagyszerűen pótolta a tapasztalt Viktort, s Fiala ügyesen helyettesítette a védelemben Bendlt.

— A játékunkra vonatkozó kedvező jellemzőket a következőkben lehet összefoglalni:

1. *tavaly egyszerre többen estek át a tűzkeresztségen, így idén már némi tapasztalattal rendelkeztek a fiatalok. Jobb volt az összjáték és nagyobb az önbizalom;*
2. *a végső sorrend kialakítása szempontjából döntő volt a prágai rangadók kimenetele: tavaly ezeken mindössze egy*

Örvendező Dukla-játékosok. Körben az I. osztályú csehszlovák egyesületek jelvénye

Jaroslav NETOLIČKA

599 MINÚT

Jaroslav Netolicka 599 percen keresztül nem kapott gólt

Zdenek Nehoda

pontot szereztünk, idén a megszerezhetőknek több mint a felét elhoztuk;

3. *tavaly sok pontot vesztettünk el a hazai pályán, az idén — mindössze egyet!*

Az 1976—77. évi bajnoki idény a számok tükrében.

Pályaválasztóként: 15 mérkőzés, 14 győzelem, 1 döntetlen, vereség nélkül 45-11-es gólaránnyal.

Idegenben: 15 mérkőzés, 4 győzelem, 3 döntetlen, 8 vereség — 16-22-es gólaránnyal.

Ősszel: 15 mérkőzés, 11 győzelem, 3 döntetlen, 1 vereség — 37-14-es gólaránnyal, 25 pont.

Tavasszal: 15 mérkőzés, 7 győzelem, 3 döntetlen, 5 vereség — 24-19-es gólaránnyal, 17 pont

A Dukla eredményességét dicséri az a tény, hogy mérkőzésenként 2,03 gólt értek el, s ezzel szemben 1,1 gólt kapott. Ez utóbbi különösen azért jelentős, mert úgyszólván mindvégig a sérült Viktor tartalékja, a 23 éves Netolicka védett, s nagyon sokan már úgy tekintettek rá, mint a válogatott 1-es számú mezének komoly várományosára. Tagja lett a 21 éveseknek és a B-válogatottnak.

A bajnoki cím kivívásában a következők vettek részt: Viktor (4 mérkőzésen játszott), Netolicka (26), Samek (30), Macela (27), Dvorák (29), Bendl (11), Fiala (19), Rott (28), Pelc (26), Stambachr (26), Vizek (28), Nehoda (29), Gajdusek (28), Bilsky (25), Svehlik (12), Scasny (2), Mikus (1), Kriz (1).

A bajnokcsapat legidősebb játékosa Viktor (1942-ben született), a legfiatalabb Kriz (1959).

A tavaszi idényben Samek, Dvorák, Gajdusek, Stambachr, Vizek és Nehoda öltötte magára a címeres mezt.

A 61 bajnoki gólon a következők osztozkodtak: Vizek 13, Nehoda 12, Gajdusek 9, Stambachr 8, Bilsky, Pelc 5—5, Rott 4, Dvorák, Macela 2—2 és Samek 1.

A gólgyáros

Zdenek Nehoda (25 éves) serdülőként Hulinban kezdte, majd ifjúságiként Gottwaldovban folytatta. Ott esett át az NB I-es tűzkeresztségen is, majd két bajnoki idényt játszott a csapat színeiben. A Duklában 1971-ben mutatkozott be. A végrehajtó csatár posztján szerepel, nagyon jól tájékozódik a tizenhatoson belül. Az idén 12 góllal járult hozzá a közös sikerhez. A Duklában eddig 60 gólt lőtt.

— Melyik idei bajnoki gól maradt a legemlékezetesebb, s melyik mérkőzés tetszett a legjobban?

— A legszebb gólt a tavaszi idényben a Sparta ellen lőttem, 4-1-re nyertünk. A legfontosabb mérkőzést a Slavia ellen vívtuk, ezt a győzelmet tartom a legértékesebbnek.

— Mint góllövő csatár Viktor után kit tart az egyes számú kapusnak.

— Feltétlenül Michalikot. Az ostravai kapusnak nagyon nehéz gólt lőni, formája állandó, nincsenek ingadozásai. Egy kicsit respektálom is őt...

— Játékostársai közül ki a legjobb „feladó?"?

— Gajdusek. Több mint hat éve együtt játszunk, kitűnően megértjük egymást.

— Az idei bajnokságban Vizek egy góllal megelőzte. Mit szól ehhez?

— Örülök neki, hogy van még egy veszélyes góllövő a csapatban. Vizek tehetséges labdarúgó, nagyszerűen cselez, néha a kapust is ki tudja cselezni. Időnként túlzásba is viszi a labda dajkálását. Ha erről leszokna, még eredményesebb lenne a játéka!

Álló sor (balról): Mikus, Stambachr, Macela, Pele, Macák, Netolicka, Dvorák, Horny, Tábor, Nehoda. Guggol: Borovan gyúró, Samek, a csapatkapitány, Vizek, Gajdusek, Bilsky, Rott, Bendl, Svehlik, Fiala

Francia-ország

FC Nantes

A francia labdarúgó-bajnokság utóbbi másfél évtizedében az St. Etienne és a Nantes váltotta egymást, mindössze 1971-ben és 1972-ben az O. Marseille tudott közéjük furakodni. A St. Etienne volt jóval eredményesebb az aranyérem nyolcszori megmerszésével, a Nantesnak négyszer jutott ez a színű érem, így a legutóbbi is, az 1976/77-es bajnokságért. Az együttes utoljára 1973-ban szerepelt az első helyen, sorozata továbbra sem volt rossz, a második, az ötödik és a negyedik helyen kötött ki a mostani első helyezése előtt.

Francia kupagyőzelemmel még nem dicsekedhet az együttes a BEK-ben, 1966/67-ben a KEK-ben 1970/71-ben csak a nyolcaddöntőben szerepelt. Még szomorúbban emlékeznek vissza 1973-as BEK-szereplésükre, amikor a dán amatőr csapattal, a Vejlevel szemben estek ki.

A hatvanas évek közepétől, amikor kétszer is bajnok volt a klub, alaposan megváltozott a játékosállomány, hiszen ki beszél ma már Gondetről, Budzinskiről, Simonról vagy Blanchet-ról, az akkori törzsből mindössze egy hírmondó maradt, a ma már veteránnak számító, 30. életévében járó Henri Michel. Az FC Nantes ugyanis alaposan megújult, főleg amióta a klubnál szinte két évtizedet tevékenykedett Arribastól Jean Vincent vette át az edzői sípot. Vincent neve bizonyosan még mindig jól cseng a labdarúgáshoz értő magyar közvélemény előtt, 1958-ban tagja volt a Svédországban világbajnoki bronzérmet szerzett francia válogatottnak, ebben az időben Európa legjobb balszélsőjének számított.

Vincent új módon, új eszközökkel fogott a csapatalakításhoz, játékának megtervezéséhez, és mint francia szakberkekben mondják, nem Arribas munkájának a gyümölcsét aratta le, ő maga is sokat „vetett"...

Visszatérve a bajnokságra, ez volt a Nantes eredménytáblája: 38 mérkőzés, 25 győzelem, 8 döntetlen, 5 vereség, 82-40-es gólarány, 58 pont. Mögötte 9 ponttal lemaradva következett a Lens, 11-el a Bastia és 13-mal a 4—5. helyen az örök vetélytárs, a St. Etienne. Legtöbbször ez a csapat szerepelt: Bertrand — Demans — Rio — Denouex, Michel, Bossis — Muller, Tusseau, Sahnoun — Baronchelli, Pecout, Amisse.

Az FC Nantes játékosállományának átlagéletkora 23—24 év, a legfiatalabb a 19 esztendős Tusseau, húsz esztendősen következik utána: Osman, Patrice, Muller, 21 éves: Van Straelen, Pecout, Desrousseaux és Bassi, 22 éves: Sahnoun, Bossis, Helbert.

Érdekes egyébként, hogy Hidalgo francia szövetségi kapitány a június—júliusi dél-amerikai tornára elvitte magával azt a Michelt is, aki egy éve már szóba se jött a válogatásnál, pedig addig 47-szer öltötte magára a gall kakasos mezt. Hidalgo lépése mindenkit meglepett, ő azonban ezt így indokolta:

— Michel kitűnő képességű labdarúgó, nagyszerűen tudom őt a középpályán játszatni, hiszen birtokában van a nemzetközi tapasztalatoknak és például nála semmi megtorpanást nem okoz, hogy klubcsapatában tulajdonképpena stopper helyén szerepel.

Maga Michel így vélekedik csapatáról:

— 1973-ban még egy szolid képességű csapat voltunk, amelynek erejéből időnként kifutotta akár egy bajnokságra is. Ma már ez az együttes sokkal többet tud és sokkal többre hivatottabb.

Német DK

Dynamo Dresden

Ha az NDK 1976/77. évi bajnokcsapatáról esik szó, ez a magyar, de főleg a ferencvárosi szurkolókban keserű emlékeket ébreszt, hiszen a német együttes állta útját a zöldfehéreknek a BEK-ben, a nyolcaddöntőben elért 0-1-es és 4-0-as eredményekkel. A német szaklapok értékelése szerint a Dynamo Dresden ma valóban a legjobb csapat az NDK-ban, megismételte 1970/71-es bravúrját: a bajnoki cím mellé a kupát is megszerezte.

Érdekes a csapat eddigi útja: 1953-ban végzett először a bajnoki táblázat élén, utána viszont szűk esztendők következtek a drezdai vezetők és játékosok számára, hiszen többször kiesett a legjobbak mezőnyéből, utoljára 1968-ban.

A következő idényben került Drezdába szakvezetőnek az akkor 49 éves *Walter Fritzsch*, aki előzőleg 1965—1969 között a Stahl Riesánál dolgozott.

Fritzsch szakértelme, az edzőben bízó játékosok összefogása, akarása, a csapat felfrissítése, játékmódjának átalakítása és a lelkiismeretes munka meghozta jól megérdemelt gyümölcsét, a drezdaiak 8 éve mindig az 1—3. helyen végeznek, miközben 1971-ben, 1973-ban, 1976-ban és az idén aranyérem járt kitűnő teljesítményükért. A Dynamo Dresden ma már ötszörös bajnokegyüttesnek és háromszoros kupagyőztesnek mondhatja magát (1951, 1971, 1977).

Az idei bajnokságban különösen otthon szerepelt igen jól Fritzsch csapata, a 13 mérkőzésen mindössze egy pontot veszített 52-12-es gólaránnyal. Idegenbeli mérlege: 4 győzelem, 5 döntetlen, 4 vereség (tehát 13 pontvesztés), 16-15, s így a végösszesítés:

26 16 6 4 66-27 38 pont

Az 1. FC Magdeburg a második, négypontos hátrányba került a drezdaiak mögött, a Carl Zeiss Jena pedig 33 ponttal lett bronzérmes. Érdekes egyébként, hogy a drezdaiak 39-es gólkülönbségénél csak 1960-ban ért el jobbat az FC Vorwärts, plusz 45-tel.

Az elmúlt évhez viszonyítva kisebb visszaesést mutat a Dynamo teljesítménygörbéje, hiszen 1975/76-ban 43 ponttal lett első és akkor az idegenben megszerezhető 26 pontból 13-at vitt haza... Az idei eredményhez tartozik viszont, hogy az 1—13. fordulóban a drezdaiak egyszer sem kerültek le a bajnoki táblázat éléről. Elért 66 góljukból 7-et szereztek védőjátékosok, 21-et középpályások, 36-ot csatárok, kettő pedig öngólként került az összesítésbe.

Walter Fritzsch így értékelte csapatát:

— Elértük kitűzött céljainkat, ha nem is könnyen. Sok gátló körülmény jelentkezett az év folyamán, sérülések zavarták a folyamatos munkát. Dörner például alig játszott az őszi idényben, Kotte, Schmuck, Riedel is többször hiányzott. Akadtak taktikai fegyelmezetlenségek, ennek tulajdonítható például, hogy a hét késő őszi és tavaszi idegenbeli mérkőzésen mindössze egy döntetlent értünk el.

— Az együttes átlagéletkora fiatal, újabb tehetségek is bevetésre várnak. Közülük A. Shmidt képességei már most megütik az első csapatbeliekét, rajta múlik, hogy mikor kerül sor játékára.

Az FC Nantes. Áll, balról: Bargas, Bertrand Demans, Sahnoun, Rio, Bossis. Guggol: Pecout, Denoveix, Michel, a lengyel Gadocha, aki csak ritkán jutott szóhoz, Rampillon, Amisse

A Dynamo Dresden. Áll, balról: Schmuck, Schade, Weber, Kotte, Häfner, Peterssohn, K. Müller, Schmidt. Térdel: Riedel, Sachse, Dörner, Boden, Heidler, M, Müller

A Nantes igen népszerű Franciaországban, főként amiatt, hogy játékosállományát általában saját nevelésű fiataljaival tölti fel, nincsenek olyan elképzelései, mint például az O. Marseille-nek, amely elsősorban külföldiekkel szeretné learatni a babért. Jean Vincent felfogására egyébként ez ugyancsak jellemző, hiszen például a nagy dírrel-durral szerződtetett lengyel Gadochát a kispadra ültette, az 1974-es VB sztárja szinte alig kapott szereplési lehetőséget az FC Nantesben, úgyhogy az átadási listára került. Hiába hangoztatta edzője előtt sokszor is képességeit, addigi eredményeit, Vincentet ez egyáltalán nem hatotta meg...

Fiatal, jó szellemű gárda az FC Nantes csapata, emellett nem mehetett el észrevétlenül Hidalgo, a szövetségi kapitány sem. Nem is ment, hiszen a dél-amerikai útra Michelen kívül még öt játékost vitt el Jean Vincent csapatából, mégpedig a hátvéd Bossist és Riot, a középpályás Sahnount és a két nagyon tehetséges szélsőt, Baronchellit és Amisset.

Vincent egyébként a Nantesről a következőket fogalmazta meg:

– A Nantes ma a francia labdarúgás egyik nagy csapata. Jó volna, ha mielőbb a „régi" St. Etienne magasságáig emelkedne.. Erre meg is van egyébként a képesség a játékosokban, a szakvezetésben.

A Nantes nagyszerű kiegyensúlyozottságát egyébként a szokásos év végi „posztokra" rangsorolás is jellemzi. A kapusok között Bertrand Demanes csak a 11., a hátvédek között Rio a 12–14., középpályán Michel már a negyedik helyet birtokolja, míg a legjobb helyezést Baronchelli érte el a szélsők között második helyezésével. Érdekes, hogy a francia labdarúgás egyik legtöbbre vélt ígérete, Sahnoun mindössze a 13–15. helyen szerepel a középpályások sorrendjében. Pedig róla így vélekedik Hidalgo szövetségi kapitány:

– Sahnoun az a játékos, aki mindent tud. Óriási szervező és támadási készségét figyelembe véve, kár volna őt védekező feladattal megbízni, hiszen képességei egészen másra predesztinálják, persze amellett, hogy azért bizonyos védekező feladat neki is kijár. Ha majd egyszer összhangba tudja hozni egyéni képességeit a kollektív játékkal, egészen bizonyos, nagy pályát fut be a nemzetközi labdarúgóéletben.

Omar Sahnoun az 1976–77-es bajnoki idény előtt még csak tartaléknak számított a Nantes csapatában. Nemigen beszéltek róla, így természetesen szó sem esett arról, hogy egyszer válogatott is lehet. Néhány hónap múlt csak el és a nagyszerűen cselező, kiváló technikájú játékos mindinkább magára hívta a figyelmet klubcsapatában, olyannyira, hogy ma már állandó válogatott játékosnak számít, esélye van arra, hogy ha a francia válogatott a VB-selejtező csoportban az első helyen végez, tagja lesz az Argentínába utazó küldöttségnek. Omar Sahnoun 1955. augusztus 18-án, az algériai Gueroumaban született, nős, testmagassága 175 cm, testsúlya 69 kg. Az első ligában az 1972/73-as évben debütált a korzikai Ajaccióban. Nagyszerű sportképességekkel megáldott fiatalember, aki ha nem a labdarúgást választja, a kosárlabdában törhetett volna mind előbbre. Érzékeny lélek, mikor egyszer az algériai háború idején rákiabáltak: „menj vissza a hazádba, te piszkos arab" – hónapokig nem lehetett megvigasztalni.

Az a szakmai vélemény róla, hogy technikája fenomenális, különösen cselezései kiismerhetetlenek. De nemcsak előkészíti, szervezi a játékot, hanem be is tudja fejezni a támadást. A bajnoki évben ő volt csapata legeredményesebbje, 15 gólt rúgott annak ellenére, hogy általában a középpályáról indult.

A közönség nagyon szereti Sahnount és egy-egy mérkőzés végén egyre többen gyűrűznek körülötte autogramjáért. Ilyenkor aztán visszaemlékszik azokra az időkre is, amikor még kifütyülték és mindezt így összegezi: „A közönség olyan, mint az időjárás, gyakran változik..." Bölcs fiú, kitűnő futballista.

A Dynamo Dresden bajnoki mérkőzésein évről évre emelkedik az átlagnézőszám. Az 1976–77-es bajnokságban 621 000-en látták a pályán Fritzsch fiait, az otthoni nézőszámátlag 29 384 volt, jövőre túl akarnak kerülni a 30 000-en.

A drezdai csapat játékerejére jellemző: hatan voltak az olimpiai csapat tagjai: Dörner, Weber, Häfner, Schade, Heider és Riedel. A Törökország elleni VB-selejtezőn pedig már nyolcan képviselték klubjukat a nemzeti csapatban.

A jövő tervei között szerepel a bajnoki cím megvédése, valamint a nemzetközi porondon való jobb szereplés. A Dynamo Dresden először 1971/72-ben játszott a BEK-ben, az Ajax Amsterdam ellen 0-2-t, és 0-0-at ért el. 1973/74-ben: Juventus 2-0, 2-3, Bayern München 3-4, 3-3, 1976/77-ben Benfica 2-0, 0-0, Ferencváros 0-1, 4-0, FC Zürich 1-2, 3-2.

Az együttes egyik legidősebb játékosa a 29 esztendős, 50-szeres válogatott Hans-Jürgen Kreische, akit az NDK „Netzer"-ének neveznek. Általában a középpályán csillogtatja nem mindennapi képességeit, amellett azonban, hogy a játék egyik fő szervezője, a góllövésben is jeleskedik: 1971-ben, 1972-ben, 1973-ban és 1976-ban gólkirály volt, az idén a második helyen végzett 13 góllal, a rangelső Streich (1. FC Magdeburg) mögött, aki 17 gólt helyezett az ellenfelek hálójába. A jégkorongban divatos számítással azonban – amikor a gól előkészítését is jegyzik – Kreisché lenne a pálma a 13+12-es összesítéssel. Streich volna a második 17+7 számolással.

Hogy miért nem lett Kreische az idén gólkirály?

– Változott a csapat játéka – mondotta a kitűnő labdarúgó. *– Ma már a legidősebb játékosnak számítok a csapatban, kevesebbet megyek a csatársor élére, a támadásépítés lett a fő feladatom. A fiataloknak jut az a szerep, hogy áttörjék az ellenfél védelmét, így ma már ők közelebb kerültek a kapuhoz, a gólrúgáshoz.*

Erőssége a csapatnak Reinhard Häfner. A 25. évében jár és a középpályán veti őt be Fritzsch. Häfner 1971/72-es idényben került Thüringiából a Dynamo Dresdenhez, amikor már 13-szoros ifjúsági válogatottság állt mögötte. Kiváló képességű futballista, nagyszerűen kezeli a labdát, cselezései kiismerhetetlenek, „mérnöki" munkára képes a pálya közepén. Emellett igen gyors és hátulról indulva gyakran veszélyezteti az ellenfél kapuját.

A csapat erőssége a libero Dörner, aki társaival Schmuckkal és Klaus Müllerrel a legveszélyesebb támadó sorokat is megállítják. A csatársor nagy ígérete Peter Kotte. Testi erejét is mindig beleveti a küzdelembe és bizony embernek kell lennie a talpán, aki meg akarja állítani őt, ha úgy igazán nekilendül. Edzőjének, Fritzschnek ez a véleménye róla:

– Peter eddig mindent jól csinált. Kitartása, teherbíró képessége szinte egyedülálló. Mindig többet és többet mutat tudásából, dicséretére legyen mondva, nemcsak tank a csapatban, gólokat is elő tud ma már készíteni.

A bajnoki idényben a Dynamo Dresden legtöbbszöri összeállítása ez volt, zárójelben a játékosok életkora.

Boden (25) – Dörner (26), Helm (25), Schmuck (23), K. Müller (23) – Häfner (24), Schade (21), Kreische (29) – Riedel (29), Kotte (21), Heidler (28).

A csapat állandó tagjai közé tartozik még: Sachse, Weber, M. Müller és Jakubowski.

A legtöbbször Kreische volt a válogatott, 50-szer szerepelt a nemzeti csapatban, Dörner már túl jár a 30. válogatottságon, e felé közelít Boden, Helm, Schmuck, K. Müller, Riedel és Heidler is.

Svéd-ország

Halmstad

Ez az a csapat, amelynek székhelyét keresni kell a térképen — no meg a helyét az új bajnokságban. Nos, a térképen Malmö és Göteborg között található. Nagyon szép helyen fekvő halászváros, ötven-hatvanezer lakossal.

Az idei bajnokság tabelláján viszont Malmőtől nagyon messze található, a sereghajtók csoportjában. A bajnok kiesőjelölt...

A Halmstad 1976. évi bajnoki győzelmét (Svédországban késő ősszel ér véget az idény) nemcsat az évtized, hanem talán az évszázad meglepetésének tartják Svédországban. Ki is gondolta volna, a szüntelenül kieső, olykor éppen csak megkapaszkodó Halmstad bravúrjára, a Malmö, az Aatvidaberg és mások ádáz csatájában?

Ki figyelt volna arra a Halmstadra, amelyik az előző idényben mindössze

egyetlen gólnak köszönheti

hogy a GAIS Göteborg ellenében bent maradt az első osztályban?

Mi tagadás, még a legvérmesebb Halmstad-szurkoló sem gondolt bajnoki címre. A vágyak netovábbja csak a gondtalan bentmaradás lehetett. A csoda mégis megtörtént. Az 1914-ben alakult Halmstad BK kékfehér színeit diadalra vitte egy lelkes társaság. Úgy nyertek bajnokságot, hogy 26 mérkőzésből 17 győzelmüket hozta, 4 döntetlen, 5 vereség a további mérleg, 56 adott és 27 kapott gól társaságában, 38 ponttal. Három ponttal szereztek többet, mint a második helyre szorult, egymásután két bajnokságot nyert Malmö.

Hogy történt a csoda?

Egy 29 éves angol fiatalemberről, Roy Hodgsonról

azt mondják, hogy varázsló. Senki sem ismerte, 1976-ban odakerült edzőnek a Halmstadhoz — s meg sem álltak a bajnoki címig. Hodgson sohasem volt nagy játékos, be is fejezte pályafutását egy angol ifjúsági csapatban. A labdarúgás azonban továbbra is felettébb érdekelte. Elmélyült, különleges módszereket dolgozott ki. A kis svéd csapatnál próbálta ki, mint az eredmény mutatja, teljes sikerrel.

Természetesen a labdarúgásban azért nincsenek csodaszerek, s mint az idei bajnokság is mutatja, gyenge együttesből képtelenség hosszú távra jót alkotni. Hodgson ügyesen beleakaszkodott az egyetlen lehetőségbe: megmagyarázta játékosainak, hogy az esélytelenség leple alatt kellő öszpontosítással a nevető harmadikok lehetnek a marakodó két nagy mellett. S magyarázott az edzéseken is. Rendkívüli alapossággal, angol módra készítette fel a gárdát.

A vetélytársak — az angol mester elképzelései szerint —

egy pillanatra sem vették komolyan a halmstadi gárdát.

Még akkor sem ügyeltek rájuk, amikor az első helyre álltak, sőt 3—4 ponttal el is húztak. Amikor kapcsoltak — már késő volt. A Halmstad a nagy lehetőségtől valósággal megtáltosodott, hazai környezetben egyenesen félelmetesnek bizonyult (csak egy-két pontot vitt onnan el csapat) és ahogy mondják: a dobogó felső fokáról visszamosolygott a Malmőre...

Hodgson elképzelése, rátermettsége, módszeressége természetesen kevés lett volna jó játékosok nélkül. Akadnak néhányan, akikre igenis érdemes figyelni.

A csapatkapitány

a most 33 esztendős Hans Selander, aki korábban a Helsingborgban játszott és 1966—1971 között 39 alkalommal szerepelt a svéd válogatottban. A 28 éves kapus, Lenart Ljung a válogatott második embere. A 26 éves Sige Johansson középcsatárban és balszélsőben egyaránt válogatottjelölt. A 26 éves Rudger Backe, balszélső, 20 góljával 1976-ban a gólkirályi címet is elnyerte Svédországban, és igencsak magára irányította a belga, holland és nyugatnémet játékosügynökök figyelmét.

Az említett 4 játékos jó labdarúgó, a Halmstad kulcsembere.

Az igazi ász

azonban a 23 éves Lenart Larsson, a svéd labdarúgás üstököse. Hatalmas termetű, 190 centi magas, a válogatott jobb oldali középpályása. Fő ereje a támadásokban van. Örök veszélyt jelent a kapura, nemcsak fejeseivel. Amikor a Halmstad bajnokságot nyert, 12 gólt lőtt. Lényegében mindent rá játszanak, tőle várják a csodát.

Több híres klub, elsősorban a Borussia Mönchengladbach nagy erőfeszítéseket tesz Larsson megszerzéséért. Amikor a Mönchengladbach illetékes vezetője már harmadszor látta Larssont, így nyilatkozott:

— *Két dologról meggyőződhettem. Az egyik, hogy Larsson kiváló futballista. A másik, hogy a Halmstad nagyon gyenge csapat. Ha összekerülünk a BEK-ben, tíz gólnál kevesebbel nem ússzák meg.*

Halmstad nagy kérdése: Larsson megy vagy marad? Ha elmegy, menthetetlenül kiesnek, ha marad, minden lehetséges.

Mindenesetre nagyon büszkék, hogy 20 000 nézőt befogadó stadionjukban ősszel BEK-mérkőzés lesz, de egyáltalán nem gondolnak újabb csodára. S amint a labdarúgásban lenni szokott, a nemrég még valósággal trónra emelt

Roy Hodgson edzőben látják a hibákat.

Felróják: képtelen változtatni a csapat stílusán, egysíkúvá, „angolossá" vált a játék. Hogy a svéd klubok örökrangsorában a szerény 14. helyen álló Halmstad kilépett Hodgson vezetésével az európai kupaporondra, ezt elfelejtették. A fiatal angol edző széke nagyon remeg, s még nem tisztázódott a vezetőség és az edző között: mire figyeljenek: a BEK-re vagy csak a kiesés elkerülésére összpontosítsák erőiket...

A Halmstad legjobbjai. Áll balról: Hodgson edző, Larsson, Wärn, Johansson, Ryding, Petterson, L. Carlsson, Lars-Erik Larsson, két vezető. Ül: Andersson, Svensson, Backe, Ljung, Ambertsson, Selander, C. Carlsson

Románia

Dinamo Bukarest

Dudu Georgescu érdeme, hogy a Dinamo Bukarest izgalmas bajnoki versenyfutására egész Európában figyeltek. Nem is annyira az volt a kérdés, megnyeri-e a bajnokságot a bukaresti gárda, hanem az, hogy a gólgyáros Georgescu végül is hány góllal nyeri az első számú európai mesterlövésznek járó aranycipőt. Illetőleg megvédi-e elsőségét...

Pedig a román bajnokság is figyelmet érdemelt volna, nemzetközi szemszögből is. Oda kell ugyanis figyelni annak az országnak a bajnokságára, amely a világbajnoki selejtező csoportban, a spanyolok és a jugoszlávok ellenében is első számú esélyessé lépett elő.

A román válogatott nemzetközi szenzációt keltő zágrábi 2-0-ás arányú győzelme azt mutatja, hogy sokat léptek előre. Ebben bizonyára jelentős szerepe van az izgalmas bajnokságnak is. Mindjárt le kell szögezni, olyan izgalom nem volt, mint az 1972–73-as idényben, amikor a Dinamo Bukarest a román bajnokságok történetében negyedszer, jobb gólkülönbségével szerezte meg az első helyet. (1948-ban a Petrolul a CCA, 1950-ben az UT Arad a Rapid Bukarest, 1951-ben pedig a Steaua Bukarest a Dinamo Bukarest előtt nyert bajnokságot gólkülönbséggel.)

A Dinamo Bukarest tehát visszahódította az első helyet a Steauától, s 29 éves történetében kilencedik alkalommal nyert bajnokságot. A Dinamo „aranybetűs" évei:

1955, 1962, 1963, 1964, 1966, 1971, 1973, 1975 és 1977.

A korábbi bajnokságok 8 BEK-részvételt jelentettek, most lépnek ki a bajnokok porondjára kilencedik alkalommal. Eddigi BEK-szereplésük ötvenszázalékos: 28 mérkőzésen 12 a győzelmek, ugyanannyi a vereségek, 4 pedig a döntetlenek száma. A gólkülönbség viszont negatív: 50-52.

Nem mondhatók szerencsésnek a BEK-ben. Az 1973–74. évi BEK-ben gólzáport rendeztek az észak-ír Newtonwards ellen (1-0, 11-0), utána azonban Bukarestben veszítettek 2-0-ra az Atletico Madrid ellenében, s ezt hiába követte a különben értékes madridi döntetlen.

Legutóbb is a madridi csapat, a Real állta útjukat, mindjárt az első fordulóban, a legjobb 16 közé jutásért. A Bernabeu stadionban 4-1-re kikaptak, ezek után csak szépségtapaszt jelenthetett az 1-0 arányú bukaresti siker.

Az edző, népes (hét testvér) Nunweiller família egyik híres labdarúgója azt vallja, hogy a Dinamo Bukarest a bajnoki csatákban megerősödve léphet most ki a nemzet-

Spanyolország

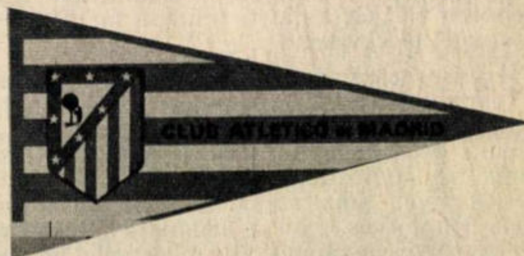
Atletico Madrid

Az 1976–77. évi bajnokcsapatot Spanyolországban „Atletico Buenos Aires"-nek is nevezik, mivel játékosai közül négyen – Cano, Ayala, Garate és Heredia – Argentínában születtek, de végül is Spanyolországban leltek „igazi hazájukra". „Indián csapatnak" is sokszor emlegetik, hiszen az argentinok mellett a 26-os keret tagja még a paraguayi Benegas, s a brazilok két sztárja, Pereira és Leivinha is. Mindez azonban semmit nem von le az együttes nagyszerű eredménylistájából, amely pillanatnyilag a következő:

Bajnokság: 1939/40, 1940/41, 1949/50, 1950/51, 1965/66, 1969/70, 1972/73 és 1976/77.
Kupagyőzelem: 1960, 1961, 1965, 1972.
KEK-győzelem: 1961/62.
BEK-finalista: 1973/74.
Interkontinentális kupagyőzelem: 1974.

A mostani bajnoki címet 46 ponttal szerezte meg az Atletico Madrid, mégpedig úgy, hogy ősszel és tavasszal egyaránt 23–23 pontot gyűjtött. A legjobb sorozata október–novemberben volt, amikor öt mérkőzésből 10 pontot szerzett, de jó széria következett december közepétől március idusáig is, 12 mérkőzésből 7 győzelem és 5 döntetlen, ami 19 pontot ért. Sokan úgy vélik, hogy az A. M. elsősorban azért tudta magát az élre verekedni, mert fő riválisaival szemben kevés pontot veszített, az Atletico Bilbaótól 4, a Real Madridtól és a Barcelonától 3–3 pontot vett el. Minderre elsősorban azért volt szükség, hogy ellensúlyozza a ki-

Áll balról: Alberto, Heredia, Pereira, Marcelino, Reina, Benegas. Guggol: Bermejo, Capón, Cano, Robi, Ayala

közi porondra. (Legutóbb az UEFA Kupában indultak, a Milannal kerültek össze már a legjobb 32 közé jutásért, Georgescut leblokkolták az olaszok, 0-0 és 1-2 alapján a milánói csapat léphetett tovább.)

A Dinamo Bukarest valamennyi játékosának a nevét, hírét elhomályosítja a gólgyártó Dudu Georgescu. Pedig rajta kívül is rendelkezik a klub nagyon értékes labdarúgókkal. A kitűnő védő, a sokszoros válogatott Satmareanu, a sprinterből lett válogatott védő Keran, a sokszoros válogatott Dinu — hogy csak néhányat említsünk — sok nagy hírű együttesben is igen értékes játékos lehetne.

Az első számú csillag természetesen Dudu Georgescu. Hogy ne lenne az, amikor 1974 után az idén másodszor — 47-es rekorddal — bizonyult Európa legjobb góllövőjének, s a legutóbbi négy bajnokságban 137 góllal segítette elő a Dinamo sikereit.

Dudu Georgescu 1950. szeptember 1-én született, a szakemberek megállapítása szerint a legjobb labdarúgó korban van. Csillog, gólokat lő, szinte számolatlanul évek óta. Nem véletlen, hogy 1975-ben és 1976-ban is Románia legjobb játékosának választották. Aligha lehet kérdéses újabb elsősége, az „Aranylabda" mellé még minden bizonnyal újabb hazai megtisztelő cím is kerül.

Pályafutása Bukarestben, a Progresul csapatában kezdődött. Innen a CSM Resicába került, 1973-ban lépett át a Dinamóhoz. Középcsatár, vagy középpályás — ez a két kedvenc helye. Általános vélemény szerint még mindig több van benne. Sokszor hullámzik a teljesítménye, de még rossz napjain is lövi a gólokat — s akkor minden meg van bocsájtva.

182 centi magas, szőke, ideális alkatú. Az összjátékban nem nevezhető vezéregyéniségnek, de tőle nem is azt várják, hogy irányítsa a gárdát, vagy hogy helyzetbe hozzon másokat. Feladata a góllövés.

Feltűnő korábbi éveiből, hogy tavaszra mennyire belelendül. Amikor először nyerte el az Aranycipőt, a bajnokság első szakaszában mindössze 13 gólt ért el, tavasszal húszat tett rá. Amikor a következő idényben 21 góllal lett román gólkirály (Európában 4.), ugyancsak tavasszal jutott címe közelébe.

Sok gólja után nemzetközi berkekben Gerd Müller utódjának nevezik. Amikor terveiről, vágyairól kérdezik, nem jön zavarba:

— *Mi lehet egy gólkirály álma? További gólrekordok bajnokságban, kupában, világbajnoki selejtezőkön — és természetesen a világbajnokságon. Úgy érzem, a mostani Dinamo Bukarest nagy tettekre képes, az a vágyunk, hogy a válogatott sikereihez méltó módon álljuk meg a helyünket a Bajnokcsapatok Európa Kupájában. Szerintem menni is fog, csak már legyen szerencsénk, s ne ismét spanyol klubbal hozzon össze a sors bennünket. Nagyon remélem, hogy ott lehetek Argentínában a világbajnokságon is.*

Nem volt szerencséjük... Az Atletico Madrid az ellenfelük.

A túloldali képen áll: Stefan, Dihu, Gabriel, Dobrau, R. Nunweiller, Mateseu. Guggol: Custov, Georgeseu, Satmareanu, Lueeseu, Keran

sebb csapatokkal szembeni pontvesztését. A legérdekesebb eredménye: a Burgosztól otthonában 3-0, idegenben pedig 2-0 arányú vereséget szenvedett.

Kik is alkotják az Atletico Madrid csapatát?

A kaput Reina védi. 31 éves és idősebb kora ellenére minden képességét megőrizte. Nem véletlen, hogy a szövetségi kapitányok sokáig rábízták ezt a szerepkört. Képességei újabb tapasztalatokkal gazdagodtak, így csapata egyik fő erősségének számít. A bajnokságban összesen 33 gólt kapott, tehát a mérkőzésenkénti átlaga egynél is kevesebb.

A hátvédsor közepén a brazil Pereira a legbiztosabb pont. Spanyolországba érkezésekor sokáig gondja volt az akklimatizálódással, kondícióbelileg is akadtak hiányosságai, de ahogy múltak a hetek és hónapok, mindinkább magára talált és a mostani bajnokságban a teljesítményét száz százalékosnak ítélték a szakemberek. Ruganyos, gyors, elegáns a játéka, védekezik, de veszélyesen támad. Így nem véletlen, hogy az újságírók az év játékosának választották.

Pereira mellett általában a 33 éves argentin Heredia és a 31 éves paraguayi Benegas kapja a stopper feladatkörét — általában váltakozva. Különösen fizikai erejükkel, robosztusságukkal tűnnek ki, jól állnak a vártán, amikor Pereira előre indul...

A jobb oldali szélsőhátvéd az év felfedezettje, a 22 éves Marcelino. A bal oldalon Capon játszik, ugyancsak eredményesen. Ha szükség van rá, Melo a kiegészítő, ő azonban az év elején megsérült, nemigen lehet számítani játékára, ezért átadó listára is került.

A középpályás sor leggyakoribb összetétele: Leal (24 éves), Alberto (34), Robi (26). Közülük Robi csak védekező feladatot lát el, a másik két játékosra hárul a támadások indítása a csatárokkal és a felfutó védőkkel egyetemben. Ha hármójuk közül valaki hiányzik, a 30 éves Salcedora vagy a 22 éves Bermejora esik Luis Aragones Suarez („Luis") edző választása.

Az együttes leghatékonyabb csapatrésze a támadósor, amelyet dél-amerikaikak alkotnak: Leivinha, Cano, Ayala. Leivinha jobb térdét operálták idény közben, ezért mindössze 15 mérkőzést játszott, 8 gólt rúgott. Joao Leva, azaz „Leivinha" igazi brazil módon játszik. Általában improvizál, cselei, trükkjei kiszámíthatatlanok és amikor a 16-oson belülre kerül, kétségbe ejti a védőket váratlan megoldásaival, amelynek legtöbbször gól az eredménye. Távollétében legtöbbször a 25 éves Aguilar helyettesítette, vele azonban kevésbé volt hatékony ez a sor. A támadósor közepén Ruben Cano található, brilliáns labdarúgó. Igazi dél-amerikai technikával rendelkezik, a fejétől a lábáig minden testrészével csodálatosan kezeli a labdát, a bajnokcsapat legeredményesebb labdarúgója. A 62 gólból húszat szerzett, mégpedig tízet a saját pályán, tízet pedig idegenben, ami arra is mutat, hogy nem lehet őt megrettenteni. Cano ért ahhoz, hogyan lehet megnyerni a közönség tetszését, így nem véletlen, hogy ő a madridiak kedvence, a „góllövő mágus".

Bal oldalon Ayala a fix pont. Különösen honfitársával, Canoval érti meg magát, de e tekintetben semmi nehézsége Leivinhával sem. Technikai tudása hasonló dél-amerikai társaiéhoz, ha jól megy nekik, meg tudják bolondítani a védelmet. Zsebkendő nagyságú területen képesek őrzőjüket akár többször is kicselezni. Tartaléksorban áll mögöttük a 32 éves Garate, aki ebben az évben csak egyszer jutott szóhoz. Őt is operálták és hasonlóan Melóhoz, az átadó listára került. A klub vezetői azonban értékelték eddigi tevékenységét, jutalomjátékot rendeztek részére, amelyen 75 000 néző telítette a Vicente Calderon stadiont. S Garate nem járt rosszul...

Canón és Leivinhán kívül a további gólokat Ayala (13) Pereira (4), Leal (3), Bermejo (3), Aguilar, Robi, Salcedo, Heredia (2-2), Diaz és Alberto (1-1) szerezték, míg a 62. Neeskens öngóljából született a Barcelona elleni mérkőzésen.

Az együttes sztárja kétségkívül Luis Pereira, aki mióta az Atleticóhoz érkezett, tevékeny részese a csapat szép sikereinek. Az első évében az Atletico Madrid spanyol kupagyőztes lett, a KEK-ben eljutott az elődöntőig, majd most megnyerte a bajnokságot és ősztől a BEK-ben indul. A Palmeirastól érkezett 180 cm magas, 83 kg testsúlyú nagyszerű futballista. Fizikai adottságai csak kiegészítésként szolgálnak kiváló játéktudásához. Egyetlen bánata, hogy az Atletico Madridnak az idén nem sikerült a KEK-ben megszerezni az értékes trófeát a Hamburg ellenében.

— *Pedig állt nekünk a mérkőzés* — mondotta Pereira. — *Az első találkozón, amikor 3-1-re nyertünk, olyan hajrát vágtunk ki, hogy akár 4—5 gólt is rúghattunk volna Kargusnak. A visszavágón valahogy sokkot kaptunk. Az első 15 percben gyorsan kaptunk gólt, aztán még egyet, végül a harmadik sem maradt el, s így nekünk csak a bánkódás jutott. Véleményem szerint a nyugatnémetek valahogy szerencsések. Így volt ez az 1974. évi világbajnoki döntőn is, ahol a hollandok játszottak jobban, a tavalyi BEK-döntőben, amikor nekem inkább a St. Etienne tetszett, s ha visszagondolnék, még más is eszembe jutna...*

Az Atletico Madrid házatáján pillanatnyilag nagy a csönd és a nyugalom, jövőre 75 éves jubileumukat ünneplik, ebből az alkalomból gazdagítani szeretnék „sikertáblájukat". Gondolnak elsősorban a bajnoki cím megvédésére, no meg arra is, hogy a BEK-ben is előbbre jussanak, lehetőleg a dobogó legfelső fokáig.

Ez a különszám csak a hírlapterjesztőknél kapható, a Labdarúgás előfizetői is ott vásárolhatják meg

Étkezését változatossabbá teheti halkonzervvel.
Reggelihez — vacsorához,
kiránduláshoz egyaránt ajánljuk.
Ízlésének megfelelő választékot kínál a

füszért

Celtic

Skóciában, pontosabban Glasgowban, még pontossabban a Celtic hívei között minden kisgyerek tudja, mi történt 1967. május 25-én a lisszaboni stadionban. A Celtic ezen a napon, ezen a színhelyen vált Európa első számú klubcsapatává, az Internazionale 2-1 (0-1) arányú legyőzésével, a Bajnokcsapatok Európa Kupájának elnyerésével.

Még a Rangers-szurkolók is éljeneztek, tapsoltak, ez pedig talán nagyobb dolog, mint a fénykorában levő Internazionale legyőzése..

Persze, egy klub történetében nemcsak aranybetűs dátumok jegyezhetők fel. Akad feketebetűs is, szintén a BEK-hez fűződik: 1974. október 2. Ezen a napon is eljöttek a Rangers-szurkolók — nevetni. A korábbi BEK-győztes, a 16 közé jutásért 1-1-es glasgowi döntetlen és 2-0 arányú athéni vereség után az Olympiakos ellenében kiesett...

Akkor még senki sem gondolta, hogy a zöld-fehérek két BEK-idénytől vesznek búcsút. A hajdani N° 1, a „szériabajnoknak" titulált Celtic ugyanis összeomlott, a Rangers 1974—75-ben és 1975—76-ban is elnyerte előttük a bajnokságot.

Az 1888-ban alakult híres Celtic eltűnni látszott a szürkeségben. A bajnoki cím elvesztése mellett még csak fokozta az elkeseredést s jelezte a csőd beköszöntését, hogy az 1976—77. évi UEFA Kupában a Wisla Krakko ellenében nem jutottak be a legjobb harminckettő közé...

Úgy tűnt, vége mindennek — aztán mégis minden jóra fordult.

Amikor a nézők tombolása közepette Andy Lynch tizenegyesével az idén eldőlt a skót kupa sorsa, a Celtic ezüstjubileumot ünnepelt, mivel huszonötödik alkalommal nyerte el a trófeát. A győzelem ízét még édesebbé tette, hogy a szomszéd, a fő rivális Rangers elleni siker a duplázást, s a sovány két esztendő végét jelentette.

Az idény derekán kevesen gondolhatták, hogy a bajnoki cím és a kupa újra a Celtic birtokába kerül. Aztán az úgynevezett kiöregedett gárda hazai veretlenségét megőrizve minden nehézség nélkül jutott az első európai kupáért folyó küzdelembe. Oda, ahol az említett Olympiakos elleni találkozóig kilenc alkalommal vett részt — megszakítás nélkül.

A nagyon súlyos autóbalesetből felépült Jock Stein menedzser, Skócia labdarúgó bölcse, a semmi jót nem ígérő időszakban is megőrizte nyugalmát. A pánikszerű változtatások helyett a csapat fokozatos átalakításához látott. Jottányit sem engedett elvéből, miszerint csak a támadó labdarúgás jelenthet jövőt. Hasonló elveket vallott D. McParland, az új főedző is. Támadtak, gólokat lőttek, győztek és a Celtic lassan visszahódította elkeseredett szurkolóit.

Az újjászületés nagy örömében még azt is megbocsájtották, hogy Stein megvette a Rangerstől egy évvel korábban elküldött és a Tottenham Hotspur-nál játszott Alfie Conn-t. Conn így az első labdarúgó lett, aki a két glasgowi vetélytársnál játszott, s tetejébe még protestáns is.

Stein ezzel a húzásával nagyot segített, hogy az évtizedekre visszamenő, szurkolókat és vezetőket egyaránt kedvezőtlenül érintő, elavult vallásháború tüzét is eloltsák.

Az elmúlt kilenc hónapban tehát megfordult a kocka, a szerencsekerék, az előző évi kilenc vereség és a harmadik hely után harmincadik bajnokságát nyerte a Jock Stein által irányított legénység.

A Celtic sikere nem a „nagy nevek" érdeme. A csapat igazi ereje az egység, a nagyszerű kollektíva. Két játékos nevét mégis ki kell emelni, mert ők valóban a „régi Celtic" mércéje szerint is kiemelkedő tudású labdarúgók.

Az egyik Danny McGrain, a 26 éves, 177 centi magas, göndör hajú jobbhátvéd. Védő létére csatárokat győz le, a szakemberek és a szurkolók nemcsak a skót liga, hanem a Brit-szigetek első számú játékosának mondják.

Dalglish

McGrain jobbhátvéd, de lényegében jobbfedezetet játszik. Mindez nem jelenti, hogy elhanyagolja védő feladatát. Ellenfelének semlegesítését rendkívül szépen, stílusosan oldja meg, egészen más, mint a marcona, olykor kíméletlen, erőteljes angol és skót védők gyülekezete. Nyugodt, higgadt, nagyszerűen lát, a legnagyobb nyomás alatt is helyén van az esze. Amikor elhárul a veszély a skót kapu elől, mint a szélvész tör előre, lefut, cselez, bead úgy, hogy a vérbeli szélsők is megirigyelhetik. Mindig a Celtic tagja volt. Háromnégy év óta megszakítás nélkül kiemelkedően játszik, 1973-ban volt először válogatott. Letette névjegyét a skót válogatott nyári, dél-amerikai túráján is.

Jock Stein a higgadt, nyugodt menedzser valósággal tűzbe jön, ha McGrainról kérdezik:

— *Ő egy futballista, a szó legszorosabb értelmében. Skóciának jelenleg nagyon sok kiemelkedő játékosa van. McGrain közülük is kiemelkedik.*

A másik Celtic-sztár Ken Dalglish, a góllövő. Ő már ötödik esztendeje válogatott, 1972-ben Belgium ellen mutatkozott be, s azóta a skót válogatott el sem képzelhető nélküle. Minden idegszálával érzi a kaput, gyors, határozott, bátor, jól fejel, egyszóval a jó középcsatár valamennyi összetevője egyesül benne. Róla Jock Stein így nyilatkozott:

— Dalglish a Celtic hűséges, nélkülözhetetlen harcosa. Kitartott mellettünk nagy bajunkban is. Várom, remélem, hogy góljai még magasabbra segítik csapatunkat.

A legtöbbször szerepelt Celtic 11 különben így fest: Latchford — McGrain, Stanton, McDonald, Lynch — Aitken, Towel, Glavin — Craig, Dalglish, Conn.

A Celtic bajnoki címével, a BEK-be visszatérésével színesebbé, ékesebbé varázsolja az európai bajnokok új nagy csatáját. Mint már említettük, 1967-ben BEK-győztes volt. Tiszteletet, tekintélyt parancsol eddigi BEK mérlege:

54 30 11 13 105-47 71 pont.

FC Basel

Svájcban először 1898-ban játszottak a bajnokságért, s a nagy és népszerű csapatok közé — Young Boys, Servette, Lausanne, Chaux de Fonds — a mostani bajnokegyüttes, az 1893-ban alakult FC Basel csak az 1952/53-as idényben tudott betörni, amikor elhódította az aranyérmet riválisai elől. Újabb felemelkedés akkor kezdődött igazán a klub életében, amikor 1965-ben az akkor 30 éves nyugat-német Helmut Benthaus vette át a szakvezetést: 1966/67-ben, 1968/69-ben, 1969/70-ben, 1971/72-ben, 1972/73-ban nem lehetett megállítani a baselieket az elsőség felé vezető úton. Ezután az FC Zürich évei következtek, 1974-től biztosították a maguk számára folyamatosan az első helyet, míg most, az 1976/77-es idényben ismét a Baselé lett a nagy siker, úgyhogy dicsőségtábláján ma már ez olvasható: Hét bajnokság, öt kupagyőzelem (1930 1947, 1963, 1967, 1975) közben egy duplázás — bajnokság, kupagyőzelem — 1967-ben. Az FC Basel egyébként 1933-tól játszik az A-ligában, és mindössze az 1939/40, az 1941/42 és az 1945/46-os idényben hiányzott a legjobbak közül.

Az 1976—77. évi bajnokság különleges kiírására sportbeli és pénzügyi elgondolások vezették a a szövetség funkcionáriusait. Igazi maratoni küzdelem kezdődött a csapatok között, amely 10 és fél hónapig tartott. Az első szakaszban a 12 együttes oda-vissza alapon mérkőzött, majd a végeredmény alapján az 1—6. és a 7—12. helyezettek tovább mérkőztek hasonló rendben, úgyhogy újabb tíz mérkőzéssel nőtt találkozóik száma. A rájátszás után ez a helyzet alakult ki az élen:

Basel: 10 5 2 3 19-16 29
(17 pontot az első etapból hozta magával a Basel az egymás elleni eredményekből)
Servette 10 5 1 4 16-14 29
(18-at hozott)

Mivel a bajnoki címet csak pontkülönbség döntheti el, a két első helyezett még egyszer találkozott 50 000 néző előtt a berni Wankdorf stadionban. Ez alkalommal a Basel 2-1-re győzött, övé lett a bajnoki cím. A két együttes különben egész évben nagy versenyfutásban volt, inkább a Servette látszott bajnokaspiránsnak, végül is a magyar Pázmándi Péter vezette csapatot fejhosszal előzte meg a Basel.

Az FC Basel a svájci labdarúgást kevésbé ismerő számára szürke csapatnak tűnik, nemigen találni benne a nemzetközi futballéletben is ismert neveket, hiszen például a sorsdöntő 90 percet az alábbi összetételű gárda harcolta végig: Müller, — Mundschin — Fischli, Stohler, Ramseier — von Wartburg, Nielsen, Demarmels, Tanner — Maissen, Lauscher.

Érdekes módon a döntőben a Servette szerezte meg a vezetést, Rudi Müller góljával a 30. percben. A Basel azonban egyáltalán nem adta fel és két védőjátékosa révén lőtt gólokkal a győzelmet is megszerezte. A 37. percben a szöglethez előrehúzódott Mundschin fejéről szállt a labda a Servette kapujába, majd a 75. percben von Wartburg szabadrúgása jutott a sorfal mellett a bal felső sarokba.

Az FC Basel játékosállományának életkora 26,5 év, az A- és a B-válogatottkeretben az utóbbi időkben a következők kaptak helyet: Jean Pierre Maradan (hátvéd, a sorsdöntő mérkőzésen nem játszott), Arthur von Wartburg (középpályás), valamint Demarmels és Tanner, ugyancsak a középpályán. Az FC Basel kétségtelen legérdekesebb egyénisége az edző, Helmut Benthaus.

Tizenkét éve dolgozik a klubnál, és szerződését további három évre, 1980-ig meghosszabbította. Érdekes ezzel kapcsolatban a véleménye:

— Sokan azt mondják, legjobb, ha egy edző 2—3 évet dolgozik egy klubnál, akkorra már kiismerik a játékosok, és nem tudja minden elképzelését megvalósítani. Nos, én egészen másként gondolkodom, a lassan másfél évtized alatt semmi különösebb bajom nem volt a rám bízott játékosokkal, el tudtam érni, amit akartam, azt hiszem, erről az eredmények is tanúskodnak. Nem vagyok különben egyedülálló ezen a téren, hiszen tudok hamarjában több nevet is mondani, akikkel ugyanez a helyzet. Így Jock Stein (Celtic), Bob Paisley vagy elődje, Bill Shankly (Liverpool), Weisweiler (Mönchengladbach), Timo Konietzka (Zürich), s ha még tovább gondolkodnék, másokat is mondhatnék.

Érdekes egyébként, hogy Benthaus mérkőzéseken soha nem ül a kispadon, s meg is kérdezték, miért?

— *Az otthoni mérkőzéseken mindig a lelátóra ülök, ahonnan jobban áttekinthetem a játékot, és így a félidőben hasznosabb tanácsot tudok adni a játékosoknak, de közvetítő révén még akkor is, ha kisebb-nagyobb szünet következik be a találkozón.*

Sokan emlékeztetik az edzőt arra, hogy idény közepén, amikor megkérdezték tőle, ki lesz az új bajnokcsapat, azonnal rávágta: a Basel.

Walter Mundschin, a csapatkapitány a bajnoki serleggel

— *Igen, valahogy én megéreztem, hogy a csapat jó sínen van, a küzdőszelleme mérkőzésről mérkőzésre javul és a végén pont erre az erényre volt a legnagyobb szükség.*

A Basel néhány poszton erősít az új idényre, de csak Svájcból, és célkitűzése: a lehető legjobban szerepelni a Bajnokcsapatok Európa Kupájában.

A legfelső sorban balról: Marti, Maissen, Stohler, Geisser, Ramseier, Fischli. Középső sor: Luterbacher gyúró, von Wartburg, Mumenthaler, Wenger, Müller, Nielsen, Helmut Benhaus vezetőedző. Ül: Mundschin, Schönenberger, Zanner, Lauscher, Demarmels

Huszonegy bajnokcsapat

	Anglia	Ausztria	Belgium	Bulgária
1954—55:	Wolverhampton W.	Vienna	Anderlecht	CDNA Szófia
1955—56:	Chelsea	Rapid	Anderlecht	CDNA Szófia
1956—57:	Manchester United	Rapid	Antwerp	CDNA Szófia
1957—58:	Wolverhampton W.	Wiener SC	Standard Liege	CDNA Szófia
1958—59:	Wolverhampton W.	Wiener SC	Anderlecht	CDNA Szófia
1959—60:	Burnley	Rapid	Lierse SK	CDNA Szófia
1960—61:	Tottenham H.	Austria	Standard Liege	CDNA Szófia
1961—62:	Ipswich T.	Austria	Anderlecht	CDNA Szófia
1962—63:	Everton	Austria	Standard Liege	Szpartak Plovdiv
1963—64:	Liverpool	Rapid	Anderlecht	Lokomotív Szófia
1964—65:	Manchester United	Linzer ASK	Anderlecht	Levszki-Szpartak
1965—66:	Liverpool	Admira-Wacker	Anderlecht	CSZKA Szófia
1966—67:	Manchester United	Rapid	Anderlecht	Botev Plovdiv
1967—68:	Manchester City	Rapid	Anderlecht	Levszki-Szpartak
1968—69:	Leeds United	Austria	Standard Liege	CSZKA Szófia
1969—70:	Everton	Austria	Standard Liege	Levszki-Szpartak
1970—71:	Arsenal	Wacker Innsbruck	Standard Liege	CSZKA Szófia
1971—72:	Derby County	Wacker Innsbruck	Anderlecht	CSZKA Szófia
1972—73:	Liverpool	Wacker Innsbruck	FC Brugge	CSZKA Szófia
1973—74:	Leeds United	VÖEST Linz	Anderlecht	Levszki-Szpartak
1974—75:	Derby County	Wacker Innsbruck	Molenbeck	CSZKA Szófia
1975—76:	Liverpool	Austria-WAC	FC Brugge	CSZKA Szófia
1976—77:	Liverpool	Wacker Innsbruck	FC Brugge	Levszki-Szpartak

	Franciaország	Görögország	Hollandia	Jugoszlávia
1954—55:	Reims	Olümpiakosz Pireusz	Willem II Tillburg	Hajduk Szplit
1955—56:	Nice	Olümpiakosz Pireusz	Rapid Haarlem	Crvena Zvezda Belgrád
1956—57:	St. Etienne	Olümpiakosz Pireusz	Ajax Amsterdam	Crvena Zvezda Belgrád
1957—58:	Reims	Olümpiakosz Pireusz	DOS Utrecht	Dinamo Zágráb
1958—59:	Nice	Olümpiakosz Pireusz	Sparta Rotterdam	Crvena Zvezda Belgrád
1959—60:	Reims	Panathinaikosz	Ajax Amsterdam	Crvena Zvezda Belgrád
1960—61:	Monaco	Panathinaikosz	Feyenoord	Partizán Belgrád
1961—62:	Reims	Panathinaikosz	Feyenoord	Partizán Belgrád
1962—63:	Monaco	Athéni EK	PSV Eindhoven	Partizán Belgrád
1963—64:	St. Etienne	Panathinaikosz	DSW Amsterdam	Crvena Zvezda Belgrád
1964—65:	Nantes	Panathinaikosz	Feyenoord	Partizán Belgrád
1965—66:	Nantes	Olümpiakosz Pireusz	Ajax Amsterdam	Vojvodina Újvidék
1966—67:	St. Etienne	Olümpiakosz Pireusz	Ajax Amsterdam	FC Szarajevo
1967—68:	St. Etienne	Athéni EK	Ajax Amsterdam	Crvena Zvezda Belgrád
1968—69:	St. Etienne	Panathinaikosz	Feyenoord	Crvena Zvezda Belgrád
1969—70:	St. Etienne	Panathinaikosz	Ajax Amsterdam	Crvena Zvezda Belgrád
1970—71:	Marseille	Athéni EK	Feyenoord	Hajduk Szplit
1971—72:	Marseille	Panathinaikosz	Ajax Amsterdam	Zseljeznicsar Sz.
1972—73:	Nantes	Olümpiakosz Pireusz	Ajax Amsterdam	Crvena Zvezda Belgrád
1973—74:	St. Etienne	Olümpiakosz Pireusz	Feyenoord	Hajduk Szplit
1974—75:	St. Etienne	Olümpiakosz Pireusz	PSV Eindhoven	Hajduk Szplit
1975—76:	St. Etienne	PAOK Szaloniki	PSV Eindhoven	Partizán Belgrád
1976—77:	Nantes	Panathinaikosz	Ajax Amsterdam	Crvena Zvezda Belgrád

	Lengyelország	Német SZK	Olaszország	Portugália
1954—55:	Legia Varsó	RW Essen	AC Milan	FC Porto
1955—56:	Legia Varsó	Borussia Dortmund	Fiorentina	FC Porto
1956—57:	Górnik Zabrze	Borussia Dortmund	AC Milan	Benfica
1957—58:	Lódz KS	Schalke 04 Gelsenk.	Juventus	Sporting Lisszabon
1958—59:	Górnik Zabrze	Eintracht Frankfurt	AC Milan	FC Porto
1959—60:	Ruch Chorzów	Hamburger SV	Juventus	Benfica
1960—61:	Górnik Zabrze	1. FC Nürnberg	Juventus	Benfica
1961—62:	Polonia Bytom	1. FC Köln	AC Milan	Sporting Lisszabon
1962—63:	Górnik Zabrze	Borussia Dortmund	Internazionale	Benfica
1963—64:	Górnik Zabrze	1. FC Köln	Bologna	Benfica
1964—65:	Górnik Zabrze	Werder Bremen	Internazionale	Benfica
1965—66:	Górnik Zabrze	1860 München	Internazionale	Sporting Lisszabon
1966—67:	Górnik Zabrze	E. Braunschweig	Juventus	Benfica
1967—68:	Ruch Chorzów	1. FC Nürnberg	AC Milan	Benfica
1968—69:	Legia Varsó	Bayern München	Fiorentina	Benfica
1969—70:	Legia Varsó	B. Mönchengladbach	Cagliari	Sporting Lisszabon
1970—71:	Górnik Zabrze	B. Mönchengladbach	Internazionale	Benfica
1971—72:	Górnik Zabrze	Bayern München	Juventus	Benfica
1972—73:	Stal Mielec	Bayern München	Juventus	Benfica
1973—74:	Ruch Chorzów	Bayern München	Lazio	Sporting Lisszabon
1974—75:	Ruch Chorzów	B. Mönchengladbach	Juventus	Benfica
1975—76:	Stal Mielec	B. Mönchengladbach	AC Torino	Benfica
1976—77:	Slask Wroclaw	B. Mönchengladbach	Juventus	Benfica

seregszemléje 1955 óta

Szemléltető kimutatásunk 1954, ill. 1955 óta mutatja a bajnok névsorát. Az előző oldalon és itt legfelül a őszi—tavaszi rendszerben játszó országok, majd ahol változás volt és a naptári év szerint játszók.

Skócia

1954—55: Aberdeen
1955—56: Rangers
1956—57: Rangers
1957—58: Hearts
1958—59: Rangers
1959—60: Hearts
1960—61: Rangers
1961—62: Dundee
1962—63: Rangers
1963—64: Rangers
1964—65: Kilmarnock
1965—66: Celtic
1966—67: Celtic
1967—68: Celtic
1968—69: Celtic
1969—70: Celtic
1970—71: Celtic
1971—72: Celtic
1972—73: Celtic
1973—74: Celtic
1974—75: Rangers
1975—76: Rangers
1976—77: Celtic

Spanyolország

Real Madrid
Bilbao
Real Madrid
Real Madrid
Barcelona
Real Madrid
Real Madrid
Real Madrid
Real Madrid
Real Madrid
Real Madrid
Atletico Madrid
Real Madrid
Real Madrid
Real Madrid
Atletico Madrid
Valencia
Real Madrid
Atletico Madrid
Barcelona
Real Madrid
Real Madrid
Atletico Madrid

Svájc

Chaux-de-Fonds
Grasshopper
Young Boys
Young Boys
Young Boys
Young Boys
Servette Genf
Servette Genf
FC Zürich
Chaux-de-Fonds
Lausanne
FC Zürich
FC Basel
FC Zürich
FC Basel
FC Basel
Grashopper
FC Basel
FC Basel
FC Zürich
FC Zürich
FC Zürich
FC Basel

Csehszlovákia

1955: Slovan Bratislava
1956: Dukla Prága
1957—58: Dukla Prága
1958—59: RH Bratislava
1959—60: Sp. Hradec Králové
1960—61: Dukla Prága
1961—62: Dukla Prága
1962—63: Dukla Prága
1963—64: Dukla Prága
1964—65: Sparta Prága
1965—66: Dukla Prága
1966—67: Sparta Prága
1967—68: Spartak Trnava
1968—69: Spartak Trnava
1969—70: Slovan Bratislava
1970—71: Spartak Trnava
1971—72: Spartak Trnava
1972—73: Spartak Trnava
1973—74: Slovan Bratislava
1974—75: Slovan Bratislava
1975—76: Banik Ostrava
1976—77: Dukla Prága

Magyarország

1955: Bp. Honvéd
1956: félbeszakadt
1957. tavasz: Vasas
1957—58: MTK
1958—59: Csepel
1959—60: Újpesti Dózsa
1960—61: Vasas
1961—62: Vasas
1962—63: Ferencváros
1963 ősz: Győri ETO
1964: Ferencváros
1965: Vasas
1966: Vasas
1967: Ferencváros
1968: Ferencváros
1969: Újpesti Dózsa
1970, tavasz: Újpesti Dózsa
1970—71: Újpesti Dózsa
1971—72: Újpesti Dózsa
1972—73: Újpesti Dózsa
1973—74: Újpesti Dózsa
1975—75: Újpesti Dózsa
1975—76: Ferencváros
1976—77: Vasas

Német DK

1954—55: Turbine Erfurt
1955. ősz: nem volt
1957: Wismut Karl-Marx-Stadt
1958: Worwärts Berlin
1959: Wismut Karl-Marx-Stadt
1960: Vorwärts Berlin
1961—62: Vorwärts Berlin
1962—63: Motor Jena
1963—64: Chemie Leipzig
1964—65: Vorwärts Berlin
1965—66: Vorwärts Berlin
1966—67: W. Karl-Marx-Stadt
1967—68: CZ Jena
1968—69: Vorwärts Berlin
1969—70: CZ Jena
1970—71: Dynamo Dresden
1971—72: 1. FC Magdeburg
1972—73: Dynamo Dresden
1973—74: 1. FC Magdeburg
1974—75: 1. FC Magdeburg
1975—76: Dynamo Dresden
1976—77: Dynamo Dresden

Románia

1955: Dinamo Bukarest
1956: CCA Bukarest
1957: nem volt
1957—58: Petrolul Ploesti
1958—59: Petrolul Ploesti
1959—60: CCA Bukarest
1960—61: CCA Bukarest
1961—62: Dinamo Bukarest
1962—63: Dinamo Bukarest
1963—64: Dinamo Bukarest
1964—65: Dinamo Bukarest
1965—66: Petrolul Ploesti
1966—67: Rapid Bukarest
1967—68: Steaua Bukarest
1968—69: UT Arad
1969—70: UT Arad
1970—71: Dinamo Bukarest
1971—72: Pitesti
1972—73: Dinamo Bukarest
1973—74: Univer Craiova
1974—75: Dinamo Bukarest
1975—76: Steaua Bukarest
1976—77: Dinamo Bukarest

Svédország

1955: Djurgarden Stockholm
1956: IFK Norrköping
1957: IFK Norrköping
1958: IFK Göteborg
1959: Djurgarden Stockholm
1960: IFK Norrköping
1961: Boras Elfsborg
1962: IFK Norrköping
1963: IFK Norrköping
1964: Djurgarden Stockholm
1965: Malmö FF
1966: Djurgarden Stockholm
1967: Malmö FF
1968: Öster
1967: IFK Göteborg
1970: Malmö FF
1971: Malmö FF
1972: Atvidaberg
1973: Atvidaberg
1974: Malmö FF
1975: Malmö FF
1976: Halmstad

Szovjetunió

1955: Dinamo Moszkva
1956: Szpartak Moszkva
1957: Dinamo Moszkva
1958: Szpartak Moszkva
1959: Dinamo Moszkva
1960: Torpedo Moszkva
1961: Dinamo Kijev
1962: Szpartak Moszkva
1963: Dinamo Moszkva
1964: Dinamo Tbiliszi
1965: Torpedo Moszkva
1966: Dinamo Kijev
1967: Dinamo Kijev
1968: Dinamo Kijev
1969: Szpartak Moszkva
1970: CSZKA Moszkva
1971: Dinamo Kijev
1972: Vorosilovgrád
1973: Ararát Jereván
1974: Dinamo Kijev
1975: Dinamo Kijev
1976. tavasz: Dinamo Moszkva
1976. ősz: Torpedo Moszkva

Ausztria

Wacker Innsbruck

Egy évi szünet után újra az SW Wacker lett Ausztria labdarúgó bajnoka, 1971-től immár ötödször. Mégpedig hozzá teljesen megérdemelten! Már az őszi fordulóban az élre állt, három pont előnnyel fordult a tavaszba az előző bajnok, az Austria Wien előtt és azt a befejező 36. fordulóig hat pontra növelte, miközben az alábbi részsikereket könyvelte el:

Az első nyolc fordulóban nem talált legyőzőre, a 12–20. forduló között sem kapott ki, s ezt megismételte a 22. fordulótól a 30-ig. Érdekes egyébként, hogy a leghosszabb ideig az Austria WAC volt veretlen, 14 fordulót vívott meg kettős pontveszteség nélkül.

Ismeretes, hogy nyugati szomszédunk labdarúgó szakemberei évek óta módosítgatják az első ligás bajnokságot, mindig azzal a céllal, hogy növeljék a nézőszámot, jobb teljesítményre serkentsék a csapatokat. Az 1976–77-es évben az első liga 10 együttese négy fordulóban találkozott egymással, s ennek alapján alakult ki a következő sorrend:

1. Innsbruck	36	21	11	4	51-21	53
2. Rapid	36	18	11	7	72-39	47
3. Austria-WAC	36	19	7	10	72-44	45

Az SW Wacker Innsbruck részteljesítménye:

Ősz:	18	10	6	2	29-12	26
Tavasz:	18	11	5	2	22- 9	27

A Fritz Pfister vezette együttes elsősorban remek védelmének köszönhette elsőségét, hiszen a táblázatokból kitűnik, hogy mérkőzésenként alig több mint 0,5 gólt kapott a válogatott F. Koncilia. Különösen akkor kiugró ez a teljesítmény, hogyha a második legjobb védelemmel rendelkező Rapid adatait szemléli valaki, a bécsi együttes ugyanis már 39 gólt „kaszírozott". Lemaradtak viszont a tiroliak a góllövésben, hiszen támadósoruk átlaga mérkőzésenként nem éri el az 1,5 gólt. Ennek ellenére nagyon váratlan volt, hogy a klub elnöksége nem újította meg Pfister szerződését és helyére a nyugatnémet Georg Kesslert szerződtette az ausztriai legmagasabb edzői fizetéssel. Hogy miért volt az edzőcsere? Erre a tiroli csapat elnöke, Steinlechner a következőket mondotta:

— Igaz, hogy bajnokok voltunk és csapatunk eredményesen játszott — de nem látványosan. Nemzetközi téren sem tudtunk komolyabban előbbre kerülni, ezért gondoltunk változásra a szakvezetői tisztségben.

Georg Kessler több bajnoki mérkőzésen látta jövendőbeli csapatát, ez volt a megállapítása róla:

— A tiroli labdarúgók rendelkeznek minden olyan képességgel, mint akár a nyugat-német vagy a holland futballisták. Egyenértékűek velük. De: valamennyien lassúak, rossz a játékfelfogásuk, ez azonban az egész osztrák labdarúgásra vonatkozik. Emiatt van azután olyan különbség Ausztria futballsportja és az élenjáró országok labdarúgása között.

Kessler már tervezi a jövőt, sok elgondolása van arról, hogyan korszerűsíthetné az innsbruckiak játékát. A tiroli szurkolók már eleve arra a közmondásra gondolnak, amely jó volna, ha náluk is beválna: új seprő...

Kessler jó játékosanyagot kap kézbe, hiszen az innsbrucki futballisták közül az elmúlt évben 9-en szerepeltek a válogatottban. Mégpedig minden csapatrészből. A kapuban F. Koncilia nagyszerű képességekkel rendelkezik, arról a magyar szurkolók is többször meggyőződhettek. A védelem tengelyében Pezzey a legnagyobb erősség, a 21 éves játékos az osztrák labdarúgás nagy ígérete, áttekintés, technikai készség jellemzi elsősorban a játékát, emellett a keménységért sem megy a szomszédba. A legutóbbi bécsi 4-2-es magyar győzelemmel végződött magyar–osztrák mérkőzés „színfoltja" volt Pezzey és az először válogatott Törőcsik András párharca.

Az Innsbruck góljainak egyharmadát Welzl szerezte, pontosan 17-et. Annak ellenére, hogy Welzl kitűnt eredményességével, mégis sok kritikában részesült egész évi játékáért. Nem tud egyenletesen jó formában játszani és nagyon gyakran a csapat érdekét feláldozza egy-egy jó trükkért, ellenfele „megmajmolásáért". Volt olyan eset, hogy magasan kiemelkedett a mezőnyből, máskor meg alig lehetett ráismerni, teljesen eltűnt. Az osztrák labdarúgó-szakértők úgy vélik, ha majd egyszer egy egész idényben a közepesnél jobb formában lesz a kitűnő csatár, akkor az Innsbrucknak nagyobb esélyei lesznek a nemzetközi kupaküzdelmekben is.

A válogatott játékosok közé tartozik még a védő Horvath, a középpályás P. Koncilia, de kiemelhető még egész évi teljesítményéért, az osztrák 11-ben váltakozóan szerephez jutó Kriess, Eigenstiller, Schwarz, Oberracher, Sterking és Zanon is.

Az osztrák első liga 210 játékosából egyébként mindössze tízen játszották végig a 36 találkozót, két innsbrucki játékos is ilyen teljesítménnyel dicsekedhet, mégpedig F. Koncilia és Stering.

A tiroli város szurkolói, ha év közben voltak is kisebb bosszúságaik, elégedettek csapatuk teljesítményével, de még többet várnak tőlük. Elsősorban azt, hogy hazai eredményeiket — 1971-től ötszöri bajnoki cím, háromszor kupagyőzelem — majd a nemzetközi labdarúgóéletben is „hozzák" és az ősszel kezdődő BEK-ben végre valahára komoly eredménnyel örvendeztessék meg az egész ország labdarúgó-rajongóit.

Az osztrák labdarúgó szövetség vezetői nem voltak elégedettek az egész év színvonalával és már a befejezés előtt újabb módosítást tűztek ki célul, mégpedig az első liga csapatai számának a növelését 14–18-ra. Rendkívüli közgyűlést hívtak össze, nem volt meg azonban a kétharmados többség a létszámemeléshez, így Ausztriában marad minden a régiben.

Áll balról: Metzler, P. Schwarz, Pezzey, Constantini, Gombasch, Schatz, Rainer, Trenkwallner, Welzl, Koncilia II, W. Schwarz, Kriess. Guggol: Mayrhofer gyúró, Eigenstiller, Bajlicz, Rebele, Flindt, Koncilia I, Zautke, Peer, Rinker, Oberacher, Kordesch

Váradi Béla, Európa 1976–77. évi Ezüstcipős játékosa
(MTI Foto, Petrovits László felv.)